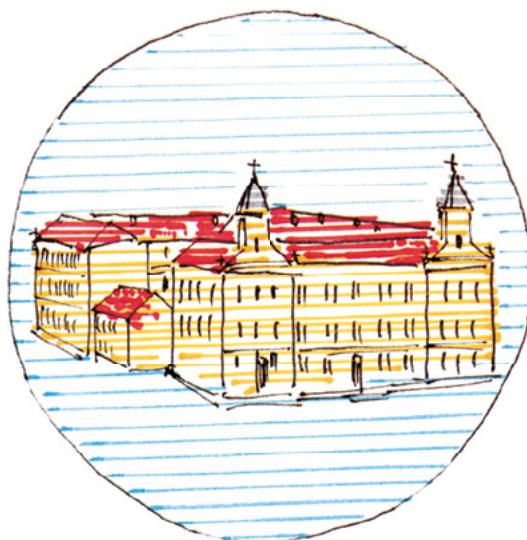

B I L T E N

UDRUGE ĐAKA FRANJEVAČKE KLASIČNE GIMNAZIJE - VISOKO

Broj 20-21/2018-2019.

ISSN 1849-7802

**UDRUGA ĐAKA
FRANJEVAČKE KLASIČNE GIMNAZIJE
VISOKO - ZAGREB**

BILTEN 20/21 (2018-2019)

ISSN 1849-7802

Zagreb, svibanj 2019.

Bilten Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko - Zagreb (Online)
Bogovićeva 1/I (HKD Napredak) 10000 Zagreb

Broj žiro-računa:
Privredna banka Zagreb d.d. u Zagrebu
2340009-1110152376

IBAN: HR62 2340 0091 1101 5237 6

Glavni i odgovorni urednik: Mato Topić

Uredništvo: Vinko Bakula, Vine Mihaljević, Ivica Pavlić,
Mato Pelivan, Ivo Pranjković

Lektura: Ivo Pranjković

Ilustracija: akademска сликарка Leila Michieli Vojvoda

Tehnički uredili: Vlatko Blažanović i Ivo Mađor

Riječ uredništva	5
Izvještaj o radu Udruge 2016/2017. (<i>Mato Pelivan</i>)	7
Finansijski izvještaj za 2016/2017. (<i>Anto Franjičević</i>)	9
Izvještaj Nadzornog odbora Udruge (<i>Ferdo Širić, Adam Filipović, Ivan Zeba</i>) ..	10

DVADESETI IZBORNI SABOR UDRUGE

Pozivnica na Dvadeseti izborni sabor Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko	11
Zapisnik s Dvadesetoga izbornog sabora Udruge (<i>Mato Pelivan</i>)	12
Govor predsjednika Udruge na Dvadesetom izbornom saboru Udruge (<i>Vine Mihaljević</i>)	15

DVADESET PRVI SABOR UDRUGE

Pozivnica na Dvadeset prvi sabor Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko	20
Govor predsjednika Udruge na dvadeset prvom saboru Udruge (<i>Mato Topic</i>)	22
Finansijski izvještaj o radu Udruge od 2017. do 2018. (<i>Nenad Marijan</i>)	24
Izvještaj Nadzornog odbora Udruge (<i>Vinko Hrkać, Ivica Brkičić, Leonardo Jolić</i>)	25
Zapisnik s dvadeset prvog sabora Udruge (<i>Vinko Jelušić</i>)	26
Aktualna religijsko-kulturna situacija u Bosni i Hercegovini (<i>fra Joso Oršolić</i>)	31

PODRUŽNICA U NJEMAČKOJ

Pozivnica za 20. obljetnicu postojanja njemačke podružnice Udruge	34
Izvještaj sa zasjedanja Udruge bivših đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko – Ogranak za Njemačku, održanog u Wiesbadenu 18. i 19. studenog 2017. (<i>Ivan Jeleč</i>)	36
33. A – Susret Visočana – propovijed (<i>Mato Valjan</i>)	39
Franjevačko Visoko – put i putokaz (<i>Josip Andrić</i>)	42
Zahvala fra Mironu (<i>Josip Andrić</i>)	45

Izvještaj sa zasjedanja Udruge bivših đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko – Ogranak za Njemačku, održanog u Stuttgartu

23. i 24. lipnja 2018. (*Ivan Jeleč*) 46

FRANJEVAČKA KLASIČNA GIMNAZIJA VISOKO - SJEMENIŠTE I KONVIKT

Pregled događaja u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom
od lipnja 2017. do rujna 2018. (*fra Ivan Nujić*) 50

Molba za potporu studijskom putovanju (*fra Zvonko Miličić*) 53

KNJIŽEVNOST

Ljetni obzor (*Anto Dugonjić*) 56

Smrt i ja (*Anto Dugonjić*) 58

PRILOZI

Kulturno-vjerska baština Hrvata Bosne i Hercegovine
– “Vratimo nadu zavičaju” 60

Dragan Pavelić, Zapisi o Visokom – Le Chapelet de Visoko
– kratka refleksija (*Tomo Barbić*) 64

Novogodišnji dar (*Josip Andrić*) 66

Fra Velimir Valjan, Leksikon franjevaca Bosne Srebrenе
u Travničkom kraju – kratka refleksija (*Tomo Barbić*) 68

NOVE KNJIGE

Anno Domini. Ljetopisno pamćenje franjevaca Bosne Srebrenе
(*Ivan Markešić*) 70

U Napretkovom kulturnom centru u Zagrebu predstavljene tri knjige
(*Mario Milošević*) 76

IN MEMORIAM

Fra Vitomir Silić (*fra Ivan Nujić*) 79

Fra Filip Zubak (*fra Ivan Nujić*) 81

Fra Ladislav Fišić (*Ivica Pavlić*) 83

Ivo Lovrić (*Lea Lovrić*) 85

ČLANOVI UDRUGE 86

Riječ uredništva

Poštovani čitatelji! Ove godine objavljujemo dvobroj odnosno dvadeseti i dvadesetprvi broj biltena, glasila Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko iz Zagreba, u kojem su svim članovima i prijateljima Udruge, njenim simpatizerima i dobročiniteljima predstavljena redovita događanja u Udruzi, njeni projekti i cjelokupan njen rad.

Prema strukturi sadržaja dosadašnjih brojeva biltena prije svega predstavljamo rad Udruge u dijelu koji sadrži izvještaje o radu i financijama Udruge te izvještaj Nadzornog odbora Udruge. Potom predstavljamo rad 20. izbornog sabora Udruge održanom 10. lipnja 2017. i rad 21. redovitog sabora održanom 22. rujna 2018. u franjevačkoj župi Svete Marije Andeoske i franjevačkom samostanu sv. Ilike u Sopnici, u Zagrebu. Ovom prigodom zahvaljujemo domaćinima bosanskim franjevcima gvardijanu prof. dr. sc. fra Boži Lukiću, župniku fra Zdravku Dadiću te župnom i samostanskom vikaru fra Stipi Karajici, zatim ravnatelju visočke Gimnazije fra Zvonku Miličiću te tajniku Gimnazije fra Ivanu Nujiću i svim gostima, prijateljima i članovima Udruge koji su sudjelovali u radu 20. izbornog kao i u radu 21. redovitog sabora Udruge. Nakon izvještaja s 20. izbornog sabora donosimo i izvještaje o radu i financijama Udruge od 2018. do 2019. koje predstavlja rizničar Nenad Marijan, izvještaj Nadzornog odbora Udruge kao i govor predsjednika Udruge Mate Topića na dvadeset prvom saboru Udruge, zapisnik s dvadeset prvog sabora tajnika Udruge Vinka Jelušića kao i prigodno razmatranje o aktualnoj religijsko-kulturnoj situaciji u Bosni i Hercegovini koji je održao bosanski franjevac fra Joso Oršolić, župnik na franjevačkoj župi u Srebrenici i Zvorniku te direktor karitativnog društva „Kruh sv. Ante“ u Sarajevu. Nakon izvještaja sa sabora Udruge slijedi rubrika u kojoj redovito izvješćujemo o događanjima iz njemačke podružnice Udruge đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije – Visoko: izvještaj o radu redovite godišnje skupštine koja je održana u Wiesbadenu 18. i 19. studenog 2017. godine, zatim prigodnu propovijed i zahvalu franjevcu koji je bio domaćin susreta, zatim promišljanje o franjevačkom Visokom kao putu i putokazu što ga potpisuje Josip Andrić i drugi izvještaj o radu redovite godišnje skupštine Udruge koja je održana u Stuttgartu 23. i 24. lipnja 2018. godine. U vijestima iz *Visočke gimnazije i Konvikta* i ove godine donosimo najnovije informacije o događanjima u Gimnaziji koje prikazuje njezin tajnik fra Ivan Nujić. U rubrici *Umjetnost* donosimo poeziju Ante Dugonjića. U rubrici *Prilozi* donosimo prilog s mrežne stranice franjevačke župe svete Marije Andeoske Sesvetska Sopnica o manifestaciji Kulturno-vjerska baština Hrvata Bosne i Hercegovine – “Vratimo nadu zavičaju”, kratka promišljanja o knjigama: *Zapis o Visokom – Le Chapelet de Visoko* – Dragana Pavelića te o *Leksikonu franjevaca Bosne Srebrene u Travničkom kraju* koji je uredio profesor moralne teologije fra Velimir Valjan, a koji potpisuje Tomo Barbić kao i *Sabrana djela* fra Bonifacija Badrova koji priređuje Josip Andrić. U rubrici *Nove knjige* predstavljamo knjigu koju je izdala podružnica Udruge iz Njemačke,

a koju predstavlja Ivan Markešić te tri knjige predstavljene u Napretkovom kulturnom centru koje je priredio Mario Milošević. „In memoriam“ pak posvećen je našim pokojnim visočkim odgojiteljima i profesorima: fra Vitoriju Siliću dugogodišnjem prvom prefektu, fra Ladislavu Fišiću profesoru njemačkog jezika, fra Filipu Zupku profesoru matematike i fizike te pokojnom članu Udruge Ivi Lovriću.

Na kraju riječ zahvale upućujemo još jedanput za gostoprимstvo bosanskim franjevcima domaćinima u Sesvetskoj Sopnici te franjevcima koji su došli iz Provincije koji su sudjelovali u radu dvadesetoga izbornog saboru i dvadeset prvog redovitog sabora Udruge. Hvala također akademskoj slikarici Leili Michieli Vojvoda čijim smo slikama likovno obogatili ovaj dvobroj Biltena te udruzi Pasionska baština iz Zagreba koja nam je ustupila svoj izložbeni katalog „O Isuse izranjeni“ s 28. svečanosti Pasionske baštine održanih 6. - 20. travnja 2019. U Zagrebu. Zahvaljujemo autorima tekstova, lektoru Ivi Pranjkoviću, likovnom uredniku Vlatku Blažanoviću, dizajnerima, donatorima i dobročiniteljima te svima onima koji su na bilo koji način pomagali i sudjelovali u pripremi i izdavanju biltena kao i u radu Udruge i u ostvarivanju njezinih statutarnih ciljeva.

Ovom prigodom, kao i dosada, pozivamo članove Udruge na suradnju te molimo sve one koji promijene adresu ili e-mail da nas o tome obavijeste kako bismo mogli na vrijeme objaviti novu adresu i dalje ih redovito informirati u događajima u Udrudi.

Uredništvo

Izvještaj o radu Udruge od devetnaestog do dvadesetoga izbornog sabora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko

Poštovani članovi i prijatelji Udruge,

ovaj izvještaj o radu naše Udruge odnosi se na razdoblje od Devetnaestoga svečanog sabora Udruge i prigodne akademije Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko iz Zagreba i 20. obljetnice njezinog postojanja koji su održani 2. srpnja 2016. u Matici hrvatskoj, Strossmayerov trg 4, Zagreb, do održavanja dvadesetoga izbornog sabora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije koji se održava 10. lipnja 2017. godine u prostorijama Franjevačkog samostana sv. Ilije u Zagrebu i Franjevačkoj župi Svete Marije Evanđeoske Sesvetska Sopnica, Ul. Roberta Močiljanina 14/a, 10040 Dubrava – Zagreb.

Devetnaesti svečani sabor i prigodna akademija održani su u povodu obilježavanje 20. obljetnice postojanja Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije iz Zagreba (1996-2016). Istovremeno je u prostorijama Matice hrvatske predstavljena izložba svih izdanja koje je Udruga samostalno, u suizdavaštvu ili pak u suorganizaciji objavila tijekom 20 godina svoga postojanja. Saboru su nazočila 33 (trideset tri) člana Udruge koji su se upisali u listu sudionika. Detaljni izvještaj o radu Devetnaestog svečanog sabora nalazi se u zapisniku tiskanom u ovom biltenu.

Nakon dovršetka predstavljanja i promidžbe franjevačkog nosača zvuka „Pjesma nad pjesmama. Izbor pjesama VIS-a Jukić“, u ovom izvještajnom razdoblju rad Udruge bio je usredotočen na redovito održavanje sjednica Predsjedništva Udruge, na uobičajeno druženje povodom božićnih blagdana te na sudjelovanje članova Udruge na društvenim i kulturnim događanjima koja se tematski odnose na širi kulturni te religijski kontekst bosanskohercegovačkog i hrvatskog društva. Zatim članovi Udruge svojim su prinosima sudjelovali na ostvarenju dokumentarnog filma o Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji Visoko. I na kraju održana su uobičajena druženja povodom božićnih blagdana. U dogовору s glazbenikom Antom Gelom dogovoren je da se dovrši nosač zvuka kratke narativne povjesnice franjevačke provincije Bosne Srebrenе (Memorabilia Bosne Srebrenе) koji je projekt obustavljen zbog nedostatka finansijskih sredstava.

Predsjednik udruge poslao je poziv prvenstveno članovima Udruge iz Zagreba i Zagrebačke županije za prigodni susret u franjevačkom samostanu sv. Ilije u Sesvetskoj Sopnici, Zagreb 6. svibnja 2017. godine. Svrha susreta bila je razgovor o daljnjoj viziji djelovanja naše Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko iz Zagreba te prijedlog o novim članovima Predsjedništva Udruge, tajniku i riznicaru te ostalim tijelima Udruge. Susret je održan u navedenom terminu i u ozračju „visičkih susreta“ koji je zapravo bio kvalitetna i konstruktivna priprema za ovaj

*Mato Pelivan,
tajnik Udruge*

izborni sabor Udruge. Naime na susretu je bilo riječi o različitim temama, djelatnostima, programima, ustrojstvu i ekonomskoj situaciji naše Udruge.

Sukladno zaključku s 12. redovite sjednici Predsjedništva Udruge, održanoj 4. svibnja 2015. godine u prostorijama Udruge Bogovićeva I/I (HDK Napredak), i ovaj broj biltena objavljujemo kao e-bilten (PDF), a tiskat ćemo ga, kao i druga dva zadnjih broja, tek kad pribavimo dovoljno finansijskih sredstava.

Od prošlog sabora novim članom Udruge postao je jedan član, a prema dostupnim podacima u tajništvu Udruge u proteklom razdoblju umro je član naše Udruge Slavko Jeličić iz Zagreba.

Treći pad pod križem

Finansijski izvještaj za 2016/2017. godinu

Poštovani članovi i prijatelji Udruge, u ovogodišnjem finansijskom izvještaju donijet će pregled sredstava od prošlog svečanog sabora Udruge do održavanja izbornoga dvadesetog sabora u franjevačkoj župi Sesvetskoj Sopnici, naime primitke i izdatke Udruge tijekom jedne godine.

Na svečanom devetnaestom saboru naše Udruge, koji je održan 2. srpnja 2016. u Matici hrvatskoj u Zagrebu, prikupljeno je članarine i donacija 2.350 kn, a trošak za održavanje sabora i svečane akademije u prigodi obilježavanja 20. obljetnice postojanja Udruge iznosi 4.360 kn te 3.000 kn za slike fra Petru Perici Vidiću iz Sarajeva. Ukupni troškovi održavanja sabora iznosili su 7.360 kn.

Udruga je od prošlogodišnjeg do ovogodišnjeg sabora primila 10.401,65 kn od čega su članarine članova Udruge 1.400 kn, donacije gospodarstvenika članova Udruge 9.000 kuna te kamate 1,65 kuna. U tom istom razdoblju Udruga je potrošila za hladni pogon 1.671 kuna, za prijelom biltena 2.625 kuna, za naknadu usluga platnog prometa 455,40 kuna, za zakup web stranice Udruge 378 kn, za umjetničke slike fra Perici Petru Vidiću 3.000 kn, što ukupno iznosi 10.829,40 kuna. Prema tome prihod je 10.401,65 kuna, rashod 10.829,40 kuna. Tako imajući u vidu već postojeća sredstva naše Udruge (ostala iz prethodnog razdoblja) na 1. lipnja 2017. godine iznosi 7.513,93 kuna.

Kao i dosada, pozivamo prijatelje i članove Udruge da svojim donacijama podupiru kulturni i društveni rad Udruge. Donacije i članarine mogu se uplaćivati na broj žiro-računa Udruge u Privrednoj banci Zagreb IBAN Udruge: HR62 2340 0091 1101 5237 6. Na kraju zahvaljujem svim dobročiniteljima, prijateljima i članovima na doniranim sredstvima.

*Anto Franjičević,
rizničar Udruge*

Izvještaj Nadzornog odbora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko iz Zagreba

*Ferdo Širić
Adam Filipović
Ivan Zeba*

Nadzorni odbor Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko sukladno obvezi utvrđenoj člankom 26. Statuta Udruge, 20. svibnja 2017. obavio je nadzor rada tijela Udruge.

Pregledom evidencijskih knjiga i finansijske dokumentacije Odbor je utvrdio da su tijela Udruge časno i odgovorno, sukladno ovlastima i obvezama utvrđenim Statutom, izvršili svoje zadaće.

Novčana sredstva koja su prikupljena od članarine i sponzorstva utrošena su u ostvarivanju planiranih projekata i ciljeva Udruge.

Ovom prigodom odbor zahvaljuje tijelima Udruge na savjesnom i odgovornom radu.

Zagreb, 20. svibnja 2017.

Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko
 Bogovićeva 1/III (HKD Napredak)
 10000 Zagreb, Hrvatska
www.udfkg.hr

P o z i v n i c a

**DVADESETI IZBORNJI SABOR UDRUGE
 ĐAKA FRANJEVAČKE KLASIČNE GIMNAZIJE VISOKO**
 Franjevački samostan sv. Ilije u Zagrebu
 Franjevačka župa Svete Marije Evanđeoske Sesvetska Sopnica
 Ul. Roberta Močiljanina 14/a
 10040 Dubrava - ZAGREB
 10. lipnja 2017. godine u 11 sati

Dnevni red:

- 11 sati: misno-molitveno zajedništvo predvodi prof. dr. sc. fra Božo Lujić, gvardijan samostana sv. Ilije u Zagrebu
- Otvaranje Sabora i pozdravna riječ gostiju
- Izbor radnog predsjedništva
- Izvješće predsjednika Udruge
- Izvješće tajnika, rizničara i predstavnika Nadzornog odbora Udruge
- Rasprava o izvješćima i njihovo usvajanje
- Izbor novih tijela Udruge
- Program rada Udruge u sljedećem razdoblju
- Glazba: duhovni sastav „RiM“
- Završetak Sabora u 13 sati te zajednički objed uz druženje

Molimo članove Udruge da se za sve informacije koje su povezane uz održavanje dvadesetoga izbornog sabora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko i druženja njenih prijatelja i članova obrate tajniku Udruge Mati Pelivanu na tel.: 00385 98 462554 ili e-mail: mato.pelivan1@zg.t-com.hr, rizničaru Udruge Anti Franjeviću na tel.: 00385 98 218396 ili ante@wienagrupa.hr ili predsjedniku Udruge Vini Mihaljeviću na tel.: 00385 98 809555 ili vine.mihaljevic@pilar.hr.

Također vas molimo da nas prije održavanja sabora obavijestite o svom sudjelovanju na ovogodišnjem druženju kako bismo sve primjereno organizirali. Nadamo se da će „visočki susret“ biti dan molitve, radosti i susreta prijatelja i članova Udruge.

Radujemo se susretu s Tobom!

Predsjedništvo Udruge đaka

Franjevačke klasične gimnazije Visoko

Predsjednik Udruge đaka
 Franjevačke klasične gimnazije – Visoko

Vine Mihaljević
 /dr. sc. Vine Mihaljević/

Z A P I S N I K

**o radu dvadesetoga izbornog sabora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko iz Zagreba, održanog 10. lipnja 2017. u prostorijama Franjevačkog samostana Svetog Ilike u Zagrebu i u Franjevačkoj župi Svete Marije Evandeoske Sesvetska Sopnica,
Ul. Roberta Močiljanina 14/a, 10040 Dubrava – Zagreb**

*Mato Pelivan,
zapisničar*

U prostorijama Franjevačkog samostana Svetog Ilike u Zagrebu i Franjevačkoj župi Svete Marije Evandeoske Sesvetska Sopnica, Ul. Roberta Močiljanina 14/a, 10040 Dubrava – Zagreb 10. lipnja 2017. godine održan je dvadeseti izborni sabor Udruge. Na saboru Udruge sudjelovalo je četrdeset i pet upisanih članova te naši gosti. Prikupljeno je članarine i donacija 4.360 kn, a ukupan trošak za održavanje sabora iznosi 3.000 kuna za domjenak, s napomenom kako je piće za sudionike sabora darovao Milan Herceg. Milan Herceg donirao je piće za sudionike sabora svih dosadašnjih godina kada se sabor Udruge održavao u Zagrebu.

Prije radnog dijela sabora za sudionike je slavio svetu misu prof. dr. sc. fra Božo Lujić uz koncelebraciju fra Zvonke Miličića, ravnatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko te Stipu Šarića trajnog đakona. Zahvaljujemo fra Boži na poticajnom duhovnom nagovoru u kojem je istaknuo kako vertikala prema Bogu nadahnjuje i osmišljava horizontalu ljudske egzistencije te kako je potrebno više pozornosti posvetiti našoj svakidašnjici koju prožima vjera, Evanđelje. Za vrijeme mise pjevali su i svirali članovi duhovnog sastava RiM koji vodi Slavko Nedić. Fra Božo Lujić, gvardijan, pozdravio je sudionike i na početku sabora i zaželio uspješan rad sudionicima sabora. Uvodnim pozdravom obratio se prisutnima i fra Zvonko Miličić koji je obavijestio o najnovijim važnim informacijama o đacima Franjevačke klasične gimnazije Visoko i o različitim priznanjima za njihov rad. Tom prigodom uručio je kao zahvalu za pomoć i dobru suradnju Udruge i visočke gimnazije dvije umjetničke slike od kojih jednu Anti Franjičeviću kao velikom donatoru visočke Gimnazije te Vini Mihaljeviću predsjedniku Udruge.

Potom je uslijedio dnevni red izbornog sabora koji je vodio predsjednik Udruge. On je također pozdravio sve prisutne te se zahvalio našim franjevcima fra Boži Lujiću, gvardijanu, fra Stipi Karajici, vikaru samostana Svetog Ilike i župnom vikaru te fra Zvonku Miličiću, ravnatelju visočke Gimnazije. Prije rada sabora duhovni sastav RiM otpjevao je „Pjesmu nad pjesmama“.

- Zatim je predsjednik predložio za radni dio izbornog sabora sljedeći dnevni red:
- Izbor radnog predsjedništva
- Izvješće predsjednika Udruge
- Izvješće tajnika, rizničara i predstavnika Nadzornog odbora Udruge
- Rasprava o izvješćima i njihovo usvajanje
- Izbor novih tijela Udruge

- Program rada Udruge u sljedećem razdoblju
- Glazba: duhovni sastav „RiM“
- Završetak sabora u 13 sati te zajednički objed uz druženje.

• Nakon pozdravnih i uvodnih govora započeo je radni dio sabora izborom radnog predsjedništva u sastavu: Anto Matković, fra Stipo Karajica članovi i Vine Mihaљević predsjednik radnog predsjedništva te zapisničar Mato Pelivan. Nakon izbora radnog predsjedništva slijedili su izvještaji predsjednika, tajnika i rizničara Udruge.

• Predsjednik Udruge, analitičko-egzistencijskim pristupom, osvrnuo se na „drugog lice“ rada i djelovanja članova Udruge. Naime riječ je o konkretnom pomaganju pojedinim članovima Udruge, od traženja posla, smještaja, upisa u studij, upisa u studentske domove, pomoći u liječenju i u svim drugim osnovnim ljudskim potrebama. Izostali su statistički podaci o brojnim kulturnim ostvarenjima, a umjesto njih nabrojena su konkretna djela ljubavi i žrtve motivirani upravo „visočkim duhom“. Udruga je prostor gdje se pojedini članovi mogu obratiti za posao, za smještaj, za sve druge egzistencijalne potrebe, a da to ništa ne košta. Udruga je prostor gdje se mogu pronaći informacije o tome kako neki gospodarstvenik iy Udruge traži radnike za svoju tvrtku. Udruga jest prostor susreta, razgovora, dijaloga, rasprave, razmjene informacija, ali ponajprije to je prostor slobodnih osoba inspiriranih visočkim vrednotama: dobrega, pravednoga, istinitoga, lijepoga. Udruga jest prostor slobode, otvorenosti, kontinuitet visočkog ozračja, memorija visočkog duha. Udruga je prostor posebnog visočkog zajedništva, prostor slobode i prostor kulture, prostor humanitarno-karitativnog djelovanja i uzajamne solidarnosti, prostor kreativnosti njenih članova na svim razinama stvaranja ljudskog duha. Udruga je prostor suradnje sa svima, a posebice suradnje s Franjevačkom klasičnom gimnazijom Visoko na čijim humanističkim i franjevačkim vrednotama temelji vlastiti Statut. Udruga je prostor ljudskosti koju ispunjavaju ljubav, vjera i žrtva njenih članova prema svakom čovjeku, a posebice onima kojima je potrebna pomoć u svakidašnjem životu.

• Tajnik Mato Pelivan predstavio je rad Udruge od devetnaestoga do dvadesetog izbornog sabora s kratkim naglascima na rad devetnaestog svečanog sabora i prigodne akademije održane u povodu obilježavanje 20. obljetnice postojanja Udruge ďaka Franjevačke klasične gimnazije iz Zagreba (1996-2016). Istovremeno je u prostorijama Matice hrvatske predstavljena izložba svih izdanja koje je Udruga samostalno, u suizdavaštvu ili pak u suorganizaciji objavila tijekom 20 godina svoga postojanja.

Također je naglasio da je u ovom izvještajnom razdoblju rad Udruge bio usredotočen, uz redovito održavanje sjednica Predsjedništva Udruge te uobičajeno druženje povodom božićnih blagdana, i na sudjelovanje članova Udruge na društvenim i kulturnim događanjima koji se tematski odnose na širi kulturni te religijski kontekst bosanskohercegovačkog i hrvatskog društva. Naglašeno je da su članovi Udruge svojim prinosima sudjelovali na ostvarenju dokumentarnog filma o Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji Visoko. S glazbenikom Antonom Gelom dogovoreno je da se dovrši nosač zvuka kratke narativne povjesnice franjevačke provincije Bosne Srebrenе (*Memorabilia Bosne Srebrenе*) koji je projekt obustavljen zbog nedostatka finansijskih sredstava.

Na poziv predsjednika članovi Udruge iz Zagreba i Zagrebačke županije održali su prigodni susret u franjevačkom samostanu sv. Ilije u Sesvetskoj Sopnici, Zagreb 6. svibnja 2017. godine. Svrha susreta bila je razgovor o daljnjoj viziji djelovanja naše Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko iz Zagreba te prijedlog o novim članovima Predsjedništva Udruge, tajniku i rizničaru te ostalim tijelima Udruge.

• Rizničar je predstavio za navedeno razdoblje ulaz i izlaz novčanih sredstava te pozvao na daljnju suradnju i pomaganje u radu i djelovanju Udruge bez čega Udruga i ne može egzistirati.

• Nakon podnesenih izvješća predsjednik je otvorio raspravu o izvještajima. Kako se nije javio nitko za raspravu, predsjednik je najavio glasovanje te su svi izvještaji jednoglasno usvojeni.

• Prije nego se prešlo na izbor novih tijela, duhovni sastav RiM otpjevao je još jednu pjesmu „Negdje mi netko“.

• Prije izbora novih članova tijela Udruge sabor je pristupio razrješenju dosadašnjih tijela Udruge te su jednoglasno razriješena sva dosadašnja tijela Udruge. Nakon toga, kako bi se mogao provesti zakonit i statutarni izbor tijela Udruge, izabrani su za članove Izbornog povjerenstva: Slavko Harni, Vlatko Blažanović i Filip Akalović kako bi pratili regularnost izbora članova novih tijela Udruge.

Nakon predstavljanja i rasprave o pojedinim kandidatima jednoglasno su izabrani novi članovi tijela Udruge:

Predsjedništvo:

- Mato Topić, Ivica Pavlić, Ivan Zeba, Stanko Komšo, Stipe Šarić, trajni đakon, Vinko Bakula, Mato Pelivan, Anto Franjičević i Vine Mihaljević.

- Tajnik: Vinko Jelušić

- Rizničar: Nenad Marijan

- Nadzorni odbor: Vinko Hrkać predsjednik, Ivica Brkičić član i Leonardo Joilić član.

- Sud časti: Stanko Mikulić predsjednik, Nikola Žilić član i Adam Filipović član.

Izbornino povjerenstvo potvrdilo je regularnost izbora novih tijela Udruge.

Nakon održavanja konstituirajuće sjednice Predsjedništva i izbora Mate Topića za predsjednika Predsjedništva i predsjednika Udruge, novi predsjednik Udruge Mato Topić preuzeo je vođenje sabora te se s nekoliko riječi na kraju obratio studio-nicima pri čemu je istaknuo kako će Udruga i dalje djelovati pridržavajući se smjernica Statuta Udruge te se zahvalio na ukazanom povjerenju.

Sabor je završio u 13,30 sati.

Zagreb, 12. lipnja 2017.

**Dvadeseti izborni sabor Udruge đaka
Franjevačke klasične gimnazije Visoko iz Zagreba
(Franjevački samostan Svetog Ilije u Zagrebu
Franjevačka župa Svetе Marije Andeoske Sesvetska Sopnica
Ulica Roberta Močiljanina 14/a, Dubrava – Zagreb, 10. lipnja 2017.)**

Dragi prijatelji i članovi Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko iz Zagreba, poštovani ravnatelju visočke Gimnazije fra Zvonko Miličiću, poštovani i dragi naši domaćini definitore provincije Bosne Srebrenе i župniče fra Zdravko Dadiću, gvardijane fra Božo Lukiću, župni i samostanski vikaru fra Stipo Karajica, poštovani gosti, prijatelji i članovi Udruge, posebna mi je čast i zadovoljstvo da vas mogu uime Udruge i u osobno ime pozdraviti.

Dopustite mi da prije svega prenesem pozdrave članova naše Udruge koji su se javili, a koji, nažalost, zbog ranije preuzetih obveza ili zbog zdravstvenih razloga, ne mogu sudjelovati na današnjem izbornom saboru, Ante Dugonjića, Luke Martića, Ive Pranjkovića, Petra Andđelovića, Petra Tadića, Ilijе Pokrajčića, članova iz Zagreba, Rude Mijoča iz Beča, Jure Semrena iz Livna. Prenosim pozdrave i od najstarijeg člana Udruge Ive Lovrića (95 godina), koliko nam je poznato. Pozdravlja i želi uspješan rad svim sudionicima ovoga izbornog sabora Josip Andrić, predsjednik njemačke podružnice Udruge.

Dopustite mi da ovo obraćanje, u ulozi predsjednika Udruge koju sam obnašao proteklih dvanaest godina, bude nešto drukčije od dosadašnjih saborskih nagovora. Ovaj put želim predstaviti nekoliko glavnih naglasaka aktivnosti Udruge polazeći ne od postignutih ostvarenja Udruge, nego analitički od stvarnog i svakidašnjeg života njenih članova. Naime ne želim govoriti o redovitim pitanjima i problemima koje nameće (post)moderno vrijeme kao što su neoliberalno društvo i tržišna ekonomija, individualizam, različiti pluralizmi (politički, kulturni, religijski itd.), diktatura relativizma, potrošačko društvo, razvoj i moć digitalne tehnologije, društvene mreže i tehnološka kolonizacija čovjeka (umjetna inteligencija), globalizacija, bioetika, ugrožavanje načela života, obitelji, prirode, ekologija, ratovi i nužnost mira i slično. Ne želim govoriti ni o neprijepornim vrijednosnim pretpostavkama identiteta visočkih đaka, sjemeništaraca: biti katolik i biti Hrvat, o snazi, značenju i utjecaju njihova autentičnog religijskog, nacionalnog i kulturnog svjedočenja i o njihovom otvorenom, odgovornom i autentičnom ljudskom, društvenom i religijskom dijalogu s drugima i različitim. Ne želim govoriti o suvremenoj kulturi i umjetnosti u kojoj nestaje forma, a teško se razaznaje i sadržaj – koja nas ostavlja s pitanjem prelazi li cjelokupan ljudski život u sferu koncepta, apstrakcije i virtualnosti? Tematizirati i odgovoriti na navedena pitanja zahtijeva ponajprije kompetencije i vrijeme. Potonje možda bi se i našlo, a kompetencije svakako ne, iako bi se i njih u kumulativnoj snazi svih članova Udruge zajedno također moglo naći. Stoga držim kako se na navedena pitanja i

*Vine Mihaljević,
predsjednik Udruge*

probleme ne može lako i jednoznačno odgovoriti, nego zahtijeva složene interdisciplinarnе odgovore različitih disciplina. Ovdje to uostalom i nije naša zadaća. A zapravo postavlja se pitanja o čemu je uopće moguće govoriti? Pokušat ću govoriti s ruba Udruge (a i društva), i zajedno s rubnima.

Udruga kao prostor susreta i ozračje prihvaćanja i nade

Susreti i razgovori u Udrudi posebice postaju dojmljivi kada neki člana traži posao, odnosno uputi poziv Udrudi, njenim članovima da mu pomognu u pronalaženju posla, jer bez posla član se nalazi na rubu, postaje rubnim. Ta iskustva jako su bolna. Često mi koji redovito radimo i ne brinemo o tome hoćemo li imati dovoljno sredstava za život i ne mislimo kolika je ljudska i egzistencijalna drama pojedinih naših članova kada se nađu u takvim situacijama. Za njih i u njima, bez idealja, vrhune samo riječi kriza čovjeka, društva, kulture i svijeta. Članovi preko noći postaju „rubni“ i na rubu. Zato su im prijeko potrebni *posao i smještaj*.

Lijepo je pripovijedati brojne visočke narative o profesorima ili pak đacima i njihovim različitim adolescentnim dogodovštinama, o sadržajima i metodologijama visočkog srednjoškolskog odgoja i obrazovanja, ali to po sebi ne rješava navedene konkretnе probleme pojedinih članova na rubu. Što u tom smislu može učiniti Udruga kojoj se vrlo često pojedini članovi obraćaju? Pokatkad vrlo malo, pokatkada nimalo, a pokatkad Udruga postaje prvim kontaktom u smjeru rješavanja tih problema. Neprijeporno jest kako je zajedništvo u Udrudi važno. Značajna je i svijest o tome kako je upravo Udruga prostor gdje se može naći informacija o poslu koji može rješiti egzistencijske probleme na osobnoj ili pak na obiteljskoj razini. Jasno je kako Udruga nije ured za zapošljavanje, ali ona postaje prostorom susreta, razumijevanja, prihvaćanja i nade. Udruga jest prostor stjecišta različitih informacija koje bi mogle biti od velike pomoći u trenutku kada pojedini članovi traže posao. Ta otvorenost i spremnost Udruge da sasluša, prihvati svakog člana postaje snažnim poticajem, nadom, ohrabrenjem svima onima koji joj se obraćaju za pomoć pri traženju posla. U proteklih dvanaest godina vođenja Udruge moram priznati kako su rezultati različiti. Udruga je pojedinim članovima pomogla, nekima nažalost nije, ali je svakomu, sukladno sa svojim mogućnostima, uvijek spremna pomoći.

Bilo je jednostranog i utilitarističkog poimanje Udruge od strane pojedinih članova. Takvi članovi, istina rijetki, instrumentaliziraju Udrugu. Za njih Udruga postoji samo u svrhu ostvarenja njihovih planova te da im, ako je Udruga u mogućnosti, pomogne i novčano u ostvarenju njihovih projekata. Takvi članovi ponavljaju kako se svugdje obraćaju, ali im, na žalost, nitko ne pomaže. Jasno smo takvim članovima davali do znanja kako Udruga nije socijalna pomoć, nije biro za zapošljavanje. Ali je uvijek spremna, sukladno svojim mogućnostima, potrebitim članovima bila spremna pomoći.

Udruga jest prostor gdje se možemo obratiti našim kolegama, a da to ništa ne košta, prostor susreta, prostor gdje se visočkog đaka prepoznaje, obraća mu se imenom. Udruga je prostor osobnosti. Udruga jest prostor susreta, razgovora, dijaloga, rasprave, razmjene informacija, ali ponajprije to je prostor slobodnih osoba inspiriranih visočkim vrednotama: dobrog, pravednoga, istinitoga, lijepoga.

Često su se u Udrudi sastajali i gospodarstvenici koji su ugoverali poslove, pronalazili potencijalne ulagače te izmjenjivali veoma korisne gospodarske informacije koje su u razgovorima s drugim izvođačima, tvrtkama, pomagale im u procjeni ulaganja, rizika, dobiti i slično. Naime Udruga je prostor gdje gospodarstvenici Udruge traže radnike za svoju tvrtke, a prvenstvo svakako daju kolegama iz visočke Gimnazije. Posebno je bilo mučno kada nekom gospodarstveniku zbog gospodarskih okolnosti prestaje raditi tvrtka te poziva našu Udrugu kako bi na neki način postala „tvrtka“ koja bi se posredstvom crkvenog karitasa bavila određenim gospodarskim aktivnostima kako bi se sačuvala tvrtka koja se gasi te kako bi se zajamčila druga radna mjesta.

Osim traženja posla i smještaja posebne su pak situacije u kojima se obraćaju članovi Udruge za pomoć u liječenju. Majka, otac, brat, sestra ili dijete imaju zdravstvenih problema, mora ići na operativni zahvat – ima li netko da nam pomogne, član Udruge ili visočki đak koji možda radi u bolnici? česta su pitanja koja su bila upućena predsjedništvu Udruge.

U Udrugu vrlo često dolaze upiti o pomoći pri upisu na fakultete naših studenata, a nakon završenog studija obraćaju se Udrudi u eventualnom traženju posla. Rečenom može se nadodati i pomoć našim đacima u traženju smještaja, studentskog doma u Zagrebu.

Udruga je, preko različitih političkih aktera i posrednika, pozivana da se aktivno uključi u društveno i političko djelovanje. No ta vrsta razgovora nikada nije naišla na plodno tlo u Udrudi. Jednostavno smo takve razgovore odlučno odbijali, a nadam se da će tako biti i ubuduće. Ideologizaciju Udruge i politički aktivizam katolički smo odbijali.

Iz ove analitičke perspektive zbiljskog života, kapilarnog, može se reći kako je Udruga zamišljena prije svega kao služenje njezinim članovima, kao sebedarje temeljeno na vrijednostima „visočkog duha“ poput dobroga, istinitoga, pravednoga, lijepoga (imanentnih i transcendentnih vrijednosti koje bitno obilježavaju svakog čovjeka).

Kontinuitet visočkog ozračja, memorija visočkog duha i prostor slobode

Želio sam ovdje ukazati na život koji se u Udrudi odvija mimo naših godišnjih druženja. Svakodnevica Udruge zrcali se u susretu pojedinaca s Udrugom tijekom proteklog razdoblja. Ovim sam želio ukazati na drugo lice Udruge, na žarište redovitog zbiljskog života: biti to žarište, biti servis svima, to je Udruga, a rijetki je servisiraju. Udruga pokazuje „pravo“ ili pak možemo reći „drugo lice čovjeka“ – pomaže tiho, bez glamura – a tu je prostor prave zauzete humanosti, ljudskosti, ljubavi, žrtve, nenaplativosti. Tu se prepoznaje kako je naša Udruga vrijednosna udruga koja promiče i živi tradicionalne vrijednosti koje su evanđeoske, franjevačke, kršćanske i općeljudske.

U susretu članova s Udrugom, odnosno s članovima Udruge u Zagrebu, u prvim razgovorima uvijek je riječ o egzistencijskim pitanjima, naime, kako je navedeno, o poslu i smještaju. Sadržaji prvih razgovora odnose se na informacije o tome

kako pronaći što prije posao, smjestiti se, a to znači zapravo postati slobodan. Daljnje druženje među članovima Udruge produbljuje međusobno upoznavanje gdje Udruga postaje kontinuitetom visočkog ozračja, Udruga postaje memorijom visočkog duha, zajedništva i prostorom kulture. To se može osjetiti na primjerima spomena na visočke profesore, a u ovogodišnjem biltenu možete pronaći kako se bivši učenici prisjećaju svojih profesora, a najčešće fra Ignacija Gavrana. To postaje vidljivim u brojnim održanim znanstveno-stručnim skupovima, brojnim kulturnim projektima i događajima iz umjetnosti, književnosti i glazbe te u izdavaštvu Udruge. To je intelektualni, kulturni i društveni kapital naše Udruge. To Udrugu čini prepoznatljivom i vidljivom u društvu, kulturi i u znanosti (dovoljno je prisjetiti se govoru akademika, predsjednika Matice hrvatske, Stjepana Damjanovića).

Karitativno-humanitarno djelovanje

O međusobnom pomaganju članova Udruge dosada smo redovito izvještavali. No sada ističemo samo kako Udruga pomoći pjesama s franjevačkog albuma sudjeluje i na humanitarnim akcijama. Tako su dvije pjesme – *Nađeni Bog* (fra Ivan Opačak – Antun Branko Šimić - Ante Gelo) koju pjeva Ivana Husar Mlinac i pjesma *Pjesma nad pjesmama* (fra Ivan Opačak tradicional / fra Mirko Filipović – Ante Gelo) – objavljene na humanitarnom nosaču zvuka naslovljenom *Uho razlikuje tisuće zvukova*. Ne propustite ni jedan jedini – Mi volimo svako uho, u izdanju Neuroth Bolje čuti – bolje živjeti.

Kada smo već kod glazbe, napomenimo i to kako su također dvije pjesme: *Negdje mi netko* izvodi Nina Badrić (fra Ivan Opačak – A. Đarmati – Ante Gelo), na nosaču zvuka br. 1 te *Pjesma nad pjesmama* koju pjeva Tereza Kesovija (fra Ivan Opačak – biblijski tekst – Ante Gelo) na nosaču zvuka broj 3. naslovljenom *Popularna duhovna glazba* 100 originalnih pjesama niz od pet nosača zvuka u izdanju Croatia records s partnerima Hrvatski katolički radio (Cro sacro) i Laudato, a medijski su pokrovitelji: CMC televizija, Laudato TV i Hrvatski katolički radio.

Treba napomenuti kako se album „Pjesma nad pjesmama“ zadnji dvadesetak godina nalazi na drugom mjestu od svih objavljenih duhovnih albuma u Hrvatskoj, a da je spot „Pjesma nad pjesmama“ koji pjeva Tereza Kesovija na četvrtom mjestu od 10 njezinih najboljih spotova.

Suradnja s visočkom Gimnazijom

Ovdje bih samo napomenuo kako je suradnja s visočkom Gimnazijom konstitutivna sastavnica naše Udruge. Ranije smo sudjelovali u potpori učenika za studijsko putovanje u Grčku, zatim naši članovi iz njemačke podružnice redovito šalju novčani prilog za visočku tombolu. Članovi Udruge sudjelovali su u nabavi ormara za fra Celestinovu zbirku (gdje i danas nad svime bdije Tadija – neki vozač tramvaja), a za tu svrhu donaciju od 20.000 kuna darovao je Anto Franjičević. I na kraju članovi Udruge dali su svoje donacije za realizaciju dokumentarnog filma o visočkoj Gimnaziji (priključeno je 1.500 eura i 2.000 kuna od čega je 300 eura donirao Slobodan Matić, 250 eura Stipo Bešker, 950 eura Anto Franjičević te 2.000 kuna Ivica Brkičić).

Možemo spomenuti kako smo surađivali, osim s bosanskom i hercegovačkom franjevačkom provincijom, i sa zagrebačkom nadbiskupijom, s franjevačkom provincijom sv. Ćirila i Metoda. Zatim dobre odnose suradnje Udruga je uspostavila s autorima duhovne glazbe (Ante Gelo), s izvođačima hrvatske duhovne glazbe (sestre Ivana Husar Mlinac, Marija Husar Rimac, Zorica Kondža, Tereza Kesovija, Ivan Mikulić, Ivana Vrdoljak Vanna, Doris Dragović, Nina Badrić, Željko Bebek), zatim s duhovnim sastavom RiM koji nas već nekoliko godina prati i obogaćuje naše druženje.

Također na našim godišnjim druženjima angažirali smo pozvane predavače koji su tematizirali suvremene duhovne i intelektualne teme poput predavača prof. dr. sc. Tončija Matulića, koji je imao predavanje u franjevačkom hercegovačkom samostanu u Dubravi, pokojnog prof. dr. sc. Tomislava Ivančića, koji je održao filozofsko-teološko i antropološko predavanje u Napretkovom kulturnom centru u Zagrebu, prof. dr. sc. fra Bože Lajića, koji nam uprisutnjuje biblijske proročke govore u obzoru Božjeg spasenja te prof. dr. sc. Nikole Vukoje, koji s posebnim franjevačkim nadahnucem uprisutnjuje franjevačku karizmu u suvremenom svijetu.

Ovdje bih također naveo suradnju s Maticom hrvatskom, Filozofskim fakultetom odnosno Odsjekom za kroatistiku Sveučilišta u Zagrebu, s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu. Treba spomenuti i suradnju s nekim medijima, a posebice s Hrvatskim katoličkim radijem, čiju dobru suradnju zahvaljujemo gosp. Slavku Nediciću i direktoru gosp. Zvonimiru Anciću, zatim suradnju s radijskim postajama Radio Marija, Radio Mir Međugorje, Ika, Glas Koncila, Veritas, Svjetlo riječi, Kalendar sv. Ante. No suradnja s Hrvatskom radiotelevizijom nije na onoj razini na kojoj bismo očekivali, premda imamo dosada i pozitivnih iskustva poput onoga televizijskog prenošenja našega znanstveno-stručnog skupa u Orašju prije skoro jedno desetljeće.

Hvala gospodarstvenicima Ferdi Širiću, Anti Franjičeviću, Boži Markoviću (kojliko su vrijedne donacije naših gospodarstvenika članova Udruge pokazuje ovaj primjer: od 15.000 donacija u proteklom razdoblju 8.000 je donacija Ante Franjičevića – Wiena-grupe, Ferde Širića 5.000 kuna – Tehnomont, 1.000 kn Bože Markovića i za svaki godišnji sabor donacija pića Milana Hercega). Zahvaljujemo također Ivici Brkičiću, Stipi Beškeru, Vinku Hrkaću, Marinku Tomiću, Frani Bobanu bez čijih donacija Udruga ne bi mogla obavljati svoje osnovne funkcije, a o određenim projektima ne bismo mogli ni govoriti, a kamoli ih realizirati.

Hvala prof. dr. sc. Ivi Pranjkoviću, profesoru emeritusu, koji lektorira sva izdanja Udruge kao i akademском umjetniku Vlatku Blažanoviću koji vizualno uređuje sva izdanja Udruge te na kraju hvala svima koji su na bilo koji način sudjelovali u ostvarenju izdanja naše Udruge.

Dr. Anto Dugonjić je prije dva tjedna u razgovoru o tome što je Visoko odgovorio: „Visoko je čudo, jedno čudo, uistinu čudo!“ Dragi gosti, prijatelji i članovi Udruge, ne želim teološki tematizirati „miraculum“, ali s divljenjem i snagom „visočkog duha“ završio bih ovaj kratki nagovor u kojemu sam govorio o onoj „nevidljivoj statistici“ u koju je utkana ljubav i žrtva prema Udruzi i prema njenim članovima.

Još jedanput svima hvala!

Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko
Bogovićeva 1/III (HKD Napredak)
10000 Zagreb, Hrvatska
www.udfkg.hr

P o z i v n i c a

**DVADESET PRVI SABOR UDRUGE
ĐAKA FRANJEVAČKE KLASIČNE GIMNAZIJE VISOKO**
Franjevački samostan sv. Ilike u Zagrebu
Franjevačka župa Svete Marije Evanđeoske Sesvetska Sopnica
Ul. Roberta Močiljanina 14/a
10040 Dubrava - ZAGREB
22. rujna 2018. godine u 10 sati

Dnevni red:

- 10 sati okupljanje članova Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko
- 10.30 sati: Svetu misu (misno-molitveno zajedništvo) predvodi fra Ivan Nuić, profesor i tajnik Franjevačke klasične gimnazije u Visokom, za vrijeme Svetе mise pjeva duhovni sastav RIM“
- OTVARANJE SABORA – pozdravna riječ: predsjednika Udruge, gostiju i domaćina
- Fra Joso Oršolić, župnik u župi Zvornik - Srebrenica i direktor „Kruha sv. Ante“: „Kultурно-vjerska situacija u Bosni i Hercegovini“
- Glazba: duhovni sastav „RIM“
- IZBOR RADNOG PREDSJEDNIŠTVA
- Izvještaj predsjednika Udruge, tajnika i rizničara Udruge
- Izvještaj Nadzornog odbora Udruge
- Rasprava o izvještajima i njihovo usvajanje
- Program rada Udruge u sljedećem razdoblju
- Glazba: duhovni sastav „RiM“
- Završetak Sabora u 12.30 sati i nastavak druženja uz zajednički objed

Molimo članove Udruge da se za sve informacije koje su povezane uz održavanje dvadeset prvog sabora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko i druženja njenih prijatelja i članova obrate tajniku Udruge Vinku Jelušiću na tel.: 00385 97 635 8808 ili e-mail: vinkojel@gmail.com, rizničaru Udruge Nenadu Marijanu na tel.: 00385 99 671 1562 ili predsjedniku Udruge Mati Topicu na tel.: 00385 91 455 4649 ili mtopic@mup.hr ili stopic1@net.amis.hr.

N.B! Također vas molimo da nas prije održavanja sabora obavijestite o svom sudjelovanju na ovogodišnjem druženju kako bismo sve primjereno organizirali. Nadamo se da će „visočki susret“ biti dan molitve, radosti i susreta prijatelja i članova Udruge.

Radujemo se vašem dolasku i susretu s vama!

Govor predsjednika na dvadeset prvom saboru Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko

*Mato Topić,
predsjednik*

Poštovani članovi i prijatelji Udruge, ovaj izvještaj o radu naše Udruge odnosi se na razdoblje od dvadesetog izbornog sabora Udruge, koji je održan 10. lipnja 2017. godine u prostorijama Franjevačkog samostana sv. Ilike u Zagrebu i Franjevačkoj župi Svetе Marije Andeoske Sesvetska Sopnica, Ul. Roberta Močiljanina 14/a, 10 040 Dubrava – Zagreb, do održavanja dvadeset prvog sabora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije koji se održava danas, 22. rujna 2018. godine, ovdje na istom mjestu i na istoj adresi.

Prošli dvadeseti sabor Udruge bio je izborni. Na saboru je izabrano novo predsjedništvo Udruge nakon čega su na svojoj prvoj konstituirajućoj sjednici novoizabrani članovi Predsjedništva izabrali novog predsjednika Predsjedništva koji je istovremeno i novi predsjednik Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko iz Zagreba. Izabrana su i nova tijela Udruge, po tri člana Nadzornog odbora i Suda časti. Iscrpan izvještaj o radu dvadesetog izbornog sabora objavljen je u dvobroju biltena Udruge.

Budući da je ovo prva godina i prvi sabor koji je pripremilo novo Predsjedništvo Udruge, moram reći da nam je trebalo i jedno vrijeme da se u svemu tome snađemo. Naglasio bih ovdje kako je primopredaja od strane bivšeg Predsjedništva i novoga prošla uredno i da su materijali i računi koji se odnose na Udrugu bili čisti i jasni. To pokazuje i finansijski izvještaj koji je predan u FINU i na koji nije bilo primjedbi. No ovdje je potrebno upozoriti na problem s prostorijama Udruge koje nemamo, a koje bi omogućile neometan rad Udruge. Tako se na primjer dosadašnja arhiva, koja je sada već nakon 22 godine pozamašna, nema gdje pohraniti, pa se javlja problem njenog pohranjivanja i čuvanja. Knjige Udruge, umjetnine koje Udruga posjeduje, fascikli od archive, nagrade i druge materijale novo Predsjedništvo nije preuzele jer ih nema gdje smjestiti. Sve stvari Udruge čuvaju se u privatnim prostorima, u garažnim prostorima. Stoga će novo Predsjedništvo usmjeriti svoje aktivnosti na pronalaženje gradskog prostora kako bi Udruga mogla funkcionirati te kako bi depo-nirala svoju arhivsku građu na primjereno mjesto. U tom smislu uputit će se gradskim strukturama koje su za to nadležne novi dopis i zahtjev za dobivanje prostora Udruge. Novo Predsjedništvo nastavlja u smjeru dosadašnjeg djelovanja Udruge imajući u vidu statutarne ciljeve Udruge kao što su: okupljanja, povezivanja, druženja, poticanja i pomaganja, održavanje veza među članovima Udruge i budućim na-raštajima, promicanje kulturnih vrednota, povezivanje ljudi i naroda i tomu slično.

Aktivnosti Udruge odnosile su se na neke ideje i konkretnе projekte kao što je obilježavanje 50. obljetnice franjevačkoga instrumentalnog sastava „VIS-a“ Jukić. Udruga je željela obilježiti navedenu obljetnicu i, u suradnji s fratrima i odgojiteljima, osigurati nastup bogoslovskog sastava „VIS-a“ Jukić na Duhovnom konceretu u sklopu Zagrebačkog ljeta. Iako se u planiranju ovoga događaja uložilo dosta

---

truda, ipak se to nije dogodilo. Glavni razlog je bio da nije bilo moguće okupiti članove benda „VIS-a“ Jukić u vrijeme održavanja Zagrebačkog ljeta, jer su u to vrijeme imali svoje obveze.

U skladu s ciljem promicanja kulturnih, duhovnih i nacionalnih vrednota hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini Udruga je sudjelovala u pripremi i organizaciji manifestacije *Kulturno-vjerska baština Hrvata Bosne i Hercegovine* pod motom „Vratimo nadu zavičaju“, koja je održana 7. i 8. srpnja 2018. godine. Jedan od posebnih ciljeva ovoga događaja jest jačanje i očuvanje nacionalnog, vjerskog i kulturnog identiteta Hrvata u Bosni i Hercegovini, a što posebice promiče i naša Udruga. Manifestacija je održana u Župi Svete Marije Andeoske u Sesvetskoj Sopnici. Ideja ove manifestacije potekla je od članova udruga i zavičajnih zajednica u Republici Hrvatskoj, čiji je predsjednik organizacijskog odbora i glavni koordinator bio fra Stipo Karajica, a član organizacijskog odbora bio je Mato Topić, predsjednik Udruge daka Franjevačke klasične gimnazije - Visoko iz Zagreba.

Kada je u pitanju daljnje djelovanje Udruge i njene aktivnosti u narednom razdoblju, mogu istaknuti kako Predsjedništvo ima neke vizije i namjere, ali su svakako dobro došli, i poželjni, prijedlozi ostalih članova Udruge. Predsjedništvo ima na mjeru organizirati *memento* nedavno preminulim našim profesorima i odgojiteljima fra Filipu Zupku, fra Vitomiru Siliću i fra Ladislavu Fišiću. Ili možda organiziranje jednog znanstvenog skupa pod radnim naslovom „Povijest odgoja Franjevačke klasične gimnazije“. Naime tu se radi o bogatom djelovanje te ustanove, koja je imala, a i danas ima konvikt. Prije su u konvikt bili primani samo muški, danas je konvikt otvoren i za djevojke. Ono što Udruga svakako misli napraviti u sljedećem razdoblju jest promocija duhovne glazbe i CD-a „Pjesme nad pjesmama“. U planu je da se održi jedan koncert u Beču, u dogовору са нашим članovima и бившим đacima, с пјесмама с ovog CD-a. Ili pak ovdje negdje u Hrvatskoj.

Zahvaljujem!

Finansijski izvještaj za 2017/2018. godinu

*Nenad Marijan,
rizničar*

Poštovani prijatelji i članovi Udruge!

U finansijskom izvještaju za ovu godinu donosi se pregled sredstava od prošlog izbornog 20. sabora Udruge do održavanja 21. sabora u franjevačkoj župi Svetе Marije Andeoske u Sesvetskoj Sopnici. Potrebno je napomenuti kako nije riječ o kalendarskoj godini kako redovito Udruga podnosi FINI finansijski izvještaj od 1. siječnja do 31. prosinca u određenoj godini. Prema tome ovaj izvještaj odnosi se na razdoblje od održavanje prošlog do održavanja ovoga sabora.

Na izbornom 20. saboru Udruge, koji je održan 10. lipnja 2017. godine, do održavanja 21. sabora Udruge, prikupljeno je članarine i donacija 7.260,51 kn, a ukupni trošak za održavanje sabora, za hladni pogon, platni promet i bilten iznosio je 10.281,54 kn. Kako je navedeno, Udruga je od prošlogodišnjeg do ovogodišnjeg sabora primila 7.260,51 kn od čega su članarine članova 2.900 kn, donacije gospodarstvenika članova Udruge 4.360 kn i 0,51 kn kamate. U tom razdoblju Udruga je potrošila za hladni pogon i platni promet 742,60 kn, za bilten 3.875 kn i za održavanje sabora i sjednica Predsjedništva Udruge 5.663,94 kn. Imajući u vidu postojeća sredstva naše Udruge (ostala iz prethodnog razdoblja) na 1. rujna 2018. godine na računu Udruge ima 4.239,48 kn. Napominjem još jednom da se ovaj finansijski izvještaj odnosi na razdoblje od 2. lipnja 2017. godine do 1. rujna 2018. godine.

od 1. lipnja 2017. do 1. rujna 2018.							
Izlaz				Ulaz			
чланари- на	господарственици чланови Удруже			чланари- на	господарственици чланови Удруже		
112,40	5.663,94	630,20	3.875,00		2.900	4.360,00	0,51
ukupno izlaz: 10.281,54				ukupno ulaz: 7.260,51			
		saldo	-3021,03				
<i>Stanje na računu 1. rujna 2018. (prirojani prethodna sredstva koja smo imali na računu):</i>							
UKUPNO: 4.239,48							

Dragi prijatelji i članovi Udruge, pozivamo vas članove i prijatelje Udruge daka Franjevačke klasične gimnazije Visoko iz Zagreba da svojim donacijama, redovnom članarinom i dalje, i još i ažurnije, podupirete kulturni i društveni rad Udruge. Donacije i članarine mogu se uplaćivati mjesечно i obročno na broj žiro-računa Udruge u Privrednoj banci Zagreb, čiji IBAN imate i u zadnjem Biltenu Udruge: HR62 2340 0091 1101 5237 6. I na kraju svim dobročiniteljima, prijateljima i članovima zahvaljujem na doniranim sredstvima.

Izvještaj Nadzornog odbora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije – Visoko iz Zagreba

Nadzorni odbor Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije - Visoko sukladno obvezi utvrđenoj člankom 26. Statuta Udruge, 20. rujna 2018. godine obavio je nadzor rada tijela Udruge.

Pregledom evidencijskih knjiga i finansijske dokumentacije Odbor je utvrdio da su tijela Udruge časno i odgovorno, sukladno ovlastima i obvezama utvrđenim Statutom, izvršili svoje zadaće.

Novčana sredstva koja su prikupljena od članarine i sponzorstva utrošena su u ostvarivanju planiranih projekata i ciljeva Udruge.

Ovom prigodom odbor zahvaljuje tijelima Udruge na savjesnom i odgovornom radu.

Vinko Hrkać,
Ivica Brkićić,
Leonardo Jolić

Zagreb, 20. rujna 2018.

Pad pod križem

Zapisnik s 21. sabora Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko iz Zagreba

Vinko Jelušić,
zapisničar

U franjevačkom samostan svetog Ilije u Sesvetskoj Sopnici i franjevačkoj župi Svete Marije Andeoske Sesvetska Sopnica, Dubrava/Zagreb, 22. rujna 2018. godine održan je dvadeset prvi sabor Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko. Na 21. saboru Udruge sudjelovalo je 27 članova. Tom prilikom članovi Udruge izvršili su svoju člansku dužnost te dali svoje donacije Udrudi. Sakupljeno je članarine i donacija od članova i članova gospodarstvenika Udruge 3.550,00 kn i 150 eura. Zajednički domjenak priredili su „Pivnica kutak Sesvete“ i „Konoba Luka iz Sesveta“ koji je plaćen 4.329,00 kn.

Druženje bivših visočkih đaka počelo je slavljenjem svete mise koju je predvodio fra Ivan Nujić, tajnik i profesor na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom uz koncelebraciju prof. dr. sc. fra Bože Lujića, gvardijana franjevačkog samostana sv. Ilije u Zagrebu, fra Stipe Karajice, samostanskoga i župnog vikara te trajnog đakona Stanka Mikulića, člana naše Udruge. Pjevanje i sviranje na svetoj misi animirao je duhovni sastav RIM koji je s nekoliko pjesama također popratio i rad Sabora. Nakon svete mise uslijedio je sabor Udruge koji je otvorio predsjednik Udruge Mato Topić koji je predložio dnevni red što su ga jednoglasno prihvatili prisutni članovi na saboru.

Dnevni red:

- 1) 10,30: Svetu misu (misno-molitveno zajedništvo) predvodi fra Ivan Nujić, profesor i tajnik Franjevačke klasične gimnazije u Visokom
- 2) OTVARANJE SABORA – pozdravna riječ predsjednika Udruge, gostiju i domaćina
- 3) „Kulturno-vjerska situacija u Bosni i Hercegovini“: fra Joso Oršolić, župnik u župi Zvornik – Srebrenica i direktor „Kruha sv. Ante“
Izlaganje fra Ivana Nujića, tajnika Franjevačke klasične gimnazije u Visokom
- 4) IZBOR RADNOG PREDSJEDNIŠTVA
- 5) Skupni izvještaj predsjednika Udruge, tajnika i rizničara Udruge
- 6) Rasprava o izvještajima i njihovo usvajanje
- 7) Izvještaj predsjednika Nadzornog odbora Udruge
- 8) Program rada Udruge u sljedećem razdoblju
- 9) Razno
Glazba: duhovni sastav „RiM“ glazbeno popratio euharistijsko slavlje te rad sabora

Završetak sabora u 12.30 sati i nastavak druženja uz zajednički objed

Ad 1) Druženje bivših visočkih đaka počelo je slavljenjem Svete mise koju je predvodio fra Ivan Nujić, tajnik i profesor na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom uz koncelebraciju prof. dr. sc. fra Bože Lujića, gvardijana franjevačkog samostana

sv. Ilike u Zagrebu, fra Stipe Karajice, samostanskoga i župnog vikara te trajnog đaka Stanka Mikulića, člana naše Udruge. Pjevanje i sviranje na svetoj misi animirao je duhovni sastav RiM koji je kasnije s nekoliko pjesama popratio i rad Sabora.

Ad 2) Predsjednik Udruge Mato Topić na početku je svoga govora poželio dobrodošlicu svim okupljenim sudionicima sabora. Pozdravio je potom domaćina franjevačkog samostana sv. Ilike prof. dr. sc. fra Božu Luića kojemu se zahvalio na franjevačkoj gostoljubivosti. Na kraju predsjednik je pozdravio bosanske franjevce fra Josu Oršolića i fra Ivana Nujića te prijatelje i članove Udruge. Nazočne članove Udruge na saboru pozdravio je i domaćin gvardijan samostana fra Božo Luić. U pozdravnom govoru fra Božo je izrazio zadovoljstvo što se članovi Udruge okupljaju u ovom franjevačkom samostanu i župi u Sesvetskoj Sopnici te je naglasio kako uvijek franjevci primaju srdačno i otvorena srca članove naše Udruge. Na kraju je zaželio plođan rad ovome saboru Udruge.

Ad 3) Nakon uvodnih pozdrava fra Joso Oršolić predstavio je temu „Kulturno-vjerska situacija u Bosni i Hercegovini“. Fra Joso je uvodno istaknuo kako je istinski počašćen da govori na 21. saboru Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko. Smatra kako će ova tema biti od koristi članovima Udruge. Temu je naime moguće obraditi s više vidova usmjeravajući pozornost na franjevačke samostane, knjižnice, muzeje, svetišta, zavjetna mjesta, groblja, stare i nove crkve i kapele i slično. Fra Joso je u svom izlaganju govorio o „Crkvi između dva rata“, o stradanju 66 kandidata - mučenika Bosne Srebrenе i 66 kandidata - mučenika Hercegovačke franjevačke provincije. Posebice se osvrnuo na situaciju „Crkve u Domovinskom ratu (1992 – 1995) imajući u vidu franjevačke provincije u Bosni i Hercegovini. Tako iznosi nekoliko teških činjenica ratnih posljedica: prognana Franjevačka teologija iz Sarajeva, izmešteni đaci Franjevačke klasične gimnazije iz Visokoga, franjevački novicijat preseljen u Italiju. Bitno je otežan rad franjevačke provincijske uprave. Nestale su čitave zajednice vjernika, izbrisane su župe, a crkve i groblja porušeni. Usprkos ogromnim posljedicama rata bosansko-hercegovački franjevački duh duhovno i materijalno obnavlja župne zajednice, crkve u zadnjih 25 godina nakon rata. Materijalno su franjevci obnovili crkve, kapele i porušena groblja, ali duhovna obnova zajednice vjernika daje drugčiju sliku posebice kada se ima u vidu kako su neke župe posve nestale. No usprkos svemu fra Joso vidi „budućnost crkve“. Bosna Srebrena naime ima svoje institucije, u samostanima žive dva do tri svećenika, a u nekim od deset do petnaest svećenika. Pored brojnih samostana u Bosni Srebrenoj franjevci namjeravaju rekonstruirati i neke stare samostane kao što je Zvornik i Srebrenica. Fra Joso s franjevačkim optimizmom zaključuje: ne samo da s ljubavlju, molitvom i većom žrtvom mogu obnoviti duhovno i materijalno porušenu Bosnu i Hercegovinu nego se odupiru i pogubnom trendu iseljavanja i trci za profitom.

Nakon fra Josina izlaganja riječ je dobio fra Ivan Nujić, tajnik Franjevačke klasične gimnazije, koji je u svom govoru predstavio aktualno stanje i važnija događanja u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji i Konviktu. Pohvalio je aktivnosti i rezultate koje

đaci postižu u usvajanju znanja, ali i dobru međureligijsku suradnju. Naveo je obilježavanje Dana kruha i zahvalnosti za plodove zemlje, gdje su imali, uz zajednički objed za sve učenike, zahvalnu katoličku i muslimansku molitvu.

Kada je riječ o protekloj školskoj godini 2016/2017. kraj godine dočekalo je 150 učenika i učenica. Njih 20 je maturiralo. Također ih je petorica stupilo u franjevačku zajednicu, dok su se ostali upisali na fakultete od Sarajeva, Mostara, Splita, Osijeka, Zagreba pa sve do Beća. I u ovoj protekloj školskoj godini od 6. do 11. srpnja 2017. održana je ljetna škola FKG: „Znam - hoću – mogu“. U srpnju je bila skupina od 15 učenika i učenica ove škole na moru u Kaštel Kambelovcu gdje ih je primio i ugostio gospodin Joško Berket. Školsku godinu 2017/2018. započelo je 152 učenika od kojih je 51 u prvom razredu.

Kada je riječ o važnijim događajima, nastavlja fra Ivan, Gimnazija je, osim čestitog odgoja i kvalitetnog obrazovanja i mjesto susreta i zajedništva. Ističe uz susrete s drugim školama u Bosni i Hercegovini i s nekoliko škola u inozemstvu. Primjer je Salezijanska gimnazija iz Bolzana/Bozena u Italiji. Tu je i Franjevačka klasična gimnazija u kojoj su, kao razmjena đaka, dvije učenice iz Franjevačke klasične gimnazije u Visokom, Sara Pezer i Sara Kapetanović, provele cijelo I. polugodište u Bolzanu/Bozenu. Tu su i partnerski odnosi i s Berufsbildende Schule Koblenz, gdje su imali uzajamnu razmjenu i posjet đaka i profesora. Među važnije događaje spada i uspjeh na „Viva film festivalu“ u Sarajevu, gdje su đaci FKG iz Visokog osvojili 2. mjesto u konkurenciji 19 učeničkih filmova.

Ističe kako učenici III. i IV. razreda svake druge godine odlaze na studijsko putovanje u Grčku.

Fra Ivan je posebno istaknuo kako je Franjevačka klasična gimnazija u Visokom „otvorena inicijativama bivših učenika“ i naveo primjer kako je Zvonimir Novaković iz Uskoplja (bivši đak Franjevačke klasične gimnazije Visoko) došao u goste s kazališnom radionicom Odsjeka za klasičnu filologiju Filozofskog fakulteta u Zadru. Izveli su komediju „Aristofanove Ptice iz Kukumaglajgrada“. Spomenuo je da je glazbeni život u Gimnaziji na vrlo visokoj razini. Đaci FKG ostvaruju vrlo zapažene rezultate i na drugim natjecanjima. Tako su među 40-ak prijavljenih projekata iz kemije osvojili prvo mjesto na natjecanju „Lajk za pametnu energiju“. Uza sve to Gimnazija se mora oprati i od svojih vrijednih i u mnogočemu zaslužnih profesora. Tako je u mirovinu, nakon predanog rada, otišao prof. fra Marko Ćorić.

Na kraju, nakon burnih i teških vremena i nakon novih oporavaka, stižu i neke ne tako dobre pojave. Naime u ovu školsku godinu 2018/2019. nije upisan, po prvi put, nijedan novi sjemeništarac.

Ad 4) Nakon tematskog dijela sabora uslijedio je radno-izvještajni dio. Predsjednik Udruge predložio je članove radnog predsjedništva: fra Ivan Nujić član, Ilija Bošnjak član, Stanko Mikulić član, Anto Matković član te Mato Topić predsjednik radnog predsjedništva. Prisutni članovi Udruge na 21. saboru jednoglasno su usvojili predloženo radno predsjedništvo. Za zapisničara na 21. saboru je izabran Vinko Jelušić, tajnik Udruge.

Ad 5) Nakon imenovanja članova radnog predsjedništva i zapisničara na 21. saboru Udruge predsjednik Udruge Mato Topić sažeо je skupno operativno i finansijsko izvješće i izložio ga članovima koji su bili prisutni na saboru. Naglasio je da je ovaj izvještaj skupni i objedinjeni izvještaj predsjednika, tajnika i rizničara Udruge. On se odnosi na rad Udruge od 10. lipnja 2017. godine, od 20. izbornog sabora, koji je održan u Zagrebu, u Franjevačkom samostanu sv. Ilike u Sesvetskoj Sopnici.

U uvodnom dijelu predsjednik je rekao kako je ovo bila prva godina rada novog izabranog predsjedništva i trebalo je vremena kako bi ušli u strukturu i bit rada Udruge. Konstatirao je da je primopredaja između bivšeg predsjedništva i aktualnog izabranog predsjedništva prošla uredno. Iznio je i činjenicu kako Udruga nema svoje prostorije i kako to stvara probleme u radu Udruge. A riječ je o pitanju održavanja sjednica Predsjedništva, susreta članova udruge, primanja članova na razgovor, organiziranja drugih kulturnih i inih događaja. Naglasio je problem arhive koju Udruga ima i problem poklona koje dobije jer ne postoji prostor gdje bi se te stvari mogle odložiti, spremiti. Kazao je kako upiti i dopisi koji su slani gradu Zagrebu kako bi nam dodijelio neki adekvatan prostor za rad Udruge nisu urodili plodom.

U svome proteklom djelovanju Udruga je, ističe predsjednik, u skladu sa svojim ciljevima promicanja kulturnih, duhovnih i nacionalnih vrednota hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, sudjelovala u pripremi i organizaciji manifestacije „Kultурно-vjerska baština Hrvata Bosne i Hercegovine“ pod motom „Vratimo nadu zavičaju“. Ova manifestacija je održana 7. i 8. srpnja 2018. godine u Zagrebu i Župi Svete Marije Andeoske u Sesvetskoj Sopnici. Govorio je i o radu i pripremi u obilježavanju 50. godišnjice osnutka benda „Vis-a“ Jukić.

Zatim je, uime rizničara Udruge Nenada Marijana, predsjednik Udruge podnio finansijski izvještaj koji se odnosi na sredstva od prošlog 20. izbornog sabora do održavanja ovoga redovnog 21. sabora. Ovdje je riječ o prihodu i rashodu novčanih sredstava. Udruga je od prošlogodišnjeg do ovogodišnjeg sabora primila 7.260,51 kn. Od toga su članarine 2.900 kn, donacije članova gospodarstvenika i članova Udruge 4.360,00 kn i 0,51 kn kamata. U tom istom razdoblju Udruga je potrošila za hladni pogon i platni promet 746,60 kn, za bilten 3.875,00. kn i za održavanje sabora i sjednica Predsjedništva Udruge 5.663,94 kn. Na kraju, imajući u vidu postojeća sredstva naše Udruge (preostala iz prethodnog razdoblja) na 1. rujna 2018. godine, na računu Udruge bio je iznos od 4.239,48 kn.

Predsjednik je zaključio izvješće pozivom svim članovima, gospodarstvenicima i priateljima Udruge da svojim redovitim uplatama članarine te donacijama i dalje prate i pomažu rad Udruge. Izvješće je završio zahvalom svim članovima i prijateljima na doniranim sredstvima.

Ad 6) Nakon podnesenog skupnog izvještaja predsjednik je otvorio raspravu. Budući da nije bilo nikakvih primjedbi na skupno izvješće, prešlo se na glasovanje u kojem je izvješće jednoglasno usvojeno.

Ad 7) Po završetku glasovanja o skupnom izvješću predsjednika Udruge izvješće je podnio i predsjednik nadzornog odbora Udruge Vinko Hrkač. Nakon što je izvjestio članove na saboru Udruge kako su sva tijela Udruge zakonito radila te namjenski trošila novčana sredstva, osvrnuo se na mali broj članova Udruge koji su sudjelovali u 21. saboru Udruge. Referirajući se na govor fra Jose Oršolića o župi Srebrenica, slikovito je rekao kako „ovaj broj ovdje nazočnih članova Udruge govori da nismo ništa bolji od Srebrenice. Ima nas preko 300 članova na popisu, a na saboru nas je tek tridesetak. To govori sve o nama.“ Nije bilo nikakvih primjedbi na izvješće predsjednika nadzornog odbora te i ono jednoglasno usvojeno.

Ad 8) Na kraju je predsjednik Udruge govorio o mogućim i potrebnim aktivnostima Udruge u sljedećem razdoblju. Rekao je kako bi bilo dobro napraviti *memento* nedavno preminulim profesorima Franjevačke klasične gimnazije Visoko i bivšim odgojiteljima: fra Filipu Zupku, fra Vitomiru Siliću i fra Ladislavu Fišiću. Bilo je govora i o tome da u dogledno vrijeme Udruga priredi znanstveni skup o „povijesti odgoja Franjevačke klasične gimnazije“, a posebice kada danas uz Gimnaziju postoji i Konvikt – dom za đake. Dobro su došli, naglasio je, i prijedlozi ostalih članova Udruge.

Ad 9) Nakon završetka izvještajnog dijela sabora Udruge za riječ se javio, pod razno, fra Ivan Nujić. Referirajući se na izlaganje predsjednika o ideji znanstvenog skupa u visočkom odgoju, istaknuo je da je sljedeće godine deset godina od ponovnog otvaranja Konvikta u Visokom. Planira se i prigodno obilježavanje te obljetnice, pa je u svome obraćanju na saboru članove Udruge pozvao na suradnju.

Nakon fra Ivana za riječ se javio akademski slikar Vlatko Blažanović i obavijestio prisutne članove kako je član naše Udruge prof. dr. sc. Ivo Pranjković, na Filozofskom fakultetu u Zagrebu dobio akademski naslov *professor emeritus*, značajnu akademsku titulu koju je stekao nakon dugogodišnje i plodne profesorske karijere. Tu činjenicu, smatra, Udruga treba i prikladno obilježiti.

Potom se za riječ javio i glavni urednik glazbenog programa na Hrvatskom katoličkom radiju i voditelj duhovnog sastava RIM gosp. Slavko Nedić. U svom obraćanju prisutnim članovima na saboru kazao je da sljedeće godine, 2019, 50 godina od osnutka duhovnog franjevačkog studentskog sastava „VIS-a“ Jukić koju bi značajnu obljetnicu trebalo prigodno obilježiti.

Kako više nije bilo zainteresiranih za prijedloge i komentare, svi prisutni članovi na saboru složili su se da Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko svakako treba, koliko može, a zato ima i mogućnosti i volje, sudjelovati na ovim projektima.

Na završetku sabora svim prisutnim članovima Udruge podijeljena je na poklon knjiga na latinskom jeziku „*Altercationes et disputationes Sapientiae et Stultitiae variis de rebus factae*“ autora Mate Baotića, bivšeg đaka Franjevačke klasične gimnazije u Visokom.

Sabor je završio s radom u 13.25 sati.

Zagreb, 21. X. 2018.

Aktualna religijsko-kulturna situacija u Bosni i Hercegovini

Uvod

Interes Udruge daka Franjevačke klasične gimnazije za situaciju u domovini Bosni i Hercegovini polazište je našega *susreta*, promišljanja, pitanja, ali svakako i svega dobra koje možemo učiniti za svoj narod, kao i za sve građane naših domovina, kako Bosne i Hercegovine tako i Republike Hrvatske. Bilo kakvo razdvajanje, podjela ili osporavanje niti nam je potrebno, niti ima smisla u ovoj temi o kojoj s vama želim glasno razmišljati.

Mogli ste, sigurno, pronaći stručniju, školovaniju, više verziranu osobu u ovome području, pa sam posebno počašćen što ste se odlučili da vam ja na svoj način progovorim o svemu ovome. Pokušat ću to učiniti što sažetije i jednostavnije, jer lako je o ovome pisati knjige, ali će biti prilično teško kratko i jasno reći gdje smo, što radimo i što nam je činiti za bolje danas i ljepše sutra.

Kulturno nasljeđe ili baština širok je pojam, a može se promatrati iz više aspekata i na mnogo područja: franjevački samostani, knjižnice, muzeji, pa onda svetиšta, mjesa posebnog zavjeta, zavjetna mjesta, groblja, stare i nove crkve i kapele.

Crkva između dva rata

Kažu da je Drugi svjetski rat završen 1945. godine. Međutim poznato nam je što se sve dešavalo poslije rata. Zatvoreni su i ubijeni mnogi naši svećenici, posebno franjevački kandidati u obje provincije. Broj nije mali i ne može se preko te činjenice tek tako prijeći i zaboraviti je (66 kandidata mučenika Bosne Srebrenе i 66 kandidata mučenika Hercegovačke franjevačke provincije).

Zatvorene su naše velike institucije: Franjevačka teologija i svetište sv. Nikole Tavelića, zabranjen je rad „Kruha sv. Ante“, otuđena su mnoga materijalna dobra, na stotine i tisuće hektara zemlje i drugih vrijednosti. Bilo bi dobro sve to pobrojati na jednom mjestu.

Šteta je između dva rata bila neizmjerna, bolje rečeno neprocjenjiva!

Crkva u Domovinskom ratu (1992-1995)

Točku na i nakon Drugog svjetskog rata konačno je postavio sukob u Republici Hrvatskoj, a onda i u samoj Bosni i Hercegovini. Ne postoji fratar koji na ovaj ili onaj način nije osjetio rat. Đaci i Franjevačka gimnazija izmješteni su u Bašku vodu, novicijat u Italiju, Franjevačka teologija u Samobor sa svojim profesorima. Uprava Provincije više je bila izvan nego u Provinciji, ali je većina fratarova uspjela ostati na svojim župama, u svojim samostanima, iako nijedan samostan ni župa nisu ostali bez ozljaka rata. Neke župe u cijelosti su izbrisane s lica zemlje i veliko je pitanje hoće li se ikada itko u njih vratiti.

*fra Joso Oršolić,
župnik župe Zvornik-
Srebrenica i
direktor "Kruha Svetog
Ante" Sarajevo*

Međutim ima i suprotnih primjera. Negdje se broj vjernika i povećao, a postoje i župe koje su nakon desetljeća i stoljeća ponovno oživjele i traže svoju samostalnost. O njima ćemo nešto na kraju.

Duhovna i materijalna obnova Crkve u zadnjih 25 godina

Tek što je rat stao, odmah poslije potpisivanja Daytonskog sporazuma krenulo se s obnovom. Naime sve što se moglo obnoviti urađeno je u 10 ili 15 godina nakon rata. Osobno sam u samo jednoj župi u devet godina obnovio dvije župne kuće i tri crkve; župna crkva i dvije filijale koje u nekim mjestima po svojoj veličini mogu biti i župne crkve.

Nažalost, najveće stradanje mnogobrojni su poginuli u cijeloj Bosni i Hercegovini te također mnoštvo izbjeglica i prognanih od kojih se samo jedan manji broj vratilo ili se još uvijek pokušava vratiti. Sve su to skoro neznatne brojke povratnika, ali su za nas jako važne i puno nam znače.

Npr. tamo gdje su svi bili protjerani, pa se vratilo 200-300 osoba, sigurno je neizmjerno vrijedno i važno za život i budućnost toga kraja.

Još bi bilo puno važnije kada bismo posli u potragu za izgubljenom ovcom ili drahmom, za izgubljenim ovcama – drahmama, izgubljenim sinovima (ne budi primijenjeno na vas ovdje). Ima dosta izgubljenih sinova i u našim „redovima“, *a možda sam i sam jedan od njih.*

Vjerujem da je vaša, ova naša Udruga đaka posebno zainteresirana upravo za izgubljenu drahmu, izgubljenu ovcu ili čak možda i za izgubljenoga sina koji će se sam vratiti.

Budućnost Crkve

Ma koliko ove činjenice i povijest, tužna prošlost, pokazuje porazne rezultate, ja bih ipak naglasak stavio na sadašnjost i budućnost.

Sada naša Franjevačka provincija „Bosna Srebrena“ ima *sve svoje institucije* koje je imala između dva svjetska rata, u domovinskom ratu i nadam se da će one postojati i u budućnosti: Franjevačka klasična gimnazija u Visokom i Konvikt, novicijat u Livnu, Franjevačka teologija u Sarajevu – Nedžarići.

Oko 20 samostana i rezidencija, 80-ak župa te Franjevački međunarodni studentski centar sa svetištem sv. Nikole Tavelića na Kovačićima u Sarajevu.

Brojčano gledano to je: oko tristo svećenika, što u pastoralu, profesora, fratara u mirovini, kao i onih koji su na studiju. Istina, samo je nekoliko sjemeništaraca, nekoliko postulanata, a broj studenata zadnjih je desetak godina oko 35 do 40, ne računajući civile, kao i đake Franjevačke klasične gimnazije (konvikt – 145 đaka).

Svi naši samostani imaju od 2 - 3 do 10 - 15 svećenika. A svaki samostan ima svoju župu kao i po desetak župa u dijstriktu. Rijetke su župe koje nemaju ni jednoga vjernika.

U najavi su čak i rekonstrukcije nekih samostana (Zvornik i Srebrenica), ma koliko to nekome izgledalo smiješno, čudno ili čak suludo. Vrijeme će pokazati koliko to ima smisla i što se to dešava. Ja sam mišljenja da moramo graditi tamo gdje su

---

naizgled nemogući uvjeti i promisliti što je naša misija, a ne kako sačuvati svoju komociju i bešćutno se utopiti u ovo sivilo ili u još gore zlo materijalizma: „Pastoriziramo tamo gdje su veće mase i tražimo župe gdje se može bolje i lakše živjeti!“ To fra-tri nikada nisu radili i uvjeren sam da se samo ljubavlju, molitvom i većom žrtvom možemo oduprijeti ovome trendu iseljavanja i trci za profitom.

Sjedim s igumanom iz Cetinja na komemoraciji - đenazi 11. srpnja u Potočarima - Srebrenica. Za vrijeme molitve veli on: „Čovječe, kako ovi mole! Moji ova-ko ne znaju!“ A njih muslimana, jedno 20-30 tisuća u glas odgovaraju, da ti se krv sledi. A ja mu odgovaram: „Ni moji ne znaju ovako, ali ču ih naučiti!“ Nadam se da će tako biti. Kada sam došao u Srebrenicu i Zvornik, nisu znali odgovoriti kada i kako treba „Amen“ ili „I s duhom tvojim“. Danas već znaju sve misne odgovo-re, pjesme, krunicu mole sami, desetak ih je ukrijepilo svoju ženidbu u korijenu, ispovijedaju se, znaju mnoge crkvene, liturgijske pjesme. Možda će jednoga dana biti i na tisuće da zajedno mole i slave Boga. Nadam se i vjerujem da ču i sam do-živjeti taj dan.

*Sesvetska Sopnica,
22. rujna 2018.*

**Udruga đaka i prijatelja
Franjevačke klasične gimnazije – Visoko**

*Josip Andrić, Hinter den Gärten 17, 89231 Neu-Ulm, Tel.: 0176 57139745
E-Mail: andricjo@googlemail.com*

P o z i v n i c a

**SABOR I 20-GODIŠNJICA UDRUGE ĐAKA I PRIJATELJA
FRANJEVAČKE KLASIČNE GIMNAZIJE VISOKO**

Dom kardinala Kuharića, HKM Wiesbaden

Holsteinstr. 15a, 65187 Wiesbaden

18. i 19. studenog 2017.

Dnevni red:

Subota, 18. studenog 2017.

- 15:00 sati: Zajednička kava i druženje
- 16:00 sati: Pozdrav i izvješće predsjednika Udruge
- 17:00 sati: In lingua Latina: Prezentacija knjiga kolege Mate Baotića, sen.
- 17:45 sati: Dogovor sa fra Mironom o oblikovanju sutrašnjeg dana
- 19:00 sati: Večera i zajedničko druženje

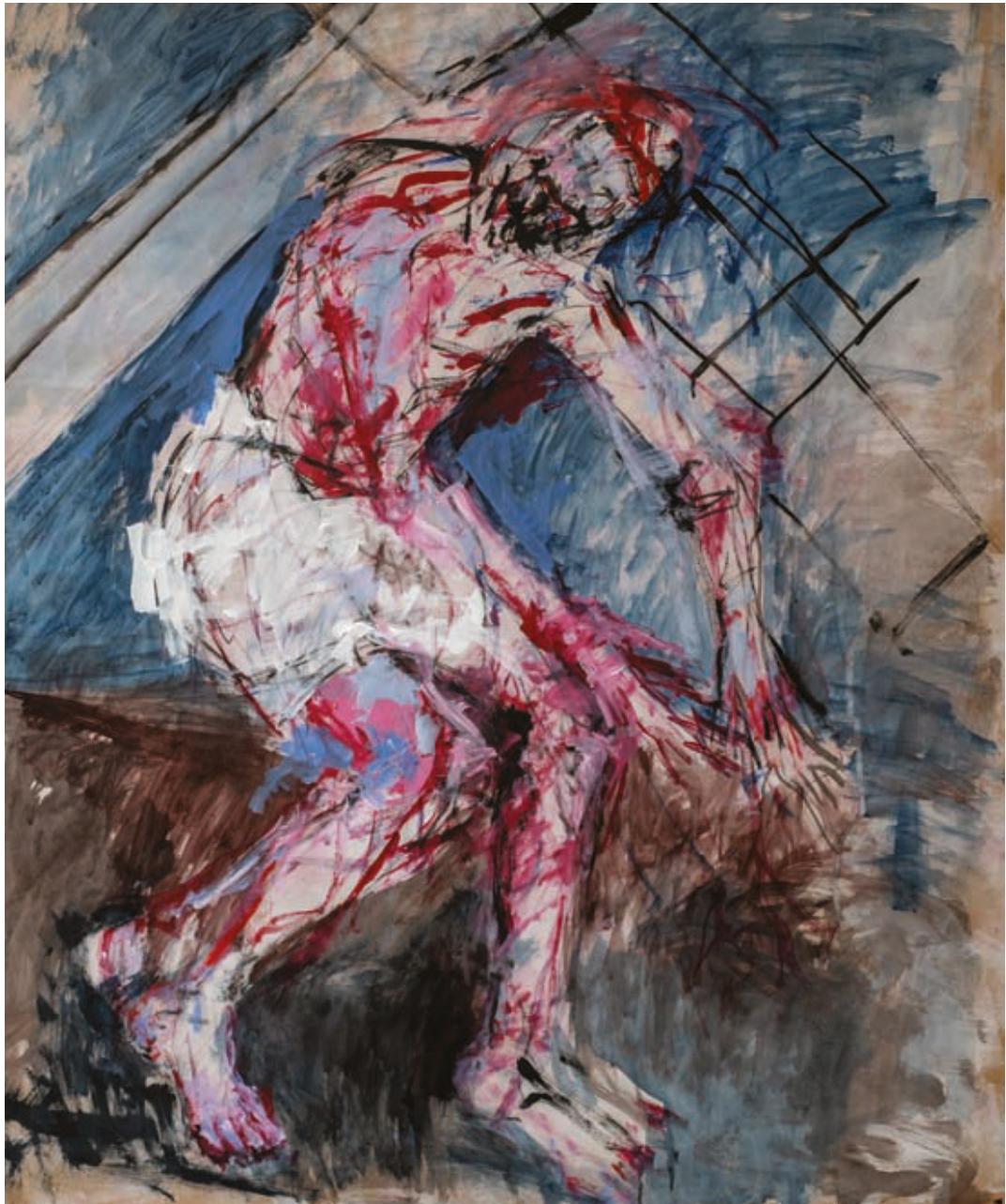
Nedjelja, 19. studenog 2017.

- 08:00 sati: Doručak u hotelu
- 10:00 sati: Radni sastanak - razgovor o stanju i budućnosti Udruge (u HKM)
- 12:00 sati: Svečana sv. Misa (u HKM Wiesbaden)
- 14:00 sati: Zakuska i kava

Nakon mise: mogućnost za razgovor ugodni i ponuda brošure *Anno Domini, Ljetopisno pamćenje franjevca Bosne Srebrenе.*

Radujem se našemu susretu!

Josip Andrić, predsjednik
Podružnica za Njemačku

Isus prima križ

Izvještaj sa zasjedanja Udruge bivših đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije u Visokom – Ogranak za Njemačku, održanog u Wiesbadenu 18. i 19. studenog 2017.

*Ivan Jeleč,
tajnik*

Predsjednik Udruge bivših visočkih đaka - Ogranak za Njemačku, Josip Andrić pozvao je članove na susret u Wiesbadenu 18. i 19. studenog 2017. Odazvali su se sljedeći članovi: Josip Andrić, Mato Baotić, Tomo Barbić, Ilija Bošnjak, Marijan Dadić, Anto Đoja, Jozo Džambo, Ivan Jeleč, Anto i Ljubica Jeličić, Josip Kašljević, Franjo Lozić, Jozo Majdandžić, Mijo Nujić te Mato i Veronika Valjan.

Predložen je sljedeći dnevni red:

1. *Pozdrav i izvješće predsjednika Udruge o radu u protekloj godini*
2. *Izvješće tajnika*
3. *Izvještaj rizničara o "imovinskom stanju"*
4. *In Lingua Latina: Prezentacija knjiga kolege Mate Baotića, sen.*
5. *Budućnost Udruge u Njemačkoj – prijedlog za njezino gašenje u sadašnjem obliku*
6. *Razno*

TOP 1: Predsjednik je pozdravio sve prisutne i zahvalio svima za uloženi trud koji je bio potreban da bi do ovog susreta došlo. Pročitao je pozdrave i isprike kolega koji nisu mogli sudjelovati: Dinka Aračića, Ante Batarila, Vlatka Bungića, Jozu Ćaćića, Srećka Džaje, Ivice Jozića, dr. Adolfa Polegubića, Pere Pušića, Borisa Strujića, Mirka Vidačkovića i Ive Živkovića. Ove godine Ogranak je svečano proslavio svoju dvadesetogodišnjicu od osnivanja. Fra Miron Sikirić, voditelj Hrvatske kataličke misije u Wiesbadenu, primio nas je u prostorijama misije i sa svojim suradnicima organizirao nezaboravan susret i nezaboravno druženje.

TOP 2: Izvješće koje su članovi dobili još s božićnom poštom dano je na razmatranje. Nije bilo nikakvih dopuna.

TOP 3: Rizničar Josip Andrić, izvjestio je o izdacima u protekloj godini. Povodom dvadesetogodišnjice Ogranka tiskana je knjiga *Anno Domini. Ljetopisno pamćenje franjevaca Bosne Srebrenе*. Molimo kolege koji nisu ispunili svoje obaveze prema Udrizi da u skladu sa svojim mogućnostima update svoje priloge najdalje do 18. 12. 2017. kako bismo podmirili troškove tiskanja knjige i ostale potrebe. Naš konto kod BW Bank moramo ugasiti do 20. 12. 2017. Nakon 20. 12. 2017. novac se *dogовором* može poslati na privatni račun (Jozo Andrić ili Ivan Jeleč). Rizničarska knjiga bit će i nadalje uredno vođena!

Tiskanje knjige koštalo je 3.038,00 €. Zahvaljujemo svima koji su na bilo koji način sudjelovali u ovom projektu, a najviše Jozu Džambi koji je prikupio i odabrao

materijal za knjigu. Bilo bi dobro ako bi još netko mogao otkupiti određeni broj primjera (narudžba kod predsjednika). Brošura je, bez sumnje, prikladan dar osoba-ma koje se zanimaju za bosansku (franjevačku) prošlost, a nama biste otkupom pomogli da pokrijemo dio nastalih troškova.

TOP 4: Profesor u mirovini Mato Baotić predstavio je svoje knjige napisane na latinskom jeziku. Knjige uglavnom govore o poznatim rimskim pjesnicima. Zanimljivo je kod rimskih pjesnika da je većina njihovih pjesama posvećena nekoj ženi. U prvom dijelu tih pjesama slavi ih se kao božice, kao jedini smisao života, a onda nakon razočaranja, nakon nesretne ljubavi život gubi smisao i pjesnici su potpuno nesretni. Mato Baotić nas je uspio zainteresirati za svoje knjige i slušali smo pažljivo i sa zanimanjem, kao da smo njegovi đaci.

TOP 5: Na proteklom susretu predloženo je da Ogranak Udruge u Njemačkoj ugasimo kao registriranu udrugu (e.V.) jer od toga uistinu nemamo nikakve koristi, ali imamo puno obaveza prema poreznom uredu i sudu u Augsburgu gdje smo registrirani. S obzirom na to da je članstvo iz godine u godinu starije, a broj onih koji dolaze na susrete svake godine manji, ovo je pravi trenutak da Ogranak Udruge pravno ugasimo. Diskusija je bila protkana različitim emocijama, ali na kraju krajeva ipak je uz jedan suzdržan glas odlučeno da do kraja ove godine pravno ugasimo Ogranak Udruge za Njemačku.

Za likvidatore su imenovani Ivan Jeleč i Josip Andrić. Već je dogovorenod da sljedeći susret bude u Stuttgartu, a vrijeme i točno mjesto susreta bit će naknadno objavljeni.

TOP 6: Točka „razno“ za nas je uvijek iznimno zanimljiva, ali i nepredvidiva. Prvo je Jozo Džambo predstavio knjigu *Anno Domini*. Svi prisutni članovi također su iznijeli svoje dojmove nakon pročitane knjige, riječi pohvale za sadržaj, ali su također izrekli i riječi zahvalnosti našem Jozi Džambi koji je podnio glavni teret ovog projekta. Ugodnom ambijentu doprinijele su i slike akademskog slikara Marjana Dadića. Dadićeve slike uvijek su melem za dušu. Ovaj put posebnu pozornost privukao je portretom fra Mirona Kozinovića.

Prošao je brzo taj radni dio, a nakon večere druženje se nastavilo do duboko u noć. Naš domaćin fra Miron Sikirić uistinu nas je primio i ugostio sa svojim suradnicima onako kao se dočekuje svoju braću. Njemu i njegovim župljanima od srca hvala.

Sutrašnji dan (nedjelja) započeli smo jutarnjom molitvom časoslova i nastavili radno. Dogovorili smo se oko nekih pojedinosti kako nastaviti s radom Ogranka Udruge. Izričito je naglašeno da će Ogranak Udruge biti ugašen samo pravno, a da će se naše druženje i naše aktivnosti nastaviti kao i prije.

U 12 sati započelo je euharistijsko slavlje pod vodstvom fra Mirona Sikirića. Đakonirali su trojica trajnih đakona iz naše Udruge, Mato Valjan, Ivan Jeleč i Josip Kraljević. Mato Valjan je u svojoj propovijedi potaknuo sve prisutne da svoje "darovane talente" umnože i ulože prije svega u izgradnju svoje domovine, a onda samim

tim i Kraljevstvo Božje učine bližim i prepoznatljivijim. Misno slavlje uveličao je svojim sviranjem maestro Rajko Radišić, član naše Udruge, a mjesni kor pjevao je pod vodstvom sestre Auksilije.

Bilo je još mnogo pjesme uz ručak, mnogo šale i lijepih riječi, ali došlo je i vrijeme rastanka. Rastali smo se uz riječi: Dogodine u Stuttgartu! A dotada budite svi pozdravljeni našim franjevačkim pozdravom – Mir i dobro!

Stuttgart, 5. 12. 2017.

Golgotski martirij

33. A – Susret Visočana (propovijed)

I ovdje u Njemačkoj, i u Americi, ali i u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj opć je dojam da političari u predizbornoj kampanji puno toga obećavaju, a kad dođu na vlast, zaborave obećanja i razočaraju svoje birače ili svoje navijače. Najčešće zatvaraju oči pred važnim problemima našeg vremena, npr. pred ugrožavanjem i raslovanjem ili raseljavanjem vlastitog stanovništva. Isus u današnjem Evandelju govori drugačije: otvori oči i gledaj što i kako radiš.

Kad se samo površno pročita današnje Evandelje, može se steći krivi dojam da je Isus neki bankovni menadžer, odnosno savjetnik za investicije. Ali Isusu je stalo do nečega mnogo važnijega. Gospodar i posjednik dijeli svoj imutak svojim namještenicima. Očito su mu poznate i njihove različite sposobnosti. Jednome daje 5, drugome 3, a trećemu 1 talent, odnosno mjeru (cca. 40 kg) srebrenih kovanica. Mogli bismo prevesti i reći: talenat bi vrijedio danas kao pola milijuna eura. Nije to mali novac.

Isus ovom prispopodom hvali sluge kojima je povjerio 5 i 3 talenta i koji su s ovim talentima stekli još toliko, dok trećega osuđuje. Treći od ove trojice novcem ne čini ništa. Zakopava ga u zemlju. Njime upravlja strah. On se ne upušta u poslove. On se distancira, on se ni najmanje ne identificira s povjerenim novcem, sa svojim gospodarom, svojom firmom. Iznenadjuje oština kojom Isus osuđuje trećega slugu: «Izbacite ga van u tamu gdje će biti plač i škrgut zubi!» Ali zašto je Isus strog prema trećem slugi?

Isus ovom prispopodom pokazuje kakav se stav očekuje od djece Božje. I od ovoga stava ovisi hoćemo li dobiti ili izgubiti budućnost, život s Bogom. Stav trećega, prestrašenog sluge, blokiranih i s glavom u pijesku, nikako ne može biti životni stav jednog kršćanina, poručuje nam Isus. Kraljevstvo Božje, koje Isus navješta i svojim postupcima ostvaruje, potrebuje ljude koji će, ne iz straha, nego iz povjerenja živjeti, koji će život založiti iz povjerenja i uložiti svoje sposobnosti da bi dobro raslo i povećavalo se. Zato posebice današnji svijet potrebuje naspram rastuće malodušnosti i straha eksplozivnost življene nade, eksplozivnost nade u budućnost s Bogom.

Isus želi reći: Napravi nešto od svoga života! Bog ti je je kao početni kapital darovao, ili pak povjerio, život. Nastoj dakle biti i zrelij i vrjedniji, da tvoja vrijednost tijekom vremena raste. Za tebe je i čast i poziv da nešto napraviš iz svega onoga što ti je Bog stavio na raspolažanje.

U prispopodi se kaže: «Pozvao je svoje sluge i povjerio im svoj imutak.» Što je pak Bog nama povjerio?

Ono što smo mi od Boga dobili puno je vrjednije od srebra i zlata. To su sve sposobnosti i mogućnosti koje nam život nudi: život, snaga, zdravlje, razum, moć rasuđivanja, sposobnost ljubiti i puno drugoga. Sve nam je to Bog darovao.

Čovječanstvo je na osnovi tih darova mnogo napravilo, mnogo otkrilo. Ono je otkrilo tolike znanstvene i tehničke mogućnosti i dobra. Trebamo ih samo upotrijebiti

Mato Valjan,
trajni đakon

na dobro, sreću i mir svih ljudi. Mi smo dobili talent biti dobri, ljubiti i oprštati. Imamo talent donositi prave odluke. I ako se potrudimo, ovi će darovi donijeti i svoje plodove. Ako u tome ustrajemo, Božja milost i ljubav donijet će našemu životu bogate kamate.

Da, istina je: nemamo svi iste početne mogućnosti. Ni sluge iz Evangelja nisu imali: 5, 3, a treći samo 1 talenat.

- netko je obdarjen većom inteligencijom i boljom izobrazbom
- drugi je posve različitog temperamenta
- svi se razlikujemo po regionalnom i nacionalnom podrijetlu, po privrednim, kulturnim i religijskim odrednicama

Od onih više nadarenih Bog će više i tražiti. Samo se jednoga trebamo čuvati: da svoje mogućnosti, svoje darove ne koristimo, da ih protratimo, zakopamo u zemlju.

A mi đaci Visočani što smo mi dobili? Izobrazbu, odgoj, ljubav prema Bogu i čovjeku. Širinu odnosa prema drugome i drukčijemu, prema geslu: tuđe poštuj, a svojim se dići. Dobili smo možda i naslućaj onog intuitivnog dara bosanskog fratra da mudro prozre povjesne koloplete. Mekoću srca u samo prividno tvrdom oklopu. Kako smo iskoristili? Ostaje Božja tajna.

Svi smo korigirali vlastiti put, neki samoinicijativno, neki na sugestiju sa strane. Neke je ljubav pozvala, neke uvidjaj nedoraslosti budućem pozivu i stotinu drugih razloga. Možda smo dobili zadacu da te i slične darove pronosimo ovim svijetom u sasvim drugim okolnostima i strukturama.

I svi mi danas ovdje sabrani dobili smo svoje darove. I sve što smo stekli i što imamo u životu jest dar koji nam je povjeren, da njime radimo, njime se služimo i tako stječemo dobitak. Isus nas savjetuje u posve drugoj investiciji: da založimo svoj život, da založimo svoje darove kako bismo stekli na koncu života Božji poziv: Slugo dobri i vjerni, uđi u veselje svoga Gospodara!» Neizmjernu radost biti s Bogom. To će biti najvažniji rezultat našega života ako tako nešto napravimo od svoga života.

Kraljevstvo je Božje očito ova ljubavna blizina s Bogom, ispunjenje života. Blizina s Bogom, Kraljevstvo Božje nijedan čovjek ne može sam sebi darovati ako se ne povjeri Bogu, ako se ne otvorи Bogu da on uđe u njegov život.

Ako počnemo biti svjesni da nam je život povjeren, bit ćemo nemirni i nezadovoljni kad opazimo gdje smo povjereni blago zakopali ili pronevjerili. Moje mi je vrijeme povjereni, ponekad i vrijeme drugih ljudi. Moji naravni darovi i sposobnosti su mi povjereni. U školovanju, na poslu, u politici, svuda se susrećemo sa spoznajom da su nam darovi povjereni. Djeca su povjereni svojim roditeljima, braći i sestrama. Povjereni smo jedni drugima.

Novac, talenti, nisu Kraljevstvo Božje. Oni su slika našega života. Ali ako svoj život čitamo u ovoj prispopobi, onda se za nas otvara Kraljevstvo Božje, jer onda ne živimo sami od sebe, nego u svijesti da nas od početka nosi i prati Božje pouzdanje u nama i da nas Božja ljubav uvijek okriljuje i poziva.

Neki stari mudrac govorio je svojim učenicima: U budućem svijetu Bog me neće pitati zašto nisi bio Mojsije, veliki vođa Izraelaca. Neće me ni pitati zašto nisi bio Ilija,

veliki prorok. Ali sigurno će me pitati zašto nisi bio ti sam. Zašto nisi bio Mato, Ivo, Stjepan, Ana, Marija, Lucija.

Ugledajmo se u prvu dvojicu slugu i s povjerenjem u Boga otvorenih očiju svjesno i odgovorno živimo svoj život. Tako nećemo razočarati ni svoje birače ni svoje navijače, a što je najvažnije, ni svoga Gospodara. Amen.

Svršeno je

Franjevačko Visoko – put i putokaz

Jer čovjek nekad može i bez kruha, ali ne i bez duha.

Ivo Andrić

Josip Andrić

Bosanski su franjevci već od srednjeg vijeka po svojim samostanima držali škole u kojima su se obrazovali članovi njihove zajednice, koja je pastoralno, ali i kulturno, djelovala ne samo u Bosni i Hercegovini nego svojedobno na svemu prostoru od Jadranskog do Crnog mora i od Dubrovnika do Budima. U osmanskom razdoblju svoje povijesti oni su primarno i sekundarno obrazovanje svojega pomlatka organizirali po pojedinim samostanima. Nakon što je Bosnu i Hercegovinu zauzela Austro-Ugarska, fratri su te samostanske škole sjedinili u jedan središnji naukovni zavod u Kreševu.

Gimnazija

Otvaranjem Franjevačke gimnazije 1882. u Kreševu (od 1883. u Gučoj Gori pokraj Travnika, a od 1900. u Visokom) započelo je moderno školstvo bosanskih franjevaca. Godine 1914/15. Gimnazija je imala šest razreda, a već sljedeće godine osam razreda, čime je dobila djelomično, a od 1924. puno pravo javnosti. Godine 1916. održana je i prva matura.

Školske godine 1927/28. uz Gimnaziju je sagrađen Konvikt u kojem su boravili dječaci i mladići koji nisu namjeravali postati svećenici. Oni su dolazili sa cijelog područja tadašnje države, osobito iz Zagreba, Podunavlja, Slavonije i Dalmacije. Gimnaziju su pohađali također đaci drugih vjerskih i nacionalnih pripadnosti (Muslimani, Srbi i Židovi). Godine 1930/31. bilo je 413 đaka, a 1939/40. ta se brojka popela na 536. Gimnazija ima jednu od najvrednijih knjižnica u Bosni i Hercegovini s oko 62.000 svezaka.

Franjevačku klasičnu gimnaziju u Visokom od 2007. godine mogu pohađati i djevojke, a Konvikt, pošto je nakon Drugog svjetskog rata nacionaliziran i pretvoren u vojarnu Jugoslavenske narodne armije, franjevcima je 2006. godine vraćen te potom vrlo moderno obnovljen. U njemu danas stasaju nove generacije koje će biti nositelji novog i zdravog bosansko-hercegovačkog društva. Početkom školske godine 2016/17. u Konviku je stanovalo 90 učenika i učenica iz cijele Bosne i Hercegovine.

Vrijeme koje gojenac proveđe u visočkoj Gimnaziji ostavi u njegovoj duši neizbrisiv trag: učeći se poštivanju ljudi koji drugačije misle i vjeruju, otvaraju mu se novi obzori duha prema svijetu i životu. Iz te zahvalnosti rađa se potreba da se na to uzvrati.

Udruga i njezina podružnica u Njemačkoj

U raznim prigodama i u više navrata izražavana je želja da se bivši visočki đaci okupe u jednoj zajednici te se tako kolegijalno međusobno povežu u svijetu te održe

živom vezu s visočkom Gimnazijom promičući njezin duh u sredinama gdje žive i djeluju. Konačno je 6. srpnja 1996. u Zagrebu održan sastanak bivših visočkih đaka na kojem je osnovana Udruga đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko sa sjedištem Zagrebu. Statutom je predviđeno da Udruga, uz brojne druge aktivnosti, u godišnjem Biltenu izvještava o svome djelovanju te objavljuje znanstvene, eseističke i beletrističke radove svojih članova. Za prvog predsjednika Udruge izabran je kolega Anto Jeličić iz Münchena.

Temeljne ideje Udruge jesu: okupljanje i povezivanje učenika u domovini i inozemstvu koji su pohadali ovu gimnaziju, održavanje veza sa sadašnjim i budućim naraštajima Franjevačke klasične gimnazije u Visokom radi međusobnog prenošenja pozitivnih vrijednosti i kreativnog rada, promicanje uloge i značaja visočke gimnazije te pomaganje njezina rada i franjevačke prisutnosti u Bosni i Hercegovini, kao i pružanje potpore onima koji su otišli iz franjevačke zajednice, a nađu se u životnim poteškoćama.

Osnivačka skupština njemačke podružnice Udruge đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije u Visokom održana je 19. listopada 1996. u Böblingenu kod Stuttgarta. Članovi Udruge s njemačkoga govornog područja sastaju se redovito svake godine u nekom od njemačkih gradova. Mjesta održavanja susreta članova podružnice u Njemačkoj bila su: Böblingen kod Stuttgarta (1996, 2005, 2008), Stuttgart (1997), Mosbach (1998), Duisburg (1999), Frankfurt (2000), Würzburg (2001, 2002), Attendorn (2003), Oberkirch kod Offenburga (2004, 2010), Giessen (2006). Najčešće mjesto godišnjih susreta bila je kuća biskupije Limburg Wilhelm-Kempf-Haus u Wiesbaden-Naurodu (2007, 2009, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016).

Susreti su u prvome redu usredotočeni na franjevačkim duhom nadahnuto kollegialno i prijateljsko druženje. Večernja sijela, koja su se neminovno pretvarala i u dugonočna, postala su neizostavan dio ovih pjesmom, pričanjem i šalom popraćenih sastanaka. Liturgijska slavlja, koja obično predvode kolege đakoni Mato Valjan i Ivan Jeleč, a ranije također članovi podružnice (†) fra Ivica Alilović i fra Luka Šarčević, svakako su važna točka susreta članova i prijatelja Udruge. Tom prigodom sjetimo se svih naših pokojnih profesora i kolega.

Od osnutka do danas predsjednici podružnice bili su Niko Radat, Mijo Vidović, Anto Đoja, Anto Batarilo, (†) Slavko Burić, Mijo Nujić, Marijan Dadić i Josip Andrić.

Susreti, aktivnosti

Od aktivnosti podružnice ovdje navodimo samo neke. Članovi podružnice bili su inicijatori i suorganizatori simpozija o prodomu Eugena Savojskog do Sarajeva (1697) koji je, zajedno s izložbom na istu temu, održan u Zagrebu 1997. Oni su imali velikoga udjela u organizaciji i realizaciji znanstvenog skupa (*dies academicus*) u povodu 90. rođendana dr. fra Ignacija Gavrana u Zagrebu 1999. godine te izdavanja spomen-spisa posvećenog istom jubilarcu (2004). Također na različite su načine podržavali i druge skupove i izdavačke poduhvate. O njihovoј djelatnosti u posebnoj rubrici redovito izvještava *Bilten* kao informativno glasilo Udruge.

U povodu izbora dr. Srećka M. Džaje za člana Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine članovi podružnice su u suradnji s Hrvatskim obiteljskim kolom (HOK) 15. studenog 2003. u Münchenu organizirali svečanu akademiju, a godine 2005. priredili su i u vlastitoj nakladi objavili izbor tekstova akademika Džaje pod naslovom *Eseji, razgovori, polemike i prijevodi*.

Prigodom svakoga godišnjeg susreta održavana su i predavanja na različite teme, kao na primjer: Bosna i Hercegovina u putopisnoj literaturi i publicistici na njemačkom jeziku (Jozo Džambo), Intrigantna povijest fojničke ahdname (Srećko M. Džaja), Poredak u obitelji prema Bertu Hellingeru (Ivo Jozic), Očev blagoslov (Ivo Jozic), Moj sveti Franjo, moja Bosna Srebrena (Vladislav Lekić). Također imali smo priliku vidjeti tonski film iz 1935. godine „Blutsbrüder (Bosniaken)“ redatelja J. A. Hübler-Kahla s velikim imenima njemačke kinematografije Brigitte Horney i Attila Hörbiger, kao i reprodukciju emisije (*Ein Münchner in Bosnien*) bavarskog radija o bavarskom botaničaru Ottu Sendtneru i njegovu boravku u Bosni 1847. godine (Jozo Džambo).

Marijan Dadić, akademski slikar, obogaćivao je naše susrete izložbama svojih slika s franjevačkom tematikom (npr. *Na putu franjevaštva* u Wiesbadenu 2007) i likovima nekadašnjih i sadašnjih visočkih đaka i profesora. Da su bosanski franjevci na poseban način otvoreni za likovnu umjetnost, pokazao je Mijo Nujić predstavljanjem zbornika *Pogled u Bosnu – Bosanski franjevci i suvremena sakralna umjetnost* (2003).

U ovom sklopu treba svakako spomenuti proslavu 10. obljetnice postojanja podružnice za Njemačku, održane 22. rujna 2007. u Wiesbadenu pod motom *Korijeni i život*, uz prezentaciju u slici i riječi te nastup zbora Udruge sa zborom HKM u Wiesbadenu pod vodstvom s. Auksilije Milić. Tom prigodom praizvedena je i *Himna visočkih đaka*, koju je na tekst Ive Živkovića skladao Rajko Radišić.

Neu-Ulm,
10. svibnja 2017.

Nu-Um, 02.12.2017.

Dragi Žra mirne!

Naša podružnica za Njemačku Utvrđe stakla i
prizabljaj Frauevačke klasične gimnazije u Višokom
predstavila je 18. i 19.11.2017. godine svoja 20. obljetnicu
postojanja i djelovanja u Neškadenu s Tobom, Vašim
suradnicima, suradnicama i Župnom zapednikom.

Ta dva dana koja smo proveli među Vama
ostat će nam u trajnom sjećanju. Bili smo privlačeni
velikodušno, prijateljski i otvoreno tako da smo
se osjećali u Tvojoj/Vašoj Župnoj zajednici
onako kako se to samo može počesati.

Osim putem řehin, dragi Žra mirne, zahvaliti
Tebi, Vašim bliskim suradnicima i suradnicama
koji su našu noviju središnju i gospodarsku
smogućili da dođivimo, ozjetimo ljubavlju, vjerničku
topljinu ljudi i žena koji su u Tvojoj Župnoj zajednici
u HKM Neškadenu.

Upravljajući Ti prijateljske pozdrave s najboljim česticama
da Ti i Tvoja Župna zajednica i dalje preuorbite i
zracite do kota u Tvojoj/Vašoj mitiji koju smo mi
teč oblikovali. Želela Vam!

Josip Andrić, predsjednik
Podružnica za Njemačku

Izvještaj sa zasjedanja Udruge bivših đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko – Ogranak za Njemačku, održanog u Stuttgartu 23. i 24. lipnja 2018.

*Ivan Jeleč,
Tajnik*

Predsjednik Udruge bivših visočkih daka - Ogranak za Njemačku, Josip Andrić pozvao je članove na susret u Stuttgart 23. i 24. lipnja 2018.

Odazvali su se sljedeći članovi Udruge: Josip Andrić, Marko Bagarić, Anto i Katica Batarilo, Ilija Bošnjak, Marijan Dadić, Jozo Džambo, Ivan i Ankica Jeleč, Josip Kašljević i Mijo Nujić.

Dragi gosti su nam bili fra Ivan Nujić i fra Ivica Vidak iz domovine i fra Miljenko (Mika) Stojić, voditelj HKM Frauenfeld u Švicarskoj.

Susret je održan u krugu obitelji Ankice i Ivana Jeleč. Smještaj sudionika bio je u hotelu u samoj blizini mjesta susreta.

Predsjednik Josip Andrić predložio je sljedeći dnevni red:

1. Pozdrav Ankice i Ivana Jeleč
2. Pozdrav i izvješće predsjednika Udruge o radu u protekloj godini
3. Izvješće tajnika Udruge
4. Izvješće rizničara o "imovinskom stanju"
5. Rasprava o izvješćima i njihovo usvajanje
6. Izvješće fra Ivana Nujića o trenutnom stanju u visočkoj Gimnaziji
7. Izvješće fra Ivice Vidaka o trenutnom stanju u župi Sivša
8. Izvještaj fra Miljenka (Mike) Stojića o trenutnom stanju u švicarskoj župi Frauenfeld koju on vodi
9. Razno

Sudionici susreta jednoglasno su prihvatili predloženi dnevni red.

TOP 1: Ankica i Ivan Jeleč srdačno su pozdravili sve prisutne, zaželjeli im dobrodošlicu, pozvali ih da se u njihovoj kući osjećaju kao i u svojoj, zahvalili im što su se odazvali pozivu da ovogodišnji susret Udruge bude u njihovoj obiteljskoj kući.

TOP 2: Predsjednik je pozdravio sve prisutne i zahvalio svima za uloženi trud koji je bio potreban da bi do ovog susreta došlo. Pročitao je pozdrave i isprike kolega koji nisu mogli sudjelovati. S obzirom na to da se broj članova Udruge iz godine u godinu smanjuje (odlazak u mirovinu, povratak u domovinu i dr.), odlučeno je na prošlogodišnjem susretu u Wiesbadenu da se Udruga ugasi kao "eingetragener Verein" („e. V.“), što ne znači da time prestaje i dalje djelovati. Trenutno smo u traženju nove forme i sigurno je da će susreta biti još toliko dugo dok se pokaže interes za ovakav način sastajanja.

TOP 3: Tajnik Ivan Jeleč informirao je prisutne o trenutnom stanju postupka likvidacije Udruge kako je ona unesena u registar udruga kao „e. V.“ (*Gemeinschaft ehemaliger Schüler und Förderer des Franziskanergymnasiums Visoko e. V.*). Bio je to muškotran i veoma dug put jer je sve trebalo dokumentirati, a sve je manje onih koji o tome znaju kako je bilo na početku kada je Udruga prije dvadeset godina bila registrirana u Augsburgu. Sada je taj postupak nakon bezbroj pisama na relaciji Stuttgart – Augsburg – Ulm – München – Ludwigshafen priveden kraju. Moramo još čekati do 15. siječnja 2019. kada ćemo dobiti i pismenu odluku da se Udruga više ne vodi kao „e. V.“.

TOP 4: Udruga je financirala izdavanje brošure „Anno Domini“. Mali preostali dio novca potrošili smo za papire koji su bili potrebni kod notara za pokretanje likvidacije Udruge. Konto Udruge je također morao biti sveden na nulu i poništen. To nam je bilo potrebno kao zadnji dokaz u tom postupku da nikome nismo ništa dužni niti što tražimo od bilo koga. Prema tome pred poreznim uredom (Finanzamt) u tom pogledu sve je besprijekorno čisto.

TOP 5: Izvješća su dana na razmatranje i jednoglasno su usvojena.

TOP 6: Fra Ivan Nujić, profesor u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom izvijestio nas je opširno o svom radu i radu svojih kolega. S velikim zanimanjem slušali smo njegov izvještaj prisjećajući se svojih visočkih dana. Prof. Nujić pričao je vizionarski o mogućnostima Franjevačke klasične gimnazije da se pretvori u modernu europsku školu čuvajući svoje temeljne odrednice. To ne ide samo od sebe i traži mnogo rada i mudrosti, a on vjeruje da i jednoga i drugoga ima u timu s kojim radi. A bilo je otpora svakojake vrste. Konvikt i dalje „službeno“ pripada vojsci, ali je dan na raspolaganje Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji. Njega pohađaju djeca iz svih triju nacija u Bosni i Hercegovini i ponose se znanjem koje tu primaju. Svuda u svijetu opada broj sjemeništaraca, pa tako i u Visokom. Prioritet odgojitelja koji su okupljeni oko direktora škole fra Zvonka Miličića jest odgoj dobrih ljudi i intelektualaca koji će voljeti svoju zemlju i raditi joj na korist. Osim vanjskih profesora trenutno u gimnaziji radi osam profesora fratar i četiri profesorice časne sestre. Susret s fra Ivanom sve nas je obogatio, a i on je rekao: „I ja sam se obogatio. Primio sam puno prave bratske, franjevačke ljubavi“.

TOP 7: Zanimljivo je bilo i izvješće fra Ivica Vidaka o njegovom pastoralnom radu u ratnim godinama kada je bio kapelan u Vitezu. Posebno se osvrnuo na stanje u svojoj sadašnjoj župi Sivša kod Doboja. Ivica je naglasio da je prije rata od Doboja do Broda bilo oko 48.000 katolika, a sada ih nema više od 1000. Iz Vrhbosanske biskupije otišlo je u jednoj godini oko 15.000 ljudi, uglavnom mladih. U Sivši ima trenutno oko 150 djece, a nekada je malo manje bilo upisivano u prvi razred. Čini se kao da nitko u Bosni nema rješenja ni vizije kako i kamo dalje. Treba vjerovati da Bog neće zaboraviti svoj narod.

TOP 8: Veliku radost i iznenadenje učinio nam je prijatelj fra Mika Stojić koji je uz sve svoje obaveze odvojio vrijeme za susret sa svojim bivšim školskim kolegama, a sada prijateljima.

Fra Miljenko (Mika) izvijestio je ukratko o svom pastoralnom radu u HKM Frauenfeld koju vodi već četiri godine. Na njegovom području ima oko 3000 Hrvata. Novi val se kod njega ne osjeća baš tako jer Švicarska dozvoljava ulazak samo u posebnim uvjetima. Primjećuje se među našim ljudima da sve veći broj uzima švicarsko državljanstvo i više ih u crkvenom sustavu ne broje kao Hrvate iako oni i dalje dolaze u misiju i traže pastoralne usluge. Hecegovačka franjevačka provincija kojoj i on pripada pokriva područje čitave Švicarske.

TOP 9: Dogovoren je da ćemo već u siječnju 2019. pokrenuti postupak da Udrugu preinačimo u Udrugu s istim imenom koja, međutim, neće biti upisana u sudski registar. Imat ćemo i svoj konto. Sve će biti kao i prije, samo nećemo imati nikakvih obaveza prema poreznom uredu. O tome će članovi biti pravovremeno informirani.

Razgovaralo se i o formi narednih godišnjih susreta. Skup je povjerio sadašnjem predsjedništvu da ono organizira sljedeći susret i da članove pravovremeno o tome obavijesti.

Došlo je vrijeme večere, a ona se pretvorila u gozbu ljubavi i prijateljstva koja je trajala do ranih jutarnjih sati. Pjevalo se, šalilo uz dobru kapljicu. Naši fratri su svojom franjevačkom jednostavnosću doprinijeli da susret bude ugodan, otvoren i bratski. Sutradan, nakon preobilnog „plejanskog doručka“, što ga je pripremila Ankica, slavili smo u deset sati sv. Misu koju su predvodili fra Ivica Vidak i fra Ivan Nujić. Taj dan je bio blagdan sv. Ivana Krstitelja. Fra Ivica Vidak je u svojoj propovijedi istaknuo da naše vrijeme treba proroka. Ne onih koji će govoriti o dalekoj budućnosti, nego u sadašnjosti i ukazivati na to da je put istine i pravde mukotrpan i da se za njega isplati živjeti, ali se gubi i glava kao i onda kod Ivana Krstitelja. Vjera, opredijeljenost za Boga očituje se u svakodnevničici. Nitko ne može tvrditi da voli Boga ako ne voli čovjeka pored sebe.

Nakon svete Mise nastavili smo radno još jedan sat. Predstavljeno je nekoliko knjiga. Prije svega fra Ivan Nujić je predstavio knjigu našeg člana Mate Baotića napisanu na latinskom: „Altercationes et disputationes Sapientiae et Stultitiae variis de rebus factae“. Knjigu je izdala Franjevačka klasična gimnazija Visoko, a uredio ju je fra Ivan Nujić. Sigurno će kao priručnik dobro poslužiti studentima i đacima latinskog jezika.

Prikazana je i ponuđena knjiga o našem kolegi, misionaru i mučeniku u Ruanđi fra Vjeki Ćuriću: „Fra Vjeko Ćurić – svetac našeg doba“.

Naš kolega, akademski slikar Marjan Dadić dao je također oduška svome umjetničkom zanosu. Ivanovo dvorište postalo je za čas posla izložbeni prostor za brojne slike od kojih su mnoge također pronašle svoje simpatizere i nove vlasnike.

Došlo je vrijeme ručka. Ivanova djeca i prijatelji majstorski su grilali dok smo se mi naslađivali umjetnošću. Kažu da je baš bilo u slast. Došao je i trenutak rastanka. Sve je nekako prošlo na brzinu, kao u snu, iako je u sjećanju ostalo mnogo toga kao nešto nezaboravno. Na kraju bratski zagrljaji i obećanja da ćemo se, ako Bog da, susresti i nagodinu pa gdje bilo da bilo. MIR I DOBRO!

Stuttgart, 27. 6. 2018.

Eloi, eloi Lama sabahktani

Pregled događanja u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom od lipnja 2017. do rujna 2018.

*fra Ivan Nujić,
tajnik Franjevačke
klasične gimnazije Visoko*

Kraj nastavne godine 2016/17. Gimnazija je dočekala sa 150 učenika i učenicima, od kojih 20 maturanata. Njih petorica su u srpnju 2017. stupili u franjevačku zajednicu: Danijel Lukić (Busovača), Patrik Mandić (Tramošnica) i Hrvoje Žabić (Brajkovići) u novicijat Bosne Srebrenе, a Ante Vukoja (Široki Brijeg) i Željko Tomić u novicijat Hercegovačke franjevačke provincije. Ostali se u srpnju upisali na studije i fakultete od Sarajeva i Mostara do Osijeka, Splita, Zagreba i Beča. Učenica generacije je Martina Škoro iz Kiseljaka.

Od 6. do 11. srpnja 2017. po četvrti put je održana Ljetna škola FKG: *Znam – hoću – mogu!* Tih dana konvikt je ugostio pedesetak učenika osnovnih škola iz Visokog, Vareša, Sarajeva, Kiseljaka, Lašvanske doline, Jajca, Usore, Posavine... Nekoliko profesora i odgojitelja kroz igru i zabavu na zanimljiv i dinamičan način približili su im nastavne sadržaje naše Gimnazije, a bilo je vremena i za ekskurzije u Fojnicu i Kraljevu Sutjesku te kupanje na Ilidži.

Srpanj je rezerviran za još jedan zanimljiv ljetni događaj. Naime bivši načelnik Kaštela i vlasnik marine u Kaštel Kambelovcu g. Joško Berket i ove je godine, kao i posljednjih nekoliko godina, u posljednjem tjednu srpnja ugostio skupinu od 15 naših učenika i učenica. Ovaj plemeniti čovjek, osim naših učenika, već nekoliko godina u svom odmaralištu besplatno ugošćuje skupine djece iz raznih krajeva BiH.

Novu školsku godinu 2017/18. započeli smo u ponедjeljak 4. rujna. Za svih 152 učenika, od kojih 51 u prvom razredu, prvi radni dan započeo je intoniranjem himne Bosne i Hercegovine i predavanjem o Povelji Kulina bana koje je održao naš profesor povijesti Dalibor Ružička. Na sv. Misu i zaziv Duha Svetoga okupili su se učenici i učenice katolici navečer u samostanskoj crkvi.

Posljednjih godina naša Gimnazija živi u ritmu ustaljenih tjednih, mjesecnih i godišnjih aktivnosti, kojima se svako toliko pridodaju novi sadržaji i oblici. Nakon otvaranja Gimnazije za vanjske đake 2007. godine, useljenja u obnovljeni konvikt 2009. te izgradnje nove sportske dvorane 2015, naša se škola sve više promovira ne samo kao mjesto čestita odgoja i kvalitetna obrazovanja nego i kao mjesto susreta i zajedništva mladih ljudi tijekom cijele školske godine. U tom smislu Gimnazija je njeguje partnerske odnose s nekoliko škola u inozemstvu. Napose nam je dragocjeno prijateljstvo s Franjevačkom klasičnom gimnazijom i Salezijanskom gimnazijom iz Bolzana/Bozena, u Italiji. Skupina učenika i nastavnika ovih dviju škola provela je sredinom rujna tjedan dana u našoj Gimnaziji, a dvije naše učenice, Sara Pezer i Sara Kapetanović, provele su cijelo I. polugodište na razmjeni u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Bolzanu/Bozenu.

Osim toga u sklopu partnerskih odnosa s Berufsbildende Schule Koblenz, od 3. do 12. studenog naši profesori fra Ivica Studenović i Rina Breko vodili su grupu

učenika u Koblenz, a skupina učenika i nastavnika iz ove škole stigla nam je u posjet 19. travnja.

Našu Gimnaziju tijekom školske godine posjećivali su također učenici i nastavnici brojnih drugih škola: 10. listopada učenici iz OŠ Bila kod Viteza s ravnateljem Vinkom Bošnjakom, 16. listopada skupina učenika iz Kiseljaka, 27. listopada osmoro učitelja i ravnatelj 6. OŠ Varaždin, a 6. lipnja učenici iz Domaljevca i Odžaka. Fra Ivan Nujić, odgojiteljica s. Anica Markelić i prof. engleskoga Dragana Koprivica sa šestoro naših učenika bili u gostima u 6. OŠ Varaždin od 7. do 8. prosinca.

Nakon što je u svibnju 2017. skupina naših učenika uz podršku uprave Viva film festivala iz Sarajeva režirala i snimila 10-minutni film „Sustav ti laže“, na ceremoniji zatvaranja festivala 17. rujna u Sarajevu objavljeno je da je naš film u konkurenциji ukupno 19 učeničkih filmova osvojio 2. mjesto. Učenici su za nagradu dobili kamerke Canon.

Svake druge godine koncem rujna ili početkom listopada učenici III. i IV. razreda zajedno odlaze na studijsko putovanje u Grčku. Za provedbu ovoga projekta i ove je godine bio zadužen naš profesor klasičnih jezika fra Ivica Studenović. Učenici su posjetili Solun, Meteora, Atenu, Mikenu, Epidauros, Korint, Delfe i Olimpiju, a na povratku kući i Pelu. Ovo studijsko putovanje svakako je vrlo važan segment u nastavnom kurikulu naše Gimnazije.

Dan kruha i zahvalnosti za plodove zemlje obilježen je u našoj Gimnaziji 16. listopada zajedničkim objedom za sve učenike uz katoličku i islamsku zahvalnu i blagoslovnu molitvu prije jela.

Naša je Gimnazije uvijek otvorena inicijativama svojih bivših učenika. Jedan od njih, Zvonimir Novaković iz Uskoplja, došao nam je u goste s kazališnom radio-nicom Odsjeka za klasičnu filologiju Filozofskog fakulteta u Zadru. Oni su nam 16. studenog izveli komediju *Aristofanove Ptice iz Kukumaglajgrada*.

Zanimljivo putovanje za školsku novinarsku sekciju (33 člana), koju vodi, organizirala je 9. prosinca naša profesorica hrvatskog i njemačkog jezika s. Kristina Marijanović: posjet Domu Hrvatske radiotelevizije u Zagrebu. Usput su učenici doživjeli i Advent u Zagrebu.

Početkom veljače 2018. u pomoćnoj samostanskoj zgradbi otvoren je logopedski kabinet u kojemu je volonterski angažirana jedna apsolventica logopedija, a uz podršku donatora pružaju se besplatne logopedске usluge. Kabinet je radio do kraja školske godine.

Glazbeni život u našoj Gimnaziji općenito je na vrlo visokoj razini. Velik broj učenika od naše profesorice glazbene umjetnosti Melise Zerdo dobiva poduku iz klavira i flaute, a uprava Gimnazije angažirala je još nekoliko vanjskih suradnika za poduku iz drugih instrumenata. Tako g. Tomo Maltar vodi naš tamburaški zbor, a prof. Josip Popović puhački orkestar, prof. Amila Husić podučava violinu, g. Nedim Limo gitaru, a g. Bartolomej Stanović pruža poduku iz klavira za naprednije učenike. Naši glazbenici nastupaju na kulturnim događanjima kao što su Visočke večeri muzike (7. svibnja), Visočke zimske radosti (18. siječnja), Dan škola općine Visoko (1. lipnja), Dani Matice hrvatske u Sarajevu (sredinom studenog) i Dan ZDK u Zenici

(u rujnu), kao i na priredbama u našoj Gimnaziji. Vrhunska smotra glazbenog umijeća naših učenica i učenika svakako je GVEG – Gimnazijska večer glazbe – koja se održava svake godine početkom svibnja. Ove godine večer poezije i GVEG organizirani su uzastopce: 9. i 10. svibnja. Na koncu članovi glazbene sekcije predstavili su svoja umijeća 31. svibnja na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu.

Naši su učenici tijekom školske godine ostvarili zapažene rezultate na raznim natjecanjima izvan naše škole: među 40-ak prijavljenih projekata naša je kemijska sekциja 18. prosinca osvojila prvo mjesto na natjecanju *Lajk za pametnu energiju*, koje je u našoj BiH proveo UNDP; Damir Petrović i Anastasija Đoja osvojili su 2. i 4. mjesto na kantonalm natjecanju iz njemačkog jezika, Mirjam Muftić 5. mjesto na regionalnom natjecanju *Spelling Bee*, Antonio Matić 1. mjesto u poznavanju MC Woruda na ETF-u u Sarajevu i 2. mjesto na federalnom natjecanju iz daktilografije, Ivan Dominković 3. mjesto na natjecanju u Ist. Sarajevu u kategoriji klavir-solist, a Ema Ibišević 3. mjesto na federalnom natjecanju iz matematike. U međuvremenu naša je Gimnazija 3. ožujka ugostila 23. općinsko natjecanje iz matematike za OŠ, a 12. svibnja 16. juniorsku matematičku olimpijadu BiH.

Dana 26. travnja navečer priređena je oproštajna akademija u povodu odlaska u mirovinu fra Marka Čorića. Uz glazbeni kolaž, koji su priredili naši učenici, priređeno je predstavljanje triju knjiga u pripremi kojih je fra Marko sudjelovao: *U kandžama zla. Fratrov ratni dnevnik u Bugojnu devedeset i neke* fra Janka Ljubosa, *Autobiografija. Ljetopis Franjevačkog samostana u Fojnici. Kronika župe Brestovsko* fra Leonarda Čuturića i *Vjera Bosne. Vjerski život, običaji i pučka pobožnost bosanskih katolika prve polovice 20. st.* fra Leonarda Čuturića. O fra Markovu profesorskem i izdavačkom radu te o potrebi očuvanja klasičnog obrazovanja govorili su fra Janko Ljubos, fra Ivan Šarčević i fra Drago Bojić. Ravnatelj fra Zvonko Milićić zahvalio je fra Marku za njegov angažman u Gimnaziji od 1977. do 2018. Na koncu dirljivim riječima od visočke zajednice oprostio se i sam fra Marko, koji od ove jeseni boravi u samostanu u Fojnici.

Sutradan, 27. travnja, proslavili smo Dan škole. Na priredbi u sportskoj dvorani, uz profesore, učenike i njihove roditelje, okupio se velik broj sugrađana i drugih prijatelja naše visočke zajednice. Uz nekoliko glazbenih točaka publiku su napose obradovali članovi dramske družine, većinom tironi, izvedbom Sofoklove *Antigone*, a nastupio je i pjevački sastav iz Zagreba „Prvi komin Snježanin“. Učenicom generacije proglašena je Marija Ivanović iz Orašja.

Maturanti su 11. svibnja otišli na ekskurziju u Beograd, a svi ostali u Zagreb, Krapinu i Plitvička jezera.

Nastavna godina zaključena je sjednicom 11. lipnja, a školsku godinu završilo je 140 učenika, od kojih 42 odličnim uspjehom. Maturalne ispite položili su svi maturanti, njih 27, a za novicijat se odlučio Dario Laštro iz Busovače. Maturalna večera i proslava matura održana je 16. lipnja.

Ljetne praznike opet je obilježila Ljetna škola FKG: *Znam – hoću – mogu!* od 2. do 7. srpnja, a nova skupina od 15-ak učenika ljetovala je kod g. Berketa u Kaštel Kambelovcu.

Nova školska godina započela je u ponedjeljak 3. rujna. Po prvi put nije se upisao nijedan novi sjemeništarac, tako da je (osim dvojice postulanata) u Sjemeništu ukupno 5 učenika: 1 sekundan i 4 kvartana. Prefekt sjemeništaraca je fra Josip Ikić, a meštar postulanata fra Josip Mrnjavac. Inače početkom školske godine 2018/19. u Gimnaziju su se upisalo ukupno 142 učenika, od kojih 38 tirona, 41 sekundana, 31 tercijana i 32 kvartana, a njih 90 stanuje u konviktu. Za odgoj u konviktu odgovorni su fra Stipo Alandžak, s. Željka Dramac i s. Anica Markelić, a izravno im pomažu i neki profesori.

Isusa pribijaju na križ

Franjevačka klasična gimnazija
Classicum gymnasium franciscanum
V i s o k o

Bosne Srebrenе 4 ♦ BiH-71300 Visoko
Tel. 032 465 181 ♦ Fax. 032 465 182 ♦ www.fkg.edu.ba ♦ fkg.visoko@gmail.com

---

Br. 741/18.

Prijateljima i dobročiniteljima
Franjevačke klasične gimnazije

Predmet: Molba za potporu studijskom putovanju

Dragi prijatelji,

Molimo Vas da nam pomognete u ostvarivanju studijskog putovanja naših učenika III.
i IV. razreda u Grčku.

U proteklih dvanaest godina vrlo uspješno smo ostvarili šest takvih studijskih putovanja, u čemu su nam svesrdno pomogli ljudi i ustanove koji su prepoznali vrijednost ovakva načina obrazovanja. Ove školske godine motivirani smo istom željom za znanjem i upotpunjavanjem obrazovanja naših učenika, koji su u Bosni i Hercegovini i dalje jedini srednjoškolci koji se obrazuju po programu klasične gimnazije intenzivno učeći klasične jezike i kulturu. Stoga je dobro osmišljeno posjećivanje izvora europske civilizacije sastavni dio njihova obrazovanja. Osim toga, uvjerili smo se da ovakva putovanja vrlo pozitivno utječu na motivaciju učenika za daljnje školovanje. Dokaz tome je i činjenica da su naši učenici, kao predstavnici Bosne i Hercegovine, među mnoštvom natjecatelja iz cijele Europe, nagradivani na međunarodnom natjecanju iz klasičnih jezika, a sve više ih se odlučuje na studij klasičnih jezika. Uvjereni smo da je ulaganje u odgoj i obrazovanje mladih ljudi dugoročno najbolja i najispлатljiva investicija.

Kako mnogi od roditelja naših učenika nisu u mogućnosti izdvojiti sav iznos potreban za ovo putovanje, molimo Vas da nam pomognete. Bit ćemo Vam zahvalni za Vaš svaki, pa i najmanji dar.

Svoj dar možete dostaviti osobno ili na sljedeći račun:

Vlasnik računa: Franjevački Provincijalat Bosne Srebrenе

Franjevačko sjemenište Visoko

Adresa: Kadije Uvejsa 4 (Bosne Srebrenе 4), 71300 Visoko, BiH

Naziv banke: UniCredit Bank d.d. Mostar

Broj računa: 3385702203802830 (s naznakom: za studijsko putovanje)

IBAN: BA393385704800157016

SWIFT: UNCRBA22

Cijeneci Vašu darežljivost i solidarnost, unaprijed Vam iskreno zahvaljuju i sručno Vas pozdravljaju učenici, odgojitelji i profesori Franjevačke klasične gimnazije u Visokom.

Fra Josip Ikić
fra Josip Ikić, odgojitelj

Visoko, 23. 11. 2018.

Fra Zvonko Miličić
fra Zvonko Miličić, ravnatelj

Pietà

LJETNI OBZOR

Anto Dugonjić

Kiša užarenih sunčanih strelica
Zapljuskuje naša široka rodna polja
Nježni valovi blago povijaju
More zrelog žita
I s hukom se gube u daljini

Moćne rijeke lijeno se razljevaju
I uvlače se pod bajere i sprudove
Nježno zaplјuskujući još snene oblutke

Katkad iz mlakih voda iznenada
Iskaču ribe i brzo se sunovrate natrag
A njihova srebrna krljušt na suncu sijevne

Podnevna jara titra
Zvučnom tišinom
Ulazi u sve pore
I u ušima nam tutnji i zvoni

Iz sunčevog oka
Garavog i znojnog lica
Stiže i ljetna podnevica

Sve na tren kao da je utihlo
Pjev se ptica ne čuje

U krošnjama zrikavci složno svoju pjesmu sriču
I njihov bučni koncert
Širi se naokolo kao neumrla oda životu

Sunčeva kruna od žeženog zlata
Prži kipući ljetni dan
Odmora u svemiru nema
Nebeska tijela neumorno i vjerno
Slijede putanje svoje
A mlinovi Božji okreću se sporo
i sve pred sobom melju

Nikad ne stoje

Tako će, prijatelju moj, oni samljeti i živote tvoje i moje
Svi ćemo platiti život vlastitom glavom
I kao nevidljiva prašina među sjajnim zvijezdama
Plovit ćemo po nebu plavom.

Drama

JA I SMRT

Anto Dugonjić

Zemlja je ova ljudskim kostima posijana
Grobnica je svim ljudima
Od njihovog nastanka
I svako je zemaljsko biće
Smrt dopratila kao naša bliska sestrica.

I sasječeni cvijet mladosti
Toliki nedužni vojnici
U bezbrojnim i bezumnim ljudskim ratovima
I sličnim gubilištima
Samo je smrt na njihovom odlasku
Svoj dah im udahnula

Prostrane utihe i magle niske
Prekrivaju njihova grobišta
A mirisno poljsko cvijeće ih kiti.

Izblijedjele lubanje svjedoče
O mučnom usponu
Na vlastitu Kalvariju i Vrh Golgote
Jer spasenja nema bez Križa.

Krug je Stvoriteljev
Uvijek ispunjen
A svijet živih kratko traje
Jer svi će umrijeti
I mudrac i bezumnik.

Mudri propovjednik bilježi
Da mrtve smatra sretnima,
A najsretniji je onaj koji još
Nije postojao.

U Apokalipsi Ivan sa Otoka
Gledajući novi „Jeruzalem“
Kako silazi od Boga
Tješi ljudе riječima –
Smrti više biti neće,
a ni tuge, jauka i boli
jer stari svijet prođe.

Na mome zadnjem ispraćaju
Smrt će uz lijes biti
A kod grobnice moje
mi ćemo se odvojiti.
Meni je kao djetetu Stvoritelja
Otvoren put u nebo
A smrt uvijek ostaje na zemlji
I sluga će zemaljski biti.

Uzdajući se u Svevišnjeg
Ruj duše moje
Zaplovit će prostranstvima
Nepoznatim
Do nebeskih dvora.

Na zemlji smo prolaznici
I tu nam je život samo kratka
Uspomena
Kao što nestalna titra
Podnevnog sunca
Sjena.

Kulturno-vjerska baština Hrvata Bosne i Hercegovine – „Vratimo nadu zavičaju“¹

„Vratimo nadu zavičaju“ bilo je geslo prve manifestacije *Kulturno-vjerska baština Hrvata Bosne i Hercegovine* koja se 7. i 8. srpnja održala u Zagrebu i privukla više od 20 zavičajnih zajednica i udruga Hrvata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Prvoga su dana u sjedištu Hrvatske matice iseljenika predstavnici zavičajnih udruga i drugi uzvanici iz vjerskog, kulturnog i javnog života grada Zagreba imali priliku za susret s *kardinalom Vinkom Puljićem*, nadbiskupom vrhbosanskim, te *gospodinom Draganom Čovićem*, hrvatskim članom Predsjedništva Bosne i Hercegovine.

Izvor fotografije: franjevačka župa Sv. Marija Andeoska Sesvetska Sopnica

---

¹ Preuzeto s <https://marija-andjeoska.net/2018/07/10/foto-video-odrzana-manifestacija-kulturno-vjerska-bastina-hrvata-bosne-i-hercegovine/#more-2012> (25.04.2019).

Visoke goste su u velikoj dvorani Matice iseljenika u ime okupljenih te organizatora i domaćina skupa pozdravili *Mijo Marić*, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika i predsjednik Udruge bosanskih Hrvata *Prsten* te samostansko-župni vikar u Sjevetskoj Sopnici i koordinator Organizacijskog odbora manifestacije *fra Stipo Karujića* izrazivši im srdačnu dobrodošlicu.

Drugi dan susreta započeo je svečanim mimohodom zborova i KUD-ova u na-rodnim nošnjama svojih zavičaja od mjesne osnovne škole do samostansko-župne crkve te euharistijskim slavlјem pred više od 2000 vjernika koje je predvodio kardinal Puljić, a koncelebriralo je 14 svećenika. Misu je pjevanjem uveličao zbor *Anima Una*, a prenosile su je televizija Laudato te Hrvatski katolički radio.

Prisutne je na početku programa, u ime domaćina Franjevačkoga samostana svetog Ilike, pozdravio *fra Božo Lajić*, gvardijan. "Radostan sam što možemo biti domaćini ovoga okupljanja kao znaka osvježavanja sjećanja na zavičaj – ne samo kao komada zemlje nego i neba i vlastite duše te tako potvrditi višestoljetnu franjevačku tradiciju po kojoj su samostani bili žarišta očuvanja vjere, kulture i narodnog identiteta", rekao je *fra Božo Lajić*.

Kardinal Puljić u poticajnoj se propovijedi dotaknuo važnosti zajedništva i svijesti o identitetu i korijenima, pozvavši pritom vjernike da se odreknu oholosti i budu ponizni. "Ne smijemo zaboraviti da je naša snaga kroz povijest bila hrabro nositi svoj križ. Mi moramo odgajati generaciju koja je spremna činiti to, koja se ne boji života, koja je sposobna suočiti se s izazovom života, a to ćemo učiniti svojim primjerom", istaknuo je, među ostalim, kardinal i upozorio na to da se ne ostavljaju i zaboravljaju stari na ognjištima.

"Bez obzira na to gdje pošli, čuvajte pamćenje svojih korijena iz kojih ste nikli jer narod koji zaboravi svoje korijene nema budućnost. Moramo znati voljeti i život jer onaj koji nije kolijevku, taj gradi budućnost. Moramo znati i voljeti svoje. Ako to ne znamo, nemojmo se ljutiti ako to drugi ne voli. Moramo znati voljeti svoj identitet, svoje korijene, žrtve koje su ugrađene u našu prošlost pa ćemo ostaviti u baštini lijepo pamćenje da znaju naši unuci i praunuci: hvala im što su živjeli i što su to blago vjere i kulture prenijeli na nas. To ponesite u život", zaključio je kardinal i izazvao pljesak okupljenih.

Na kraju mise sopnički župnik i definator Bosne Srebrenе *fra Zdravko Dadić* u svoje ime i u ime okupljenih vjernika i franjevaca koji pastoralno djeluju u ovoj župi, kao i u ime odsutnog provincijala Bosne Srebrenе *fra Joze Marinčića* pozdravio i zahvalio svima koji su doprinijeli da se ova manifestacija i dogodi, u prvom redu organizatorima Hrvatskoj matici iseljenika, UBH Prsten, Župi B. D. Marije Andeoske i zavičajnim zajednicama Hrvata Bosne i Hercegovine u Hrvatskoj te pokroviteljima *Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, gradonačelniku Miljanu Bandiću* i *Gradu Zagrebu*, ali i brojnim drugim fizičkim i pravnim osobama, udrugama, volonterima i dobročiniteljima.

"Želio bih podijeliti jednu misao s vama iz Psalma 37: 'Nek' se osuši desnica moja, Jeruzaleme, ako tebe zaboravim! Nek' mi se jezik za nepce prilijepi ako spomen tvoj smetnem ja ikada'. Nadam se da to neće biti samo dva dana, nego bi bilo lijepo

da je 365 dana hrvatskoga zajedništva u Bosni i Hercegovini i u Hrvatskoj. Onda će se vidjeti prava povezanost nas i naših zavičaja”, rekao je fra Zdravko.

Druženje je nastavljeno u velikom šatoru u župnom dvorištu uz prigodne pozdrave od strane visokih i dragih gostiju *Zdravke Bušić*, izaslanice premijera i Sabora Republike Hrvatske, Milana Bandića, gradonačelnika Grada Zagreba, *Zvonka Milasa*, državnog tajnika u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan RH, Dragana Čovića, hrvatskog člana Predsjedništva BiH i predsjednika HDZ-a BiH, *Mije Marića*, ravnatelja HMI i fra Stipe Karajice, koji je u ime organizatora ovakve prve manifestacije pred okupljenima naglasio:

„Dani kulturno-vjerske baštine Hrvata Bosne i Hercegovine priređuju se s ciljem međusobnog povezivanja u Hrvatskoj i izvan njezinih granica, upoznavanja zajedničke tradicije, kulture i nošnje; unapređenja kulturnih, obrazovnih, gospodarsko-socijalnih i drugih životnih zanimanja raseljenih bosanskohercegovačkih Hrvata te pružanja potpore Hrvatima u BiH, u jačanju i očuvanju nacionalnog, vjerskog i kulturnog identiteta, posebno u pojedinim zemljama gdje Hrvati privremeno ili trajno žele živjeti.“

Poslije upućenih riječi druženje je nastavljeno uz pripremljeno jelo, piće i nastupe kulturno-umjetničkih društava iz cijele Bosne i Hercegovine te glazbenim programom u kojemu su sudjelovali *Miroslav Škoro* i tamburaški sastav *Tamburix*. Cjelokupni program manifestacije vodila je *Ljiljana Vinković*, djelatnica HRT-a pod ravnateljem scenarista i redatelja manifestacije *Vladimira Kuraje*. Bili su to dani u kojima je Zagreb doista bio središte Hrvata iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

(s lijeva na desno: fra Zdravko Dadić, definitor franjevačke provincije Bosne Srebrenе iz Sarajeva i župnik franjevačke župe sv. Marije Andeoske Sesvetska Sopnica, mons. Vinko Puljić vrhbosanski nadbiskup, prof. dr. sc. fra Božo Lujić gvardijan franjevačkog samostana sv. Ilike u Zagrebu, fra Stipo Karajica župni i samostanski vikar, glavni koordinator manifestacije Dani kulturno-vjerske baštine Hrvata Bosne i Hercegovine – „Vratimo nadu zavičaju“ 2018. u Zagrebu)

Na kraju ovoga priloga s mrežne stranice navedene franjevačke župe, koji donosimo uz suglasnost franjevaca, uredništvo napominje da su uz navedene organizatore dvodnevne manifestacije Kulturno-vjerska baština Hrvata Bosne i Hercegovine „Vratimo nadu zavičaju“ u njenoj organizaciji sudjelovali i članovi Udruge đaka Franjevačka klasične gimnazije Visoko iz Zagreba.

Pozivnica za manifestaciju: Kulturno vjerska baština Hrvata Bosne i Hercegovine – “Vratimo nadu zavičaju”
(izvor: franjevačka župa sv. Marije Andeoske Sesvetska Sopnica).

Kratka refleksija o knjizi Dragana Pavelića *Zapisi o Visokom – Le Chapelet de Visoko*

Tomo Barbic

Poštovani prijatelji iz Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko, hvala vam za ovu duhovnu hranu, koja nas povezuje i sretan sam što pripadam bosansko-fratarskom kulturnom jatu koje vuče duboke korijene iz fratarskog Visokog i Bosne Srebrenе. Istina, povijest se ponavlja i ne može, andrićevski rečeno, bez teskoća i kriza. No hvala Bogu i fratarskom proročkom duhu i puku koji je sve te vihore i oluje preživio i kao ptica feniks uskrsava i nastavlja svoju dramu i misiju. Zapisi o Visokom Dragana Pavelića vratili su me tako živo, nostalgično i romantično u moje visočke dane, tako da bih želio, vuletićevski rečeno, Zavičajni zagrljaj ili da barem tamo počivam, jer to nije kraj, nego novi početak. Ima nas mnogo duhovnih učenika fratarske, visočke Gimnazije, koji proročki gledamo na prošlost i budućnost naših dragih učitelja i bosanskog ognjišta, koje je „krivo“ za sve ove naše „patnje“, lutanja i snove. Kako svi imamo slične biografije i subbine, zato se i razumijemo i radujemo kao članovi visočke duhovne obitelji. Možda je ova knjiga dobra inspiracija da i mi u Udruzi napišemo i objavimo ponešto u nekoj od knjiga i uspomena na Visoko i sjemenište. Imamo sigurno mnogo materijala, a nešto sam već i čitao u Biltenu i drugim knjigama od fra Ignacija Gavrana o visočkom Franjevačkom sjemeništu. Razmisli o toj ideji da to na skupštini Udruge kao projekt predložimo. Fromm je dobro rekao u knjizi *Bijeg od slobode* da su ljudi različite osobe – individue, koje traže svoj identitet ili bježe od njega. Dalje Decartes kaže: *cogito ergo sum*. Ili sveti Augustin: *sum quod memini*. Sve nas povezuje Kristov i Franjin zakon ljubavi, jer se po tome razlikujemo od životinja. Isto tako me obradovao kratak prikaz Ivana Lovrenovića *Književnost franjevaca u Bosni i Hercegovini* koji sam u jednom dahu progutao. Drago mi je što sam u toj knjižici našao tako poznata i meni draga imena profesora, kolega i suvremenika kao sto si ti Đaja, Gavran, Fišić i drugi, koji proročki sanjaju o povratku stare slave i uskrsnuću Gimnazije i kulture, a i miris kolača sestre Anđelke sve bi to dobro začinio te ne samo duhovnost okrijepio nego i Franjinu brata magarca oživio. Ostajte mi zdravo i veselo i pozdravite naše jato ma gdje letjelo. Samo da se ne izgubi i ne zaboravi na visočke i bosanske korijene i podneblje. Šaljem vam od Vuletića – Zavičajni zagrljaj kao dokaz da Domovina i živi i u srcu je nosimo, iako nam je, kako reče Ladan, najteže kako Bosnu živjeti i preživjeti u tuđini. Hvala Bogu, ovim medernim medijima visočkom duhu koji nemaju granica u povezivanju i koji nam olakšavaju i pomažu nositi ove nevidljive križeve i terete. Ma gdje bili, pratit će nas uvijek obitelj, porijeklo i zavičaj. Ili, andrićevski rečeno, sve moje što imam iz Bosne je i dragih ujaka – fratara. Hvala vam što ste me naučili molitvi i radu i da nema kruha bez motike i svoje voli, a tuđe poštuj. Naučio sam od vas nadati se, odmarati se i šaliti se. Zaista su dobre knjige dragocjena putovanja za malu cijenu koju nam nudi idealistički pisac Dragan Pavelić u *Uspomenama na Visoko* iako osobno nije bio visočki đak, nego je to sve preko oca doživio. U toj se duhovnosti i krije Božja providnost koja

nas je mnoge nadarila ljubavlju drage Gimnazije iz koje sam otisao prije 45 godina, ali ona nije iz mene i zato vam hvala dragi ujaci - klasici. Neka vječno žive prirodne ljepote, kultura i tradicija suživota dragog Visokog i bude istinsko svjetlo i putokaz u uskrsnuće idealna naše Gimnazije i Bosne Srebrenе. *Pax et bonum* želi ti suputnik i supatnik u franjevaštvu i u Kristu Tomo Barbić, Njemačka

Tomo Barbić, ponosni đak Franjevačke klasične gimnazije, slavne generacije iz 1972. godine, koji živi u tuđini i sanja o povratku u zavičajni zagrljaj.

Susret

Novogodišnji dar

Dragi kolege!

Želim Vam od srca sretnu i blagoslovljenu Novu godinu!

Vaš Josip Andrić

„Vrijeme nas, dakle, upućuje na vječnost.

*Jer samo s obzirom na vječnost
dobiva vrijeme svoje značenje i svoj smisao“*

Fra Bonifac Badrov

Josip Andrić

Jedne godine posjetio sam prijatelja Iliju Bošnjaka - Dzindzu i njegovu suprugu Veru u Austriji. Lijepo su me ugostili. Bila je i pita. U Ilijinoj osobnoj knjižnici zapazio sam tri sveska čiji je autor znameniti bosanski franjevac i doktor filozofije fra Bonifac Badrov. Rođen je 1896. godine u Livnu, a umro je 1974. godine u Sarajevu. U nekrologiju samostana sv. apostola Petra i Pavla zabilježeno je da "čovjek fina duha" ("vir animi delicati"). Poznavao je izvrsno filozofiju. Poučavao je više od pedeset godina brojne generacije mladih i davao im istinski uzor franjevačkog života. Nadalje je zapisano u nekrologiju da je utirao put sljedbenicima po izreci sv. Augustina: "Filozof je ljubitelj Boga." Uzeo sam u svoje ruke tri Badrovljeva sveska i prelistavao. Ostao sam zadivljen temama i količinom obrađenih pitanja.

U prvom svesku sabranih djela fra Bonifaca Badrova glavno mjesto zauzima svakako njegova doktorska disertacija "Pojam života po Bergsonu". Teza je predstavljena na filozofskom fakultetu Sveučilišta u Fribourgu (Švicarska) za postizanje stupnja doktora 1926. godine.

Paul Claudel, Duhovni portret Françoisa Mauriaca, Bolna drama Françoisa Mauriaca, Henrik Ibsen, Duhovni portret Andre Gida, Stogodišnjica Lava Tolstoja (1828. - 1928.); Narcis Jenko – Gabrijel Jurkić: Korespondencija / sv. III.); Smisao boli, Filozofija boli, Svetlo, ljubav i život, Tajna grijeha i tajna ljubavi.

U prosincu ove godine dragi kolega Ilija Bošnjak najavljuje mi posjet i božićni poklon. A taj poklon je: Bonifac Badrov, Sabrana djela I - III, Livno - Sarajevo, 1997. Imam dojam da je Dzindzo već prije koju godinu pročitao moju žarku želju da ta Badrovljeva djela presele u moju osobnu knjižnicu. I to se zbilo! Radosti nigrde kraja.

I knjige imaju svoju sudbinu. Od Sarajeva do Innsbrucka pa onda od iz Innsbrucka do Bavarske. A moja je tiha želja da Badrovljeva djela završe u knjižnici u samostanu Gučoj Gori kad za to dođe vrijeme.

Mjesec je prosinac. U trećem je svesku Badrovljevih svezaka članak "Decembarske misli". Badrov piše u članku: o adventu, Božiću, o koncu godine. Izvrsno je napisao i o adventu i o Božiću. Međutim Badrovljev tekst "Konac godine" potvrđuje

onu bilješku iz nekrologija u livanjskom samostanu da je fra Bonifac Badrov "čovjek fina duha":

"Godine prolaze i mi s njima. Svakog časa nešto od našeg bića umire, propada zauvijek. Vrijeme nas, dakle, ništi razgrađuje. Ali vrijeme nas izgrađuje, usavršuje. Mi dakle, nismo savršena bića, jer savršeno biće ne može propadati, niti se usavršavati.

Nama treba vremena da izgradimo svoje biće; mi dakle nismo, nego postajemo. Jer Bog JEST u pravom smislu riječi. Zato mi živimo u vremenu. Prošlost, sadašnjost i budućnost sačinjavaju našu ličnost. A Bog živi izvan vremena: On živi u vječnosti. Za Njega nema prošlosti (jer On ništa ne može izgubiti), niti budućnosti (jer On ništa ne može dobiti), nego vječna sadašnjost.

Ali Bog u svojoj neizmjernoj dobroti daje našem prolaznom biću vječni život iza smrti. Svaki čas našeg života ima vječne posljedice: vječnost užitka ili vječnost patnje.

Kakvu ozbiljnost dobiva naš život kad se promatra u ovom osvjetljenju! Kako moramo cijeniti vrijeme kada znamo da se u njemu odlučuje o našoj vječnoj sudsbarini!

Vrijeme nas, dakle, upućuje na vječnost. Jer samo s obzirom na vječnost dobiva vrijeme svoje značenje i svoj smisao.

Nemojmo se stoga očajno vezati za ono što je prolazno i smrtno, jer smo stvoreni za neprolazno i besmrtno!

Ne zaustavljamо našega pogledа na zemaljskoj ljepoti, jer će naše oči gledati vječnu Ljepotu.

Ne vežimo srce za prolaznu ljubav, jer je ono stvoreno za vječnu, neprolaznu Ljubav – Boga.

Stoga, razmišljajući na koncu godine o prolaznosti vremena, neka nam tuga ne obuzme srce, nego tiha duboka radost, što nas vrijeme sve više približuje vječnosti, sve više konačnom jedinstvu s Bogom.

I zadnja misao, zadnja čežnja u staroj godini neka bude misao na Boga i čežnja za njim; ona čežnja kojom se završava knjiga Otkrivenja sv. Ivana: "Dođi, Gospodine Isuse!"

*Neu - Ulm,
20. prosinca 2018.*

Fra Velimir Valjan, *Leksikon franjevaca Bosne Srebrenе iz Travničkog kraja - kratka refleksija*

Tomo Barbić

Dragi prijatelju Josipe, opet si me obogatio i iznenadio tako dragom knjigom od ujaka - fratra Velimira Valjana *Leksikon franjevaca Bosne Srebrenе iz Travničkog kraja*, koju sam godinama tražio, ali nije išlo. Kažeš da su se naši ujaci u samostanu Guča Gora namučili dok su to našli. Tješi nas Andrićeva poruka i pouka da u Bosni ništa nije bilo lako i da se uvijek živjelo od teškoća i straha kao što to čitajući i Leksikon između redaka vidimo i da se dram sreće zlatom plaćao, ali ipak se ostajalo i postajalo na ognjištu za razliku od današnjih kriznih vremena vrijednosti, profita i konzumerizma kad se za šaku zlata bježi iz svoga jata.

Ono smo čega se sjećamo i što čuvamo od zaborava i ne damo da propadne, rekao je davno sveti Augustin. Ujak Velimir Valjan, šireći nam franjevački mir i dobro u molitvi i radu kroz povijest znanih i neznanih biblijski rečeno siromašno malenih beskorisno korisnih proroka BiH u navedenom Leksikonu, doslovno se žrtvuje i drži te poruke iz ljubavi prema prošlosti, sadašnjosti i budućnosti te nam ostavlja u nasljeđe vrijedno blago iz travničkog kraja. Andrićevski rečeno to su zlatni majdani još dovoljno neistraženi i kroz povijest s Istoka i Zapada gaženi i uništavani. Ovaj Leksikon o dragim ujacima – fratrima iz lašvanskog kraja moderni je Feniks i biblijski i proroški glas da dignemo glavu gore jer se imamo čime dičiti i na koga sličiti. Zato poslušajmo, kao i učeni ujak Valjan, naše pretke fratre: Divkovića, Miošića, Baltića, Jukića, Šunjića, Kolara, Hrgića, Fišića, Valjana i svih znanih i neznanih. Ne dopustimo da to blago i djelo ode u zaborav, jer to zlato iz tih neiskopanih majdana neprocjenjivo je i zaslužno za sve ono što jesmo. Vodimo s njima razgovore poput pisca Lešića ili Andrije Kašića Miošića u *Razgovoru ugodnom naroda slovenskog* i lašvanskog slijedeći Divkovićev *Nauk krstjanski* težeći Vuletićevom zavičajnom zagrljaju i Hrgićevoj drevnoj tišini u zapamćenju i sjećanju ujaka Bobaša. Stari Rimljani rekli su da primjeri privlače i gone nas da ih slijedimo i čuvamo u augustinovskim i franjevačkim uspomenama, u kronikama i leksikonima. Sretan sam što su naši preci imali tako velike *fratres minores* za učitelje i vođe što je i moja malenkost doživjela mrvicu tog fratarskog povjesnog kolača i zauzela nezasluženo mnogo mjesta u dragom biblijskom kovčegu Leksikona, jer su sigurno zaslужniji zaboravljeni i izostavljeni. Na njihom temeljima, žrtvi i ljubavi bilo je mnogo lakše u novim vremenima graditi karijeru i lutati po svijetu nego njima u teška i nesigurna vremena.

Pun sam emocija i nostalgične identifikacije s dragim likovima Leksikona jer ih većinu poznajem. Oni su me vodili od krštenja i drugih sakramenata te sjemenišnog odgoja i teološkog školovanja i doslovног skoka iz blatnih opanaka u cipele i odijelo koje mi nije uvijek pasalo, jer sam se bojao toga jarma i skoka iz pozantog u nepoznato. Zahvaljući tome izdržao sam sva ova lutanja po svijetu u kojem me drži njihova hagioterapija i moderna tehnika bez granica. Ja zapravo i živim od sjećanja i zaborava. Sjećanje mi čini život ljepšim, a zaborav podnošljivijim.

Leksikon frnajevaca iz travničkog kraja od skromnog i učenog ujaka fratra Velimira Valjana veliko je misijsko djelo okupljanja, povezivanja te kršćanskog i fratarskog zajedništva poput čuda istakao glavnu poruku Radosne vijesti u ljubavi i gospodarstvu, koje ćemo rijetko u dalekom i otuđenom svijetu izvan Bosne doživjeti. Ta franjevačka poruka i praksa čovjekoljublja, Bogoljublja, domoljublja i prirodoljublja neponovljiva je.

Prijetelju Josipe i lašvanski fratri, hvala za Leksikon i dalji rad na oživljavanju uspomena na naše ujake kao što su Šunjić, Zubić, Baltić, Fišići, Hrgić, Kolar, Valjan i svi znani i neznani koji su zaslužni za naš kraj. Želim da i dalje živi franjevačka misija radosne i kulturne vijesti okupljanja, povezivanja i pomaganja globalno i lokalno. Ne daj Bože ni u snu doživjeti ovo EU fratarsko izumiranje i nestajanje gdje su daleko od Regule i naroda što je, hvala Bogu, i ujacima u Bosni još živo i ima nade i sljedbenika Franjinih i Velimirovih. Naši su ujaci poslušali svetog Franju i Augustinu, koji su rekli: Ljubi i radi što hoćeš! Iz patničke povijesti vidimo da su iz ljubavi žrtvovali i svoje živote trpeći uz narod i nadajući se uskrsnuću. Kako se čita u Leksikonu, bili su sinovi svoga naroda te često slabi i u krizama kao i Petar i puk pa im zato kao i Papa Franjo možemo oprostiti ako su neki zastranili ili napustili red. – Tko smo mi da im sudimo? Pita se papa u jednom drugom, ali sličnom kontekstu.

Ujak Valjan poručuje u Leksikonu, kao i Andrić, da su dragi fratri i puk živjeli prema prilikama vremena i mjesta od teskoća, ali sretnije i upornije od današnjih vremena u čitanju znakova vremena pored puta i kao svi normalni puni nemira i exponta.

Za razliku od današnjih kriza i lutanja po svijetu naši su fratri išli po izobrazbu u svijet, ali su se vraćali i žrtvovali za puk kojem su bili bliži od nas samih posve drukčiji i svjesniji i veći od našeg vremena, koje ih kao i proroke nije razumjelo, nego ih je progona i života koštalo.

Zahvaljujući toj izobrazbi, ljubavi i kulturi suživota i gradnji mostova između istoka i zapada u toleranciji, solidarnosti i dijalogu s drugim vjerama i kulturama očuvali su BiH na životu za razliku od današnjeg kaosa, isključivosti, podjela i sukoba ekonomije i kulture. Neka i dalje Franjini sljedbenici ostanu sol zemljii i svjetlo svijetu i žive u pučkom zapamćenju i sjećanju zavičajnog zagrljaja složnog jata drevne bosanske tišine.

Mir i dobro želi vam svima po redu, dragi ujaci fratri ma gdje bili, jedna od vaših izgubljenih ptica po dalekom svijetu iz ove kunderovske nepodnošljive lakoće postojanja – Tomo Barbić, nevjerni Toma.

*Schwabmünchen,
01. 07. 2017.*

Anno Domini. Ljetopisna pamćenja franjevaca Bosne Srebrenе, priredio Jozo Džambo sa suradnicima, Podružnica za Njemačku Udruge đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko München / Neu-Ulm, 2017. 87 stranica

Ivan Markešić

Nadam se da kasniji narasuti neće prereti moj trud zbog oskudnosti i nesavršenosti ovog djela. Umjesto toga nadam se, kad dođu do bogatijih dokumenata i ako budu živjeli u sretnijim vremenima da će ga, najčešći se, proširiti i usavrištiti.

Fra Filip Lastric, 1776.

Eto, dragi čitače, kakav su život provodili oni naši hrvati predčasnici i kakvimi su se gorkim kruhom hranići. Pa ipak, nikad nisu uzmaknuli nazad, dok su vršili svoje dužnosti, nego su mučeno „podnosići teret i žegu dana“.

Fra Boni Benić, 1759.

Moj poštovani člinci, ne more se ispisati kakvo je žalosno stanje naše bilo ovog vremena. Želim da naši bratci budu dočekati boljih i sretnijih vremena a za našeg života, mi smo ujmanje izgubili dočekati boljih.

Fra Marijan Bogdanović, 1807.

Zla se bilježe zato da se od njih čuvamo; dobro da ih naslidujemo. Pametan čovik vidjevši tude zločet, svoje će nastojati popraviti.

Fra Jako Baltić, 1842.

Zelim popisati ovo što se ovih dana događalo. Možda će nekad biti interesantno onima koji ostanu živi.

Fra Ljubo Lucić, 1993.

Anno Domini

Ljetopisno pamćenje franjevaca Bosne Srebrenе

The collage includes several images: a landscape with mountains, a church with two towers, a portrait of a man with a long white beard, a manuscript page with Latin text and the year 'Anno Domini 1763', a portrait of a man with glasses looking down, a portrait of an elderly man with a mustache, a red brick building, and a small manuscript page with the number '129'.

Anno Domini

*Ljetopisno pamćenje franjevaca
Bosne Srebrenе*

by Jozo Džambo

Krajem prošle godine iz tiska je izišla nevelika knjiga pod naslovom ANNO DOMINI – ljetopisna pamćenja franjevaca Bosne Srebrenе. Knjiga, koju je objavila Podružnica za Njemačku Udruge đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko, obaseže ukupno 87 stranica i u njoj su, osim Predgovora (5-6) koji potpisuje Jozo Džambo, zatim Rječnika manje poznatih riječi (71-74), Popisa izvora (75-76), teksta Josipa Andrića o Franjevačkome Visokom kao putu i putokazu (77-83), popisa Članova Udruge đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije - Visoko (Njemačka) (84-85) te popisa osoba koje su za ovu knjigu snimile ili na raspolaganje stavile svoje fotografije, objavljeni po izboru Joze Džambe i naših visočkih kolega Josipa Andrića, Srećka M. Džaje, Ante Jeličića (Plemića) i Mije Nujića tekstovi sljedećih bosanskih fratara: fra Nikole Lašvanina - Iz Ljetopisa, Uspomene od nikoliko biskupa bosanskih (7-12), fra Filipa Lastrića - Pregled starina Bosanske provincije (13-16), fra Bone Benića - Iz Ljetopisa (17-24), fra Marijana Bogdanovića - Iz Ljetopisa (25-30), fra Ivana Franje Jukića (Slavoljuba Bošnjaka) - Zemljopis i poviestnica Bosne, Anti Kaiću u Zagreb (31-36), fra Grge Martića - Iz Zapamćenja (37-42), fra Jake Baltića - Iz Godišnjaka; Čestite Osobe Redovnikah i Svitovnjakah u Bosni (43-52), fra Bone Ravlića - Iz Dnevnika (53-58) i fra Ljube Lucića - Iz Dnevnika 1992-1995 (59-70).

Knjiga je objavljena u povodu obilježavanja dvadesete obljetnice postojanja i djelovanja Podružnice za Njemačku Udruge đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije – Visoko. Tekstovima koji su odabrani i ovdje objavljeni želi se, kako

uvodno navodi Jozo Džambo, „dokumentirati povjesno-kulturna, jezična i književna kvaliteta franjevačkog govora o Bosni i Hercegovini“ i kod budućih čitatelja „pobuditi zanimanje za ovu, u hrvatskoj i bosanskohercegovačkoj kulturi pisane riječi, jedinstvenu lektiru“. (6)

Osim toga u Predgovoru se navodi da se povjesno pamćenje bosanskih franjevaca temelji „na vlastitoj usmenoj i pisanoj tradiciji koju su oni postojano njegovali“, da su oni posjedovali kako knjišku tako i književnu kulturu i da se njihova pismenost ogledala ponajprije u kronikama odnosno u ljetopisima koje su pojedini bosanski fratri pisali ili samo za samostane u kojima su živjeli ili i za samostane i za provinciju ujedno.

Džambo dalje navodi da formula, odnosno naslov ove knjige Anno Domini – Godine Gospodnje – predstavlja izraz vjere bosanskih franjevaca da se sve u životu čovjeka pojedinca i zajednice nalazi u Božjim rukama. Kako su fratri bosanski na sadašnjost gledali iz perspektive budućnosti odnosno vječnosti (sub specie aeternitatis), ne čudi stoga, ističe Džambo, što se u tim kronikama nalazi „određena opuštenost, (samo)ironija, šaljivost i anegdotalnost u pisanju“ franjevačkih ljetopisaca.

Osim toga franjevački ljetopisi, koji su najvećim dijelom nastajali u samostanima Fojnice, Kreševa, Kraljeve Sutjeske i Guče Gore, nisu samo konvencionalne kronike. Oni su i više od toga. U našim bosanskohercegovačkim prilikama oni su povjesnice ne samo Franjevačke provincije Bosne Srebrene nego i bosansko-hercegovačkoga društva općenito. Oni su, kako navodi Džambo, svjedočanstva ne samo burne i dramatične povijesti bosanskih fratara i bosanskohercegovačkoga društva nego i „svjedočanstvo obrazovne razine autora, njihove višejezične kulture, stupnja informiranosti o izvanprovincijskim zbivanjima, njihove načitanosti te pri povjedačkog i književnog dara.“

Da su ljetopisi bili vrijednost i da su mogli poslužiti kao izvori za pisanje bosanskohercegovačke povijesti, svjedoče, naznačuje Džambo, arheolog Čiro Truhelka (1865-1942) i crkveni povjesničar Julijan Jelenić (1877-1931) koji su objavili neke njihove dijelove. A da mi danas imamo kritička i cjelovita izdanja tih ljetopisa, treba zahvaliti ponajprije kako fra Ignaciju Gavranu (1914-2009) i fra Andriji Zirdumu (1937-2017) tako i u novije vrijeme nakladničkoj kući Synopsis (Sarajevo-Zagreb), odnosno gosp. Ivici Pandžiću.

O kojim je franjevačkim ljetopisima riječ?

Iako su gore navedeni franjevački ljetopisi danas pristupačni svima, ipak smo, navodi Džambo, odlučili uraditi jedan manji izbor iz tekstova franjevačkih ljetopisaca „kako bismo i mi danas mogli temeljem u njima iznesenih činjenica prosuđivati vrijeme u vremenu kada su nastajali, ali i uspoređivati neka tadašnja zbivanja s onima kojima svakodnevno svjedočimo“.

Tako iz ove knjige odmah na početku saznajemo da je fra Nikola Lašvanin (1703-1750) nadimak/prezime Lašvanin dobio po mjestu rođenja Lašvi, a da se zapravo prezivao Marčinkušić, da njegovo djelo ima „svoju povjesnu, jezičnu i književnu vrijednost“ i da u njegovim zapažanjima i tumačenjima možemo otkriti „mnoge

zanimljive slike iz života i mentaliteta bosanskih katolika kao i njihovih dušobrižnika“, a ono što je jako važno za naš suvremenih hrvatski jezik, da će jezikoslovci u primjerima ikavice „imati dragocjen izvor za proučavanje hrvatskoga jezika 18. stoljeća“.

Za fra Filipa Lastrića (1700-1783) navodi se da je on u povijesnoj galeriji bosanskih franjevaca „jedno od najznamenitijih imena“. Bio je i provincijal Bosne Srebrene, ali je najveću zaslugu i trajan spomen stekao djelom na latinskom jeziku „Pregled starina bosanske provincije“ i time naziv/atribut „začetnika kritičke historiografije u Bosni i Hercegovini“. Uz to je napisao i nekoliko filozofskih i književno-teoloških, ali i onih običnih tekstova za obične i nepismene. A sudjelovao i u izradbi Farlatijeva djela *Illyricum sacrum*. Govoreći o povlasticama turskih careva u svome *Pregledu starina Bosanske provincije*, fra Filip navodi da su se osmanski okupatori Bosne, počevši od Mehmeda Hana, znali udostojati te „redovnike Franjevačkog reda obdariti vrlo povoljnim povlasticama“, među kojima je bila i povelja zvana Ahdnama. Nje se mnogi od osmanskih vladara nisu pridržavali. Međutim, budući da je ona dobra podloga za sve razgovore, fra Filip savjetuje da bi bilo potrebno i preporučljivo veoma često je iznositi pred osmanske poglavare i provjeravati hoće li ispuniti njome dana obećanja. Međutim, navodi fra Filip, „njezina provjera i provedba nisu išli nikad bez mita“. Zanimljivo! Kao da je fra Filip mogao vidjeti daleku budućnost i sve ono što se danas događa u Bosni i Hercegovini i u njenome susjedstvu, u Hrvatskoj.

Iako je obnašao sve funkcije od kapelana do provincijala, fra Bonu Benića (oko 1708/1785) u njegovoj franjevačkoj zajednici pamte ponajviše po kronici pod imenom *Protocollum conventus Suttiscae* koja, kako se navodi, po mnogo čemu odskače od drugih kroničarskih djela. Naime fra Bono se u njoj pojavljuje „kao izvrstan promatrač i pri povjedač“ uz događaje u sutješkom samostanu i oko njega. Uz mnoštvo drugih zanimljivih informacija koje nalazimo na ovim stranicama, kao npr. o požaru na Uskrs 7. travnja 1765. koji je uništilo kreševsku crkvu i samostan, ovdje od fra Bone saznajemo da je 1777. izvršen popis stanovništva u Bosanskome vikarijatu i da je tada popisano 8.629 kuća, „a celjadi svega na broj 71.442, te 33 župe“.

Za fra Marijana Bogdanovića (1720 – 1772) u ovoj knjizi navodi se da je bio veoma učen čovjek koji je nakon završenih studija u Napulju predavao filozofiju i teologiju u Dubrovniku te potom bio apostolski vikar u Bosni i Hercegovini, da se u izvješćima koje je kao apostolski vikar slao u Rim nalaze, kao npr. u onome iz 1771., veoma važni podaci o stanju katolika u Bosanskome vikarijatu, da je vodio ljetopis kreševskoga samostana od 1765. do 1771., i to od 7. travnja 1765., kada su u požaru nestali kreševska crkva i samostan. U knjizi se navodi da je pisanje ljetopisa kreševskoga samostana nastavljeno tek u 19. stoljeću i da je prvo izdanje *Ljetopisa* objavio u cijelosti fra Julijan Jelenić u Glasniku Zemaljskoga muzeja u BiH 1917. godine.

Iz ovdje objavljenih ulomaka iz Bogdanovićeva *Ljetopisa kreševskoga samostana* saznajemo što su sve kreševski fratri morali poduzimati kako bi u sporenjima s osmanским namjesnicima i njihovim slugama mogli opstatiti. Situacija iz 1804. godine bila je toliko teška da je fra Marijan zavatio u *Ljetopisu*: „Dokle ćeš, Bože, gledati ovo progostvo u Bosni, nesretnoj zemlji po krstjane?! Daj, Bože, providi na [bilo] koji način; više živjeti ne moremo u ovakovom stanju: jà l' smrt, jà l' bolji život!“

Jedan od mnogih kojeg ni ‘njegovi’ nisu razumjeli bio je fra Ivan Franjo Jukić (Slavoljub Bošnjak) (1818–1857). A učinio je mnogo za zemlju, Provinciju, za ljude. U knjizi se navodi da je bio prosvjetitelj, putopisac, publicist, sakupljač narodnoga blaga, inicijator školstva i opismenjavanja, sljedbenik prosvjetiteljskih ideja i ilirskoga pokreta. A i želio je jako puno: osnivati domaće tiskare, knjižnice, narodne čitaonice i muzeje. Pokrenuo je prvi bosanskohercegovački časopis *Bosanski prijatelj*, u tiskari Ljudevita Gaja u Zagrebu tiskao je 1850. svoje znamenito djelo *Zemljopis i poviestnica Bosne*. Te iste godine napisao je i proglaš s političkim implikacijama Želje i molbe kršćana Bosne i Hercegovine sultanu Abdul-Medžidu. Kako se svojim djelovanjem nije svidio carskome seraskeru Omer-paši Latasu, taj ga je, iako se s njime jako puno družio, iznevjerio i prognao u Carigrad bez mogućnosti povratka u Bosnu, što je Jukić i opisao u putopisu „Putovanje iz Sarajeva u Carigrad“. Džambo navodi da je Jukić iz Carigrada preko Đakova došao u Beč gdje je i umro u 39. godini života te da je pokopan na St. Marxer Friedhofu u grobnici za siromašni svijet, u blizini grobnice W. A. Mozarta. U zaključku stoji da je fra Ivan Franjo Jukić iza sebe ostavio djelo „koje je nezaobilazno u političkoj, kulturnoj i književnoj povijesti Bosne i Hercegovine.“

U svojoj knjizi *Zemljopis i poviestnica Bosne* ostavio je Jukić oporuku svima koji su mu stajali na putu da ostvari plemenite zamisli: „Ne pitajte tko je ovo pisao. Vi me dobro znate, jer za svako moje domorodno poslovanje napojili ste me čašom čemera i pelina! Ja za vas ovo nisam pisao, jer znam da vam ugoditi nisam mogo: vi malo ol ništa ne štijete, pak opet sve znate! i budući da je vaš maksim „dolce far niente“ (slatko je ništa ne raditi, op. I.M.), to ja znam, da bi vam najbolje ugodio, kad kao i vi ništa dobra ne bi radio, a sve dobro zlobio i kreposno nenavido? Da vam Bog prosti. (...)“

Bosanski fratar koji je osobno svjedočio odlasku osmanlijske i uspostavi austro-ugarske vlasti u Bosni i Hercegovini bio je fra Grgo Martić (1822–1905). On je uza sve svoje dušobrižničke službe uspijevao s velikom pažnjom pratiti zbivanja u ilirskom pokeretu i oko njega, biti suradnikom *Danice ilirske*, prijateljevao je s Ljudevitom Gajom, Stankom Vrazom, Vjekoslavom Babukićem, Bogoslavom Šulekom i drugima te održavao veze s banom Josipom Jelačićem, Omer-pašom Latasom, J. J. Strossmayerom, srpskim političarima, ali i sa svim bosanskohercegovačkim političarima i ljudima bez obzira na to kojeg političkog uvjerenja ili pak kojeg vjerozakona ili narodnosti oni bili.

Iako se nije previše proslavio epskim spjevom *Osvetnici*, za njega Džambo kaže da su njegovi memoarski zapisi *Zapamćenja* znameniti i „kao opis vlastitoga života u jednome burnom vremenu“, ali i kao tekst „s velikim pripovjedačkim darom i jezikom satkanim iz pučkoga govora i autorove poetske inventivnosti“.

Fra Jako Baltić (1813–1887) kao mladi fratar pokušao je s kolegama mladim fratrima organizirati bunu protiv osmanske vlasti u Bosni, ali bezuspješno. Džambo navodi da je fra Jako od 1840. vodio ljetopis pod naslovom *Godišnjak od dogadjajah crkvenih, svetskih i promine vremenah u Bosni* u kojem se zrcali duhovna i povijesna situacija vremena kako u Bosni i njezinu okruženju tako i u Provinciji samoj. Naime u to vrijeme u Provinciji Bosni Srebrenoj izbjiga tzv. Barišićeva afera koja će dovesti do

odcjepljenja hercegovačkih fratara, stvaranja vlastite kustodije, a kasnije i provincije. Fra Jako je, navodi Džambo, ovim ljetopisom želio „ostaviti štogod zapisano našemu milom potomstvu, čim bi se moglo okoristiti.“

Iz njegova *Godišnjaka* saznajemo da su mu Turci 1835. na Kopilu planini ubili oca Antuna Baltića i s njim fra Petra Čuhu, da je fra Ivan Frano Jukić bio u jako bliskim vezama s Omer-pašom Latasom, da mu se povjeravao i kazivao svoje namjere zbog čega ga je Omer-paša 1852. pozvao u Sarajevo, uhitio i strpao u zatvor u kojem je, kako piše fra Jako, Jukić pokušao izvršiti samoubojstvo.

Oni koji nisu poznавали veličinu fra Bone Ravlića (1914 –2006) kao čovjeka i kao fratra malo je iznenadilo kad su na stranicama ove knjige vidjeli njegovo ime. Međutim rijetki su za koje se može reći da je bilo malo nevolja koje su ga mimošle kao fra Bonu. Kao dječak doživio je kraj 1. svjetskoga rata, a potom siromaštvo i neimашtinu. Na kraju 2. svjetskog rata bio je župnikom u župi Potočni kraj Odžaka u kojem još uvijek nije bilo kraja rata. U knjizi se navodi da je uhićen 6. kolovoza 1946. i osuden na 7 godina zatvora te da je nakon tri godine pušten na uvjetnu slobodu. Od 1950. bio je kapelan u Šćitu, župnik u Gračacu (Rama), zatim u Domaljevcu u Bosanskoj Posavini i Sokolinama kraj Kotor Varoša.

U Džambinoj biografskoj bilješci navodi se da je umro u 92. godini života u matičnome samostanu u Šćitu, da je napisao desetke bilježnica s dnevničkim zapisima koji „svjedoče o budnom promatraču svijeta oko sebe, ali i suptilnom analitičaru vlastite duše“. Fra Bono je objavio zbirku *Nebolom duše*. Izreke, crtice, pjesme (2008) te jedan izbor iz njegovih zapisa koji se odnose na zatvorske dane (*Svjetlo u tami*, 2003). Oni koji to djelo budu čitali u njemu će, navodi Džambo, naći autentično svjedočanstvo o životu iz teških ‘olovnih vremena’, ali ne svjedočanstvo samo jedne osobe, nego cijele jedne generacije, posebno katoličkih svećenika.

Osobno sam ga poznavao. Bio je uistinu dobar i plemenit čovjek. Mnogi ga nisu razumjeli, ali on jest njih. Znao se lijepo nasmijati.

Fra Ljubu Lucića (1931-1995) bolje sam upoznao u ratnim sarajevskim danima, u njegovojo samostanskoj sobi na Bistriku gdje sam ga početkom 1990-ih posjećivao sa svojom obitelji, ali i na sjednicama središnje uprave HKD „Napretka“. Fra Ljubo je, kako se u ovoj knjizi i navodi, od 1961. do smrti predavao fundamentalnu teologiju i povijest religija na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, za koju je bio vezan i pastoralnim radom. Od 1983. bio je suradnik, a u vremenu od 1988. do 1990. glavni urednik *Svjetla riječi*. Napisao je mnoge stručne članke za provincijska izdanja. Međutim Ramljaci mu trebaju biti posebno zahvalni jer je svojim djelom *Rama kroz stoljeća* (2002) na poseban način prikazao i sam kraj kao i njegovu prošlost.

Fra Ljubo je bio neposredni svjedok kako velikosrpske agresije na Bosnu i Hercegovinu i razaranja grada Sarajeva tako i svakodnevne patnje, stradanja, ali i ubijanja nevinih ljudi. Sve to zabilježio je u svome dnevniku koji je vodio u Franjevačko-mu samostanu na Bistriku između 1992. i 1995. i koji je postumno objavljen u dvjema obimnim knjiga pod naslovom *Između neba i granata*. Za njih Džambo kaže da su ti dnevnički zapisi „prvorazredni dokument koji stoji u tradiciji franjevačke kronistike“ i „da ti zapisi potječu iz pera čovjeka koji je na jedan osebujan način spojio u

sebi intelektualno i pučko, tradicionalno franjevačko i moderno crkveno – a sve to prožeto humanizmom širokih obzora i lepršave duhovitosti”.

I nakon svega, čemu ovo izdanje?

Postoje neke vrijednosti u ljudskim društvima, u ljudskim zajednicama, u obiteljima, ali i kod pojedinaca kao osoba, koje nadilaze vrijeme, koje nam izgledaju vječne, jer je na njima moguće proživjeti osmišljenu životnu egzistenciju. Takve vrijednosti nudili su ovome svijetu, a posebno su to žiteljima Bosne i Hercegovine, svejedno kojega oni vjerozakona bili, nudili bosanski franjevci. Neke od tih životnih vrijednosti zapisali su da ih „ni Bog ne zaboravi“ - kako bi to rekao moj rodjak, pokojni fra Luka Markešić – franjevački ljetopisci.

Jozo Džambo, zajedno s prijateljima iz Podružnice za Njemačku Udruge đaka i prijatelja Franjevačke klasične gimnazije Visoko, uspio je barem neke od tih vrijednosti učiniti ovom knjigom dostupnim modernim generacijama. On je u ovoj knjizi za svakoga ljetopisca uradio posebnu biografiju, a potom iz nekoga od njegovih djebla uzeo kratki ulomak koji sve to svjedoči. U Zagrebu, 27. veljače 2018.

U Napretkovom kulturnom centru predstavljene tri knjige

*Mario Milošević,
tekst i fotografije²*

U spomen na 25. obljetnicu urbicida srpske vojske razaranjem crkve i samostana na Plehanu (1992–2017), kulturnog, vjerskog i povijesnog središta derventskog kraja, u Napretkovom kulturnom centru u Zagrebu predstavljene su knjige *Sveti Marko je odbio iseliti se i Plehan: podružne crkve i kapele.*

Napretkov kulturni centar u Zagrebu, 22. studeni 2018.

O prvoj od predstavljenih knjiga *Sveti Marko je odbio iseliti se* govorili su Marko Prgomet, Zoran Filipović i Slavko Harni od kojih je Zoran Filipović autor fotografija, Slavko Harni pisac predgovora, a Marko Karamatić autor dva preostala poglavlja knjige. Knjiga je podijeljena u dva dijela. U prvom se dijelu predstavlja novo zdanje crkve i samostana Sv. Marka koje je sagrađeno na prostoru porušenog samostana i crkve 1992. godine na Plehanu. Crkvu i samostan projektirali su sarajevski arhitekti Zlatko Ugljen i Nina Ugljen Adamović, koji su projektirali niz sakralnih objekata u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. Izgradnja cijelog kompleksa na Plehanu financirana je dijelom iz sredstava Europske unije. Zbog nedostatka sredstava kompleks još nije dovršen, pa se očekuje da se prikupe preostala sredstva kako bi se cijeli kompleks mogao privesti svojoj svrsi kako su to projektanti i predviđeli u svom projektu.

Drugi dio knjige pod naslovom *Plehanski svijet i svijet umjetnosti* posvećen je umjetničkim djelima poznatih hrvatskih i bosansko-hercegovačkih autora koja se nalaze u crkvi i plehanskem samostanu. Tu se nalazi veliki broj djela Zdenka Grgića koji je i autor Plehanskog križnog puta koji se nalazi u samoj crkvi, a tu su još i djela Šulentića, Ljube Ivančića, Đurđe Gudin Zanoški, Tihomira Lončara i drugih.

² Preuzeto s <http://hkdnapredak.com/napredak/2018/11/22/u-napretkovom-kulturnom-centru-predstavljene-dvije-knjige-posvecene-samostanu-na-plehanu-te-knjiga-knjiga-o-sv-jeronimu-iliriku-i-medimurju/> (15.04.2019)

Knjiga je bogato ilustrirana izvrsnim fotografijama našeg poznatog fotografa Zorana Filipovića, autora brojnih vrhunskih monografija.

Druga knjiga nosi naslov *Plehan: područne crkve i kapele*, koja je posvećena crkvama i kapelama u sastavu župe sv. Marka. Tekstove u knjizi napisali su Ivan Ćurić, Vjeko Božo Jarak i Marko Karamatić, a Ivica Kiril Pavlovski autor je fotografija u knjizi. O knjizi su govorili Jure Zubak, Nikola Albanež i Ivan Ćurić. U knjizi je obrađeno pet crkava i tri kapele s njihovim najznačajnijim podacima kao i fotografijama umjetnina u prikazanim sakralnim objektima.

Iste večeri predstavljena je i treća knjiga pod nazivom Josip Bedeković: *Knjiga o sv. Jeronimu, Iliriku i Medimurju* koju je s latinskog na hrvatski preveo Marko Rašić. Monumentalna knjiga koja po svojoj vrijednosti zaslužuje poseban osvrt, predstavljena je iste večeri ponajviše zaslugom njenog prevoditelja Marka Rašića, Dervenčanina s čakovčkom adresom, koji je ovu kapitalnu knjigu preveo sa latinskog.

„Dva i pol stoljeća trebalo je Hrvatima da smognu snage i sredstava da tiskaju ovo kapitalno djelo naše kulturne povijesti na materinskom jeziku. Mnoge kočnice i predrasude postoje u glavama nekih hrvatskih odličnika prema djelu Josipa Bedekovića. Tihi otpor i danas pružaju prema knjizi koja je dokazala da je vodeći antički teolog i prevoditelj Biblije na pučku inačicu latinskoga jezika sv. Jeronim rođen u maloj Štrigovi, na rubu hrvatskoga Međimurja“, rekao je na početku svog izlaganja Ivan Pranjić, predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Čakovcu.

Knjiga Josipa Bedekovića iz 1752. godine iskra je znanja u moru nepoznatih detalja o našemu kraju, detalja koje nitko osim njega nije zapisao i sačuvao za pokoljenja. Ona je utoliko dragocjenija jer je jedinstvena, jer je tiskana i ilustrirana grafičkim po kojima bi se, primjerice, mogao rekonstruirati pavlinski samostan u Svetoj Jeleni, a bez koje ne bismo znali ni kako je izgledao.

Josip Bedeković autor je koji bez sumnje čini mnoge kompromise u odnosu na ovlasti moćne Monarhije, posebno kada su u pitanju Zrinski, ali koji, što je najbitnije, svom svojom golemom erudicijom dokazuje da je Međimurje hrvatski narodni

prostor, stotinu godina prije nego što će to postati otvoreno političko pitanje u vrijeme buđenja nacionalne svijesti Mađara i Hrvata.

„Ovo enciklopedijsko djelo o Međimurju, od brojnih eminentnih povjesničara i crkvenih teoloških pisaca citirano, a nikad prevedeno na hrvatski jezik, sadrži i prvi katalog hrvatskih svetaca. Knjiga je pisana u hrvatskom narodnom duhu i zastupa cjelokupnost svih hrvatskih krajeva i njihovu nacionalnu povezanost, i to u vrijeme kada je mađarska službena politika počela intenzitvno širiti svoje aspiracije i težnje prema Hrvatskoj i svojatati Međimurje, proglašavajući ga povijesnom, nacionalnom i vjerskom sastavnicom mađarskog orsaga, Josip Bedeković odbacuje sve te povijesne falsifikate i s velikom znanstvenom akribijom dokazuje da su Hrvati naselili Međimurje u isto vrijeme kada naseljavaju i ostale krajeve – prije dolaska Mađara u panonske prostore, te da je Međimurje oduvijek bio i ostao hrvatski kraj“, rekao je Marko Rašić, prevoditelj ovog monumentalnog djela.

Pored prevoditelja i Ivana Pranjića o knjizi je još govorio i prof. emeritus Ivo Pranjković.

Predstavljanju knjiga prisustvovao je veliki broj gostiju i uzvanika među kojima je bila uime predsjednika Vlade RH gospođa Zdravka Bušić, državna tajnica u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova. Predstavljanje su organizirali: Udruga đaka Franjevačke klasične gimnazije Visoko, Zagreb; Napretkov kulturni centar u Zagrebu, Udruga Plehančana *Plehanska zvona* iz Zagreba te Udruga bosansko-hercegovačkih Hrvata Prsten iz Zagreba.

Fra VITOMIR SILIĆ

(25. 10. 1937. Vitez – 31. 7. 2018. Nova Bila / Guča Gora)³

Zbogom, oče, učitelju i brate!

Poštovana braćo i sestre, fra Vitomir Silić, čovjek čija nas je ljubav danas okupila – svećenik, odgojitelj, profesor – više od pola stoljeća predano je radio u Vinogradu Gospodnjem. Za to vrijeme bio je najprije kapelan, zatim odgojitelj, a u vremenu rata župnik, zatim opet odgojitelj i profesor na akademiji te duhovni pratitelj i ispovjednik mlađih franjevaca i drugih studenata. Svojim dugogodišnjim odgojnim radom u Sjemeništu i Novicijatu fra Vitomir se svrstava među nekolicinu franjevaca koji su na vrlo direktnan način odredili unutarnju dinamiku i razvoj odgojnih zavoda Bosne Srebrenе te preko njih vrlo značajno doprinijeli svekolikoj dobrobiti mjesne Crkve odnosno franjevačke zajednice – Bosne Srebrenе.

Kao radnik od prvoga sata, u zoru svoga života, s 12 godina, dječak Anto Silić ostavio je svoj zavičaj i dom očinski odazivajući se na poziv Gospodara vinograda. O njegovu čestitu karakteru iz dječačkih i mladičkih dana svjedoče ne samo njegovi kolege, nego i građani Visokog koji, i sami zaljubljeni u sport, čuvaju sjećanje na fra Vitomira kao vrsna rukometasta. Iz svestrana mladića izrastao je vrlo ozbiljan, zreo i odgovoran pedagog, koji je u svome pristupu baštinio kreposti koje su franjevački odgojitelji od pamтивjeka prenosili s generacije na generaciju, a njemu su ih predali njegovi visočki učitelji, svi redom asketski, upravo svetački dosljedni svjedoci franjevačkog identiteta: fra Lujo Zloušić, fra Rastko Drlić, fra Šimo Šimić, fra Borivoje Piplica, fra Alojzije Ištuk, fra Ignacije Gavran i drugi.

Svima onima koji su od 1970. do danas prošli kroz Franjevačko sjemenište u Visokom ili makar u nj zavirili, pri prvoj pomisli na te dane pred očima zaiskri fra Vitomirov lik. I nijednu stranicu svojih sjećanja na to blagoslovljeno doba ne možemo

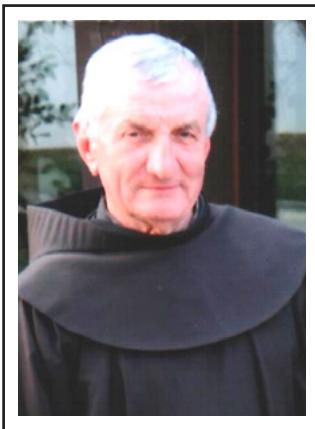
*fra Ivan Nujić,
tajnik Franjevačke
klasične gimnazije Visoko*

³ Izvor za foto: <https://www.bosnasrebrena.ba/preminuo-fra-vitomir-silic-franjevac-bosne-srebrenе>
(25.03.2019)

ispisati a da ne spomenemo njegovo ime: fra Vitomir, Vito, Vicki, zemljak, ili kako smo ga već zvali. Taj čovjek naprosto nas je impresionirao svojom pojavom – njegov fizički izgled, visoka i čvrsta figura utjelovljivali su čvrstoću i stabilnost zajednice u koju smo se spremali stupiti, ukazujući istodobno na jasan i čvrst karakter čovjeka kojemu je povjerena briga i odgovornost da vodi i osposobljava mnoštvo dječaka kako bi, pojedinačno i kolektivno, preuzeli odgovornost za Božji narod. Neprikosnoven i odlučan, a istodobno blag, strpljiv i optimističan, fra Vitomir je u velikoj visočkoj zajednici svakom odgajaniku pristupao pojedinačno, svjestan jedincatosti i neponovljivosti svakoga pojedinca. Svaki od nas na odjeći je imao izvezen svoj broj, ali za fra Vitomira mi nipošto nismo bili brojevi, nego ljudi, njegovi prijatelji i braća, suradnici u istome Vinogradu Gospodnjem. Svjestan da nije vlasnik vinograda, nego i sam radnik, strpljivo je i ponizno podnosio žegu dana prednjačeći kao učitelj. Svjestan također tko poziva i komu se odazvao, nikada nije sebe isticao kao za uzor kršćanskog i franjevačkog života, dosljedno upućujući na božanskog Učitelja – Krista – i serafskog Oca – Franju.

Dragi fra Vitomire, duhovni oče i učitelju, brate, suradniče i suputniče, hvala ti za tvoju veliku ljubav prema Kristu i svetom Franju, kojom si i nas oduševljavao za rad u Vinogradu Gospodnjem. Hvala ti za svaku kritiku, svaku pohvalu i osmijeh kojima si pratio naše odrastanje, naše uspjehe i radosti. „Valjaš, slugo dobri i vjerni! U malome si bio vjeran, nad mnogim ču te postaviti! Uđi u radost gospodara soga!“ Neka ti svemoguća Ljubav, za koju si poput Franje vjerno i radosno svjedočio, bude vječnom nagradom. Počivao u miru!

*Guča Gora,
2. kolovoza 2018.*

Fra FILIP ZUBAK

(23. 12. 1937. Bunar na Plehanu - 27. 7. 2018. Plehan)⁴

U sjeni velikoga malog brata

Danas se Franjevačka klasična gimnazija i sjemenište u Visokom opravštaju od svoga bivšeg učenika, dugogodišnjega profesora i odgojitelja, a grad Visoko od svoga časnog sugrađanina fra Filipa Zupka. Fra Filip je u visočko sjemenište prvi put došao kao učenik 1952. i ostao do 1959, a drugi put kao profesor matematike i fizike 1972. i ostao do 2002. Za tih 30 godina svojom čistom dobrotom, jednostavnošću i solidarnošću osvojio je srca ne samo svojih učenika nego i mnogih građana Visokog i okolice. Odrastao u poratnoj sirotinji i neimaštini, fra Filip se vrlo rano naučio sućutnoj solidarnosti i darežljivosti, i upravo su te vrline, čini mi se, sućutna solidarnost i darežljivost, kod njega bile najuočljivije. Uvijek je nekome imao i htio pomoći ili pokloniti, a najviše je poklanjao svoje znanje i dobrotu.

Kao profesor i odgojitelj fra Filip je najviše odgajao svojim primjerom, odnosno svojom marljivošću. Stalno je nešto radio: pomagao na vrtu, oko štale, u nabavci hrane, održavanju zgrade itd., a iznad svega vrlo je rado i temeljito davao instrukcije ne samo svojim učenicima nego i svima drugima koji bi pokucali na njegova vrata. Njegovi su učenici za njega s pravom tvrdili da kao malo tko „zna dobro objasniti“. Kao profesor nikada nije prijetio lošim ocjenama ni drugim sankcijama, i zato ga se učenici nisu bojali. Bio je posve bezopasan čovjek. Gradeći odnos povjerenja prema učenicima na najbolji način im je pomagao da u sebi razbiju strah od nepoznatih prostora matematike.

U izlaganju je fra Filip bio metodičan i strpljiv: prvo ti zada zadatak, pa te onda navede da ga sam probaš riješiti; ako ne ide, pomaže ti malo-pomalo dok ne shvaštiš i dođeš do rješenja. Kada vidi da ti je dragو što si uspio, zada ti drugi zadatak,

*fra Ivan Nujić,
tajnik Franjevačke
klasične gimnazije Visoko*

⁴ Izvor za foto: <https://www.bosnasrebrena.ba/preminuo-fra-filip-zubak-franjevac-bosne-srebrene-0>
(25.03.2019)

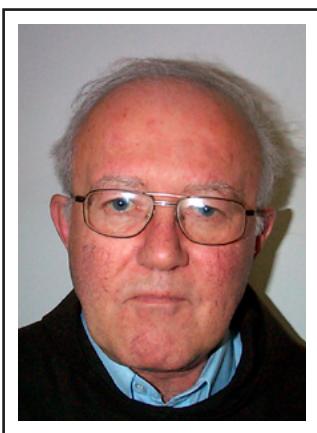
sličan prethodnome ili malkice teži, govoreći: „E, hajd’, de, sad to časkom riješi!” I opet te prati sve do rješenja. I do nove radosti. Kod njega se sva matematika svodi na 2+2. Napose je bilo divota gledati kako uživa u kraćenju razlomaka i potencija. Najkompliciranije, rekao bih: najmonstruozniye jednadžbe odjednom su nekom čarolijom postajale jednostavne. Takav je bio i u svakidašnjem životu: čarobno jednostavan, neposredan, precizan, učinkovit.

Fra Filip se iskreno radovao uspjehu svojih učenika, kao i svih drugih koji su ga molili za pomoć, a posebno mu je bilo drago podučavati siromašne studente i radnike kojima bi polaganje ispita iz matematike donijelo bolje radno mjesto, a time i povišicu plaće odnosno bolji životni standard za cijelu obitelj.

Za vrijeme posljednjega rata u BiH, dok su naša Gimnazija i Sjemenište bili u izbjeglištvu u Baškoj Vodi, fra Filip je zajedno s fra Pavom Vujicom ostao u Visokom čuvati samostan. Za to im naša zajednica duguje osobitu zahvalnost. U tim teškim godinama fra Filip je ne samo sačuvaо samostanski inventar nego je šakom i kapom dijelio hranu i drugu humanitarnu pomoć, i to ne samo katolicima nego i svim drugim građanima Visokog i okolice. Tih je godina fra Filip postao zaštitnim znakom našega samostana – živi znak i garant opstanka i ostanka male katoličke zajednice u Visokom i Zimči, dajući svjedočanstvo suživota u različitosti, gradeći mostove prijateljstva sa svima. Svojom franjevačkom skromnošću, jednostavnosću i bliskošću sa svima bez razlike fra Filip je, možda posve neprimjetno, ali utoliko stvarno, uspostavio vrlo visoke i čvrste standarde kulture suživota u Visokom i okolici. U tom smislu mi franjevci, a napose mlađi, imamo obavezu taj model kulture suživota ponosno čuvati i drugdje presađivati.

Dragi fra Filipe, hvala ti za svu dobrotu i ljubav kojom si obogatio našu Gimnaziju i Sjemenište! Hvala ti za sve matematičke i druge životne lekcije, za marljivost, čestitost i dobrotu koju si s drugima dijelio! Hvala ti za sve godine života i sve mostove prijateljstva kojima si obogatio našu franjevačku zajednicu, naše Visoko i našu domovinu. Počivao u miru. Amen.

Plehan,
30. 7. 2018.

Fra LADISLAV (ZVONIMIR) FIŠIĆ

(22. rujna 1937. Dolac – 4. svibnja 2018. Nova Bila)⁵

Fra Ladislav Fišić – slovom na sliku

Ne namjeravam o fra Ladislavu napisati ono što mnogi od nas već znaju. Želim u nekoliko redaka istaknuti neke trenutke, iskustva i spoznaje koje smo imali prigodu doživjeti hodeći s njim na jednom dijelu naših životnih putova.

U svojoj ranoj mladosti primicali smo se fra Ladislavu kao gimnazijski učenici i išli s njim četiri, pet ili više godina. On nam je usput tumačio znakove pored puta, a onda smo se nakon stanovita vremena odmicali i nastavljali svatko svojim putem koristeći stečena znanja i spoznaje u životnim kušnjama.

Fra Ladislava (krsno Zvonimir) poznajemo kao vrsnog profesora, pedagoga, spisatelja, prevoditelja, urednika, ali i kao organizatora i moderatora naših školskih priredbi.

Nakon što je dvije godine (1961-1963) kao kapelan službovao u Gučoj Gori i Podmilačju, studirao je germanistiku u Beogradu (1963-1967). Kada je nas nekoliko visočkih đaka polagalo razredbeni ispit pri upisu na beogradsku germanistiku 1977, onda nas je profesorica pitala, budući da je kao razrednik u potpisu svjedodžbe bio fra Ladislav Fišić, tko je i što je njemu Zvonimir Fišić, odgovorili smo da je to ista osoba. Ohrabrla nas je rekavši kako ne sumnja u naš prolaz jer smo imali vrsna učitelja.

Nas visočkih đaka bilo je tih godina na germanistici zavidan broj: Damjan, Makan, Jakov, Zvonko, Adam, Mato, fra Pavo i ja. U toj sjetvi i žetvi „nijemaca“ imao je fra Ladislav duboko upletene prste. Dvojica od nas bili smo 1979. godine nagrađeni kao najbolji studenti tog naraštaja, pa je prigodom dodjele nagrada jedan od profesoara u svom obraćanju naveo kako je visočka franjevačka gimnazija davala najbolje

Ivica Pavlić

⁵ Izvor za foto: <https://www.bosnasrebrena.ba/umro-fra-ladislav-fisic-franjevac-bosne-srebrene>
(25.03.2019)

studente beogradske germanistike, počev od prof. dr. Ivana Pudića, preko Zvonimira (fra Ladislava) Fišića pa sve do ovih dana.

Bili smo kvartani i imali smo povlasticu spavati ponedjeljkom dulje i ne ići na jutarnju misu s ostalim učenicima. Tako bismo s razrednikom fra Ladislavom taj dan imali večernju misu, a nakon mise svratio bi nas u svoju sobu i svakome od nas dvadeset dva ponudio bi po čašicu dolačke šljivovice govoreći kako se moramo navikavati na mukotrpni fratarski život. Poslije smo na večeru odlazili kao pijani pijetlovi šaleći se i pjevajući.

Ponekad nam je pomagao pri sviranju na klaviru. Na koncu bi i sam zasvirao taktove nekog poznatog šlagera, ali su mu iz usta ispadale parodirane riječi poznate pjesme. Jednom nam je prefekt fra Ilija odnekle nabavio neke hlače od velura. Većina nas ih je kupila i nosila, jer su bile tople u hladnim samostanskim hodnicima. Fra Ladislav je te hlače ovjekovječio u parodiji „Kupio nam Ile pantale od svile“, koju smo pjevali na jednoj pokladnoj priredbi. Većinu naših priredbi pripremao je i moderirao. Eto, i time se bavio.

„Korijeni i život“ bili su još u rukopisu 1977. godine kada me je zaustavio na hodniku i doviknuo: „Dodji, Gučogorac, da ti nešto pročitam“. Vjerojatno je htio dozнати je li pogodio u opisu rodnoga kraja. Tek što je pročitao nekoliko rečenica iz uvoda, rekao sam mu: „Pa to je priča o dolačkoj župi“, na što je on veselo dodao: „To sam i želio čuti, tele jedno“.

Bar jednom mjesечно gledali smo neki film, a naručivali smo ih iz zagrebačke Kinoteke.

Fra Ladislav je imao kinoprojektor kojim je i sam ravnao. Naravno, najprije bi on pregledao film kako ne bi promakla koja lascivna scena pa nas, ne daj Bože, sablaznila. A na samoj projekciji mi đaci smo to znali i prosvjedovali hukanjem i po-kojim zviždуком. On se pak pritom nevješto čudio.

God. 1977. ja sam kao suputnik otišao s njegova puta, oboružan stečenim znanjem, vještinama i vrlinama, a fra Ladislav je na svoj put primao nove naraštaje radoznalih suputnika.

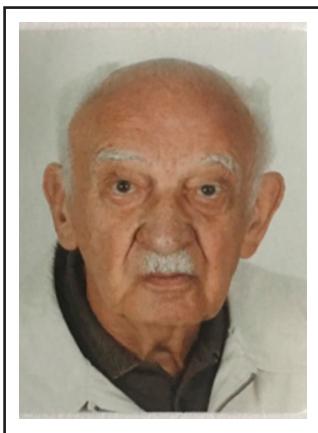
Susreli smo se još jednom nakratko 1994. godine na samom kraju rata u Baškoj Vodi. Već ga je tada nagrizala bolest, ali je i tada pri pozdravu u svom prepoznatljivom stilu dobacio: „Ja sam još uvijek prenositelj znanja, ne i bolesti“.

Možda će ovih nekoliko critica baciti jasnije svjetlo na lice našega profesora, prefekta, odgajatelja i brata. Fra Ladislav je od onih koji su umnožili svoje talente, koje Bog daje svakom čovjeku.

I moj je život na stanovit način određen obrtom njegovih talenata.

Svi ćemo se ponečeg sjetiti iz onih godina, ali priznat ćemo, bilo je časno biti fra Ladislavov učenik.

*U Svetoj Nedelji,
30. ožujka 2019.*

IVO LOVRIĆ
(18. 7. 1922. + 27. 12. 2018.)

Ivo Lovrić je rođen 18. srpnja 1922. godine u Semeljcima, u općini Đakovo od oca Ivana i majke Katarine. Kršten je u Semeljcima gdje je pohađao prva četiri razreda. Zatim kao konviktorač završava osam razreda Franjevačke klasične gimnazije u Visokom od 1933. do 1941. godine. Nakon visočke gimnazije upisuje Farmaceutski fakultet Sveučilišta u Zagrebu gdje diplomira 1946. godine. Dana 5. veljače 1949. godine vjenčao se s Beatom Salopek u župi sv. Marka u Zagrebu.

Službovao je kao ljekarnik u Đakovu, a od 1966. godine u Zagrebu radi kao direktor humane medicine u veledrogeriji lijekova „Farmacija“ odakle odlazi u mirovinu. Umro je u Zagrebu 27. prosinca 2018. godine.

Lea Lovrić

Članovi udruge

A

Akalović, Filip	I. Ranger/I	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 373 09 49 mob.: 00385 91 463 55 46	akalovicj@gmail.com
Ančić, Mladen	s. Pokrajčići,	72250 Nova Bila	(BiH)		
Andrić, Josip	Hinter den Gärten 17	89231 Neu-Ulm	(D)	Tel.: 0049 731 492 00 356	andricjo@googlemail.com
Andrijanić, Anto	Schonbühlstr. 35	70188 Stuttgart	(D)		
Andđelović, Petar	Selska cesta 77	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 302 04 23	andjelovic.petar@gmail.com
Andić, Mijo	Josef Assamstr. 4/4	4550 Kremsmünster	(D)	Tel.: 0043 69911093340	mijoandic@hotmail.com
Antolović, Jelenko	Jahradnikova 12	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 664 19 99	
Antolović, Josip	Ivana Rangera 1/II	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 373 46 57	antolovic.jozo@gmail.com
Antunović, Tomislav	Igelweg 2-4	65428 Rüsselsheim	(D)	Tel.: 0049 6142 798 981	deukro@t-online.de
Arelić, Marko	A. Stipančića 24	10000 Zagreb	(HR)		ARELICMARKO@gmail.com

B

Baketarić, Mijo	Zvonimirova 45	34310 Pleternica	(HR)	Mob.: 00385 98 870 902	udruga-invalida-rada@po.htnet
Bakula, Vinko	Matije Gupca 4	Brežje 10431 Sveta Nedelja	(HR)	Tel.: 00385 1 337 05 78	vinbakula@gmail.com
Baotić, Joso	Kozari bok, I. odv.5	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 240 76 09	
Baotić, Mato	Passweg 7	44867 Bochum	(D)		
Barać, Ivica	Novački Vidikovac 1	10040 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 291 5239	ivica.barac@morph.hr
Barbarić, Mate	Niedergiermesserweg	43 35576 Wetzlar	(D)		
Barbić, Pero	Ulica hrvat. branitelja	11 72250 Vitez	(BiH)	Tel.: 00387 30 714 881	
Barbić, Tomo	Am Ziegelstandel 3	86830 Schwabmünchen	(D)	Tel.: 0049 8232 78414	ljubo305@gmx.net
Barišić, Rudolf	Colerusgasse 32/6/5	1220 Wien	(A)	Tel.: 0043 1 958 86 09	rudobarisic@gmx.at
Barun, fra Andelko	Gorička cesta bb	80101 Livno	(BiH)	Tel.: 00387 24 200 311	barun.andjelko@gmail.com
Barun, Andelko	Stjepana II Kotromanića bb	80101 Livno	(BiH)	Tel.: 00387 34 332 848	
Barun, Luka	Lusnić bb	80101 Livno	(BiH)	Tel.: 00387 63 491 413	
Batarilo, Anto	Wilhelm-Leuschner 11	71034 Böblingen	(D)	Tel.: 0049 7031 273 932	
Batarilo, Mijo	Vl. Nazora bb, župni ured Novi Šeher	72254 Novi Šeher	(BiH)		
Bešker, Stipo	VIII Trnava 11	10040 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 294 70 87	stipo.besker@gmail.com
Bešlić, Franjo	Gollerstr. 63	80339 München	(D)	Tel.: 0049 89 714 93 42	franjobeslic@web.de
Blažanović, Vlatko	Jalševečka cesta 70	10040 Zagreb	(HR)	Mob.: 00385 98 9680 807	vlatko.blazanovic@gmail.com
Blažević, Ivo	Ostrogovićeva 10	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 667 89 97	ivo.blazevic@allianz.hr
Boban, Frano	Benkov put 11	10000 Zagreb	(HR)		frano@novebojemedija.hr
Bosankić, Mijo	Poljana R. Boškovića 6	20000 Dubrovnik	(HR)		
Bošnjak, Ilija	Zollstr. 14b	6060 Hall in Tirol	(A)	Tel.: 0043 6644 888507	ilbosnjak@gmail.com
Brajinović, Marijan	Burgerspittalgasse 17-19	1060 Wien	(A)	Tel.: 0043 222 59715878	
Brizić, Ivan	H.V. Hrvatinica 53	30101 Jajce	(BiH)		
Brkić, Ivan	Stubička 99	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 363 06 38	ibrkicic@inet.hr
Brzović, Ivan	Krste Hegedušića 23	10360 Sesvete	(HR)		
Brzović, Jandre	Ravensburger str. 32	86150 Augsburg	(D)		
Bubalo, fra Ivan	Aleja Bosne Srebrenе 111	71000 Sarajevo	(BiH)	Tel.: 00387 33 453 266	
Bubalović, Tadija	Kneginečka 10	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 301 00 60	
Budeš, Radovan	Selska 19/2	10000 Zagreb	(HR)		radovan@filaks.hr
Bulajić, Ivan	Ivanečka 31	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 364 31 72	
Bulić, Mario	Karamanov prolaz 2/9	10020 Zagreb	(HR)	Mob.: 098 742 579	
Bungić, Vlatko	Platanen Str. 51	82024 Taufkirchen	(D)		

Č

Čilić, Dario	Vatroslava Lisinskog 7	34550 Pakrac		dario.cilic65@gmail.com
Čolić, Saša	Havidićeva 2	10020 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 98 163 92 29	sasacolic@yahoo.com
Čović, Berislav	Stud. dom "S. Radić" Jarunska 2	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 98 943 16 84	berislavc@gmail.com
Čuljak, Mario	Ploča bb	88440 Prozor	(BiH) Tel.: 00387 63 406 452	mario.culjak@tel.net.ba
Čuturić, Branimir	Astern str. 79	90765 Furth	(D)	

Ć

Ćaćić, Ivo	Klekovačka 28	10040 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 291 12 17	icacic7@net.hr
Ćaćić, Jozo	Tullastr. 16	77652 Offenburg	(D) Tel.: 0049 781 75697	
Ćošković, Pejo	Hrgović 28	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 363 57 03	pejo.coskovic@lzmk.hr
Ćosić, Dajana	N.Š. Zrinski bb	72260 Busovača	(BiH) Tel.: 00385 95 542 3768	cosic_dajana@hotmail.com
Ćosić, Martina	Solaković	72260 Busovača	(BiH) Tel.: 00387 63 880-304	marta_cosic@hotmail.com

D

Dadić, Ljubo	Trebižat bb	Čapljina	(BiH) Tel.: 00387 36 322 521	
Dadić, Marijan,	Aloeweg 3	51109 Köln	(D) Tel.: 0049 221 3400526	jotto81749@aol.com
Dadić fra Zdravko	Ul. Roberta Močiljanina 14 A	10040 Dubrava Zagreb	(HR)	zdravko.dadic@yahoo.com
Damjanović, Vitomir	Friedrich-Kaiser-Gasse 106/15-16	1150 Wien	(A)	
Dilber, Filip	Podmarska 15	10040 Zagreb – Dubrava	(HR) Tel.: 00385 97 7522 115	filipdilber@yahoo.com
Dilber, Ivan	Podmarska 15	10040 Zagreb – Dubrava	(HR) Tel.: 00385 97 7287 595	dibaivan@yahoo.com
Didović, Zvonimir	Benkovačko selo 75	23420 Benkovac	(HR) Tel.: 00385 99 693 4310	zvone1509@net.hr
Dolibašić, Ivan	Baranjska 15	35000 Slavonski Brod	(HR) Tel.: 00385 35 272 464	
Dolibašić, Mato	Gasserweiher 19	6840 Gotzis	(A)	
Dolić, Tomo	15 Maurice Coulter Mews Toronto Ontario M3M-3K3	Canada		tandmdolic@rogers.com
Dugonjić, Anto	Istarska 1	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 374 51 23	
Duvnjak, Marko	Ul. B. Magovca 44/135	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00387 1 667 52 55	
Duvnjak, fra Stjepan	Kraljice Katarine br.1	72244 Kraljeva Sutjeska	(BiH)	

DŽ

Džaja, Srećko	Horwarthstr. 29/1	80804 München	(D) Tel.: 0049 89 366 686	gsm.dzaja@freenet.de
Džambo, Jozo	Blütenstr. 8	80799 München	(D) Tel.: 0049 89 272 47 80	dzambo@gmx.de
Džeko, Katarina	Taborska 3	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 97 7645 410	kiky_dzeko@yahoo.com
Džidžić, Berislav	Ripci 34	88440 Prozor	(BiH) Tel.: 00387 36 780 028	berislav.dzidzic@tel.net.ba

Đ

Doja, Anto	Bickenstück 18	58099 Hagen	(D) Tel.: 0049 2331 631 869	anto.djoja@web.de
Dogaš, Franjo	Ozaljska 105	10020 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 652 10 06	

F

Filipović, Adam	Trg kralja Zvonimira 18	32000 Županja	(HR) Tel.: 00385 32 832 930	adam_filipovic@net.hr
Filipović, Dominko	N. Pavića 26	10090 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 389 62 62	
Filipović, Perica	A. M. Reljković 136	32260 Gunja	(HR) Tel.: 00385 32 881 474	
Franjičević, Anto	Mladice bb	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 346 04 54	ante@grupawiena.hr

G

Gavran, Ivan	Trg grada Prato 2	71000 Sarajevo	(BiH)	ivan.gavran@hotmail.com
Gelo, Josip	Stjepana II. Kotromanića bb	80101 Livno	(BiH) Tel: 00387 34 200 376	
Grgić, Marko	Vergal 48	52466 Novigrad	(HR)	info@grgic.ch
Grgić, Mato,	Käthe-Kollwitz-Str. 10	83301 Trannrent	(D)	
Grgić, Tomo	Augusta Šenoe 12	10370 Dugo Selo	(HR) mob.: 091 2753 763	
Gučanin, Alojz	Kulina bana T-6	72225 Vitez	(BiH) Tel: 00387 30 711 179	
Gučanin, Dragan	Nova Bila b.b.	72276 Nova Bila	(BiH) Tel: 00387 30 707410	lasva.comerc@tel.net.ba
Gučanin, Kazimir	Lerchenstr. 64	73650 Winterbach	(D) Tel: 0049 7181 706856	
Gudeljević, Šime	Jurja Ves, II. odv. 1	10000 Zagreb	(HR) Tel: 00385 1 234 05 55	sime.gudeljevic@fero-term.hr

H

Harni, Slavko	Jakopović 15	10040 Zagreb	(HR) Tel: 00385 1 298 61 86	sharni@nsk.hr
Herceg, Milan	Čakovečka 128a (Puščina)	40305 Nedelišće	(HR) Tel: 00385 40 895 166	milan.herceg@viko.hr
Hrgovčić, Martin	9419 Sharpview Dr. Houston Texas 77036		USA Tel./fax: 713 7749696	
Hrkac, Marinko	Plehanov put 2	10090 Zagreb	(HR) Tel: 00385 1 3470 536	hrkaci.zg@gmail.com
Hrkac, Pero	Čikoševa 5	10000 Zagreb	(HR)	
Hrkac, Vinko	Tuškanac 29E	10000 Zagreb	(HR) Tel: 00385 1 480 44 09	vinko.hrkac@dipatris.hr

I

Ištuk, fra Miroslav	Gorička cesta bb	80101 Livno	(BiH) Tel.: 00387 24 200 311	
Ivanković, Ante	Gospodска 15	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 98 1988 355	
Ivanković, Ivan	Mažuranićeva 2	10410 Velika Gorica	(HR) Tel.: 00385 1 6215037	ivan.ivankovic1@gmail.com
Ivanković, Ivan	Lepanske bitke 5	23000 Zadar	(HR) Mob.: 095 8455 520	
Ivanković, Željko	Višnjik 44	71000 Sarajevo	(BiH) Tel.: 00387 61 131 089	zeljkoivankovic@yahoo.de

J

Jajalo, Ilija	Mala Rasinja 18	48312 Rasinja	(HR) Tel.: 00385 48 837 535	
Jarak, Vjeko (Božo)	Zavojna bb	42000 Varaždin	(HR) Tel.: 003875 42 232 433	
Jeleč, Ivan,	Diedenhofer Str.1	70435 Stuttgart	(D) Tel.: 0049 711 25 79 742	ivan.jelec@live.de
Jeleč, Mirko	Borje 20	10382 Blaškovec (Donja Zelina)	(HR) Tel.: 00385 1 2065931	
Jelić, fra Ivan	Jaklić 104	88440 Rama-Prozor	Mob.: 00387 63 358 432	
Jeličić, Anto	Heiterwangerstr. 72	81373 München	(D) Tel./fax: 0049 89 7608 241	
Jelušić, Janko,	Osterdelle 9a	42489 Wülfrath	(D) Tel.: 0049 2058 71450	jankojelusic@hotmail.de
Jerković, Jozo	Auf der Gemarké 19A	40625 Düsseldorf	(D) Tel.: 0049 211 87514432	
Jerković, Marijan	Ištvanićeva 4	10360 Sesvete	(HR) Tel.: 00385 1 200 60 26	
Jerković, Mijat (Mijo)	Mate Grkovića 44b	35107 Podvinje	(HR) Tel.: 00385 35 461 220	jerkovicmijo@net.hr
Jezildžić, Pero	Jazvine bb	72260 Busovača	(BiH) Tel.: 00387 87 732 566	
Jolić, Leonardo	Išćanska 3	10020 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 621 9909	leonardo@maxaicher.hr
Jolić, Ivo	Stipančićeva 25	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 3695 270	ivojolic@gmx.de
Jolić, Robert	Trg fra Mije Čuića 1	80240 Tomislavgrad	(BiH) Tel.: 00387 34 352 295	rjolic@tel.net.ba
Jozić, Drago,	Graničarska 32	32260 Gunja	(HR) Tel.: 00385 32 881 223	drago.jozic@hzz.hr
Jozić, Ivo	Johann-von-Hattstein 2	79111 Freiburg	(D) Tel.: 0049 761 491 434	ivo.jozic@web.de
Jozić, fra Mirko	Samostan sv. Ante Dubrave	76205 Seonjaci	(BiH)	
Jukić, Alojz	Koledinečka 3	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 2988 927	
Jukić, fra Marko	Rkt. župni ured, Suho Polje	80320 Kupres	(BiH) Tel.: 00387 34 275 000	
Jurić, Ivan	Ravan bb	72260 Busovača	Tel.: 00387 63 193 443	vany-jo@hotmail.com
Jurilj, Ivan	Kopačevski put 10	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 388 80 25	

K

Kajić, Petar	Muhašinovići 41	71300 Visoko	(BiH)	petarkajic@yahoo.com
Karajica, Tomo	Šaškovečka 48	10370 Dugo Selo	(HR) mob.: 098 998 2190	
Karaula, fra Marijan Zagrebačka 18		71000 Sarajevo	(BiH)	marijankaraula@bih.net.ba
Karaula, Ivica	Ivana Kukuljevića 16	10290 Zaprešić	(HR) Mob.: 098 / 906 07 91	
Karajica fra Stipo	Ul. Roberta Močiljanina 14 A	10040 Dubrava Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 200 1256	stipo.karajica@yahoo.com
Klarić, Tvrtnko	Trg D. Domjanića 4	49210 Zabok	(HR) Mob.: 098 / 453 515	
Komšo, Stanko	Lozančićeva 17	10291 Prigorje Brdovečko	(HR)	
Kordić, Ivan	Vatrogasnica 15	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 375 04 68	
Kovač, Andrija	II. Spnički odvojak 5C	10000 Zagreb	(HR)	andrija.kovac@inspektorat.hr
Kovačić, Ivo	Ul. J. Dalmatinica 5/II	1000 Zagreb	(HR)	
Kovačević, Mile	Dankovečka 9	10040 Dubrava/Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 285 05 98	
Kozić, Bono	J. Stadlera 58	10000 Zagreb		bono.kozic@zg.t-com.hr
Krešo-Lovrić, Mijo	Zvonimira Rogoza 5	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 611 42 73	hrvojekl@yahoo.com
Kristić, Ivan	Tina Ujevića 59	21276 Vrgorac	(HR) Mob: 099/477-990	Ivan.Kristic@st.t-com.hr
Križanac, Stipo	Ulica hrvatskih branitelja	72250 Vitez	(BiH) Tel.: 00387 30 714720	stipo.krizanac@gmail.com
Križanac, Miran	Berte Kučere 5	70101 Jajce	(BiH) Tel: 00387 63 108 764	miran.krizanac@gmail.com
Kuhtreiber, Anton	Bul. Kralja Tvrta 17a/5	72000 Zenica	(BiH)	
Kujundžija, Zdravko	Emerika Bluma 5	71000 Sarajevo	(BiH) Tel.: 00387 33 215 696	zdravko@kujundzija.com
Kvesić, Ivan	Braće Žagar 3	51307 Prezid	(HR) Tel.: 00385 51 822 203	

L

Lekić, Petar	Bolnica Nova Bila	72250 Vitez	(BiH)	olgalekic@yahoo.com
Lekić, Bono-Vladislav	Prve primorske čete 35	Vodice	(RH) Tel.: 022 441 911	
Lipovac, fra Blaž	Aleja Bosne Srebrenice 111	71000 Sarajevo	(BiH)	
Lončar, Ilija	Wassevendreef 3	4641 DA Ossenrecht	(NL)	
Lončar, Marko	Kralja Tomislava b.b.	88440 Prozor	(BiH) Tel.: 00387 36 771 429	marko.loncar2@tel.net.ba
Lovrić, Anto	Brueckegasse 6/1/8	1060 Wien	(A) Tel.: 0043 699 812 93 152	
Lovrić, Franjo	Knollgasse 55/7	1100 Wien	(A) Tel.: 0043 620 60 93	
Lovrić, Ljubo	K. Katarine 8	30101 Jajce	(BiH) Tel.: 00387 80 658 222; 658 033	
† Lovrić, Ivo	Laurenčićeva 6	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 614 39 32	
Lovrić, Petar	Kameniti stol 4B	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 458 06 54	
Lovrić, Stjepan	Manhart str. 53/7/2	2000 Sstocheren	(A)	stefan.lovric@gmx.at
Lovrić, Zlatan	Šetalište 7	71270 Fojnica	(BiH) Tel.: 00387 30 831 118	
Ložić, Franjo	Diemelstr. 20,	44807 Bochum	(D) Tel.: 0049 234 504 125	franjo.lozic@web.de
Ložić, Mato	Gornjodravska obala 96	31000 Osijek	(HR)	
Lučić, Franjo	Ul. kr. Tvrta 3/24	Novi Travnik	(BiH)	
Lukić, fra Božo	Ul. Roberta Močiljanina 14 A	10040 Dubrava Zagreb	(HR)	lujic.bozo@gmail.hr

LJ

Ljevar, Ferdo	Vebera Tkalcovića 44	10040 Zagreb	(HR)	
Ljubas, Josip	Tome Bakača 28	35000 Slavonski Brod	(HR) Mob.: 098 9113178	ljubaszora@yahoo.com
Ljubičić, Jozo	Brest d.o. 6	44250 Petrinja	(HR) Tel.: 00385 44 822509	jozo.ljubicic@gmail.com

M

Majdandžić, dr. Jozo	Scheurebenweg 6b	55253 Mainz	(D)	Tel.: 0049 6131 232758
Majić, Vlatko	Starčevića 3	23350 Pag	(HR)	Mob.: 098 859 958 vlatko.majic@zd.t-com.hr
Malekinušić, Ante	Prigorska 22	10380 Goričica	(HR)	Tel.: 00385 1 206 52 06
Mandić, Mato	Ul. Gradi 9/j, Pobri	51000 Opatija	(HR)	Tel.: 00385 51 712552
Marcinković, Mato	Kastavská cesta 23 B	51211 Matulji	(HR)	Tel.: 00385 51 274345
Marić, fra Ante	Franjevačka	88000 Mostar	(BiH)	Tel.: 00387 36 319 688 fraante.maric@tel.net.ba
Marić, Niko	Podravska 7	31000 Osijek	(HR)	Tel.: 00385 31 375 128 nikomaric1952@gmail.com
Marić, Valentina	Podjеле b.b.	Nova Bila		Tel.: 00387 63 275 668 tina.maric@hotmail.com
Marijan, Nenad	Ljerke Šram br. 4	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 615 36 25
Marinčić, Mile	Šiftarova 48	10310 Ivanić Grad	(HR)	Mob.: 091 / 57 44 1278 mile.marincic66@gmail.com
Markešić, Ivan	Prilaz I.Visine 7/7	10020 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 655 79 89 ivan.markesic@pilar.hr
Markešić, Mato	Avde Smajlovića 33	71000 Sarajevo	(BiH)	Tel.: 00387 33 642 635 mmarkesic@hotmail.com
Markija, Ivo	Bakovići bb	71270 Fojnica	(BiH)	Tel.: 00387 30 803 314
Markotić, Ena	Franjevačka br. 9	71300 Visoko	(BiH)	Tel.: 00387 62 274 888 eno.markotic@hotmail.com
Markotić, Lucija	Franjevačka br. 9	71300 Visoko	(BiH)	Tel.: 00387 61 074 914 lucija.markotic@hotmail.com
Marković, Božo	Lošinj, brodogradit. 72	51550 Mali Lošinj	(HR)	Tel.: 00385 51 233 047 bozo.markovic@hotmail.com
Marković, fra Ivo	Franjevačka 6	71000 Sarajevo	(BiH)	ivoirm@hotmail.com
Marković, Nikola	Stjepana Radića	72250 Vitez	(BiH)	Tel.: 00387 30 711 198
Martić, Luka	Našička 4	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00387 1 4830751 lukamartic@net.hr
Martinović, fra Perica	Franjevački samostan Tolisa	76272 Tolisa	(BiH)	
Matić, Slobodan	Habdelića 5A 10431	Sveta Nedelja	(HR)	Tel.: 00385 1 3095 915 slobodan.matic@spes.hr
Matijević, Vencel	Uzarići bb	88220 Široki Brijeg	(BiH)	Tel.: 00387 36 715 530
Matković, Anto	Ulica platana 6/1	10040 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 2988912 matkovic.anto@gmail.com
Medo, Stipo	M. Bašića 17A, Jablanovec	10290 Zaprešić	(HR)	stipanm@hotmail.com
Mihaljević, Vine	Baranjska 8	10430 Samobor	(HR)	Tel.: 00385 98 809 555 vine.mihaljevic@pilar.hr
Mijatović, Andelko	Bauerova 12	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 455 14 37
Mijatović, Marko	A. Kovačića 7	49 000 Krapina	(HR)	Tel.: 00385 49 370 232
Mijić, Predrag	Bartholomäus P14/II	1170 Wien	(A)	
Mijoč, Rudolf	Stolberggasse 31-33/3/3	1050 Wien	(A)	www.birin-kupres.com
Mikulić, Stanko	Svetoklarska 5F	10020 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 6571122 stanko.mikulic@gmail.com
Milas fra Dalibor	Franjevačka 1	88000 Mostar	(BiH)	00387 63 459 736 dalibor.milas@gmail.com
Miljak, Vinko	Mostarska bb	72260 Busovača	(BiH)	Tel.: 00387 87 733 284
Miškić, Anto	Trg bana Jelačića 11	20350 Metković	(HR)	Tel.: 00381 20 682 132 obrvan.miskic@st.t-com.hr
Mišura, Dragan	Sopot 112	88440 Prozor-Rama	(BiH)	
Mittermayer, Stjepan	Hribarov prilaz 5/5,	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 662 02 35
Mlakić, Danijel	Kralja Tvrta bb	72250 Vitez	(BiH)	Tel.: 00387 30 712 854
Musa, Vitomir	A. izviđača 2	10000 Zagreb	(HR)	

N

Neimarović, Josip	Pujanke 28	21000 Split	(HR)	Tel.: 00385 21 379 036
Nevistić, Božo	Bijeli put bb	72276 Nova Bila	(BiH)	Tel.: 00387 30 707 168
Nikolić, Ivan	Cvjetna br. 6	10362 Kašina	(HR)	
Novokmet, Slavko	Ivekovićeva 19	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 245 14 68
Nuić, Tihomir	Rampart 8	5070 Frick	(CH)	Tel.: 0041 62 871 44 23
Nuić, Ivan	Bosne Srebrenе 4	71300 Visoko	(BiH)	inujic1@gmail.com
Nuić, Mijo	Kettler Str. 13	67065 Ludwigsfahen	(D)	Tel.: 0049 621 574 738 mijonujic@web.de
Nuić, Željko	Brnasi 12	51216 Viškovo	(HR)	Tel.: 00385 51 258 474

O

Oršolić, Martin	M. Rešetara 33	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 389 33 91	martin.orsolic@zg.t-com.hr
Oršolić, Mato	Donaufelderstr. 99/8/19	1210 Wien	(A)		mators@gmx.at
Orlović, Augustin	Mali Kablići bb	80101 Livno		Tel.: 00387 34 204 640	
Oros, Vinko	Nikole Lašvanina 11	71270 Fojnica	(BiH)	Tel.: 00387 30 831 199	
Osmakčić, Zdenko	Ladislava Šabana 8	10360 Sesvete		Tel.: 00385 98 927 9642	

P

Pačar, Ivan	Lisičina 11, Gajnice	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 3458498	
Pandža, Ivo	S. Radića 147	42205 Vidovec	(HR)	Tel.: 00385 91 780 7292	
Pašalić, Ante	M. Bobana 12	80320 Kupres	(BiH)	Tel.: 00387 34 274 291	
Pavić, Damir	Ivančevo	71330 Vareš	(BiH)		
Pavić, fra Stjepan	Samostan sv. Ante Dubrave	76205 Seonjaci	(BiH)		
Pavlić, Ivica	Radnička 2, Rakitje	10437 Bestovje	(HR)	Tel.: 00385 1 33 23 074	ivica.pavlic@grad-svetanedelja.hr
Pavlović, dr. Ante	D. Dragonožec 79	10253 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 625 04 77	anto.pavlovic@zg.t-com.hr
Pavlović, Mirko	Dr. Mile Budaka 13	23440 Gračac	(HR)	Tel.: 00385 23 773 511	
Pelivan, Mato	Lipanjska 5	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 388 35 79	mato.pelivan1@zg.t-com.hr
Periša, Ivan	Ružmarinka 29	10000 Zagreb	(HR)	Mob.: 00385 91 4557 214	iperisa@posmrtna-pripomoc.hr
Perković, fra Antun	Franziskanerplatz 2	6330 Kufstein	(A)	Tel.: 0043 5372 62 642	
Perković, Bože	Vinogradnska 74	10000 Zagreb	(HR)		boze.perkovic@gmail.com
Pervan, Boško	Klekovačka 34	10000 Zagreb	(HR)		
Petrović, Smiljan	Geschwindtstr.10	9330 Althofen	(D)		smiljan.petrovic@gmx.de
Petrović, Marijan	Ustrinska 28a	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 295 42 68	marijan.petrovic@zg.t-com.hr
Petrović, Šimo	Zagrebačka 152	Slavonski Brod	(HR)		
Petrušić, Jako	Carevo Polje	30101 Jajce	(BiH)	Tel.: 00387 30 659 223	
Petrušić, Stipo	Trg mladosti 5	10290 Zaprešić	(HR)	Tel.: 00385 1 335 20 21	
Pilić, Željko	Kustošijski vidikovac 21	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 373 68 11	
Plavčić, Vinko	Nadioci 16	72250 Vitez	(BiH)	Tel.: 00387 30 713 447	
Pokrajčić, Ilija	Vugrovečka 125	10360 Sesvete	(HR)	Tel.: 00385 1 200 70 70	ilija@talon.hr
Pokrajčić, Ivan	Ninska 4	10410 Velika Gorica	(HR)	Tel.: 00385 1 622 47 99	
Pranjković, Ivo	Zagrebačka 124	10410 Velika Gorica	(HR)	Tel.: 00385 1 622 46 73	ivo.pranjkovic@zg.t-com.hr
Primorac, Jure	Sustenweg 4c	6020 Emmenbrücke	(CH)	Tel.: 0041 260 57 09	
Pušić, Petar,	Gneisenaustr. 98	47057 Duisburg	(D)	Tel.: 0049 203 351 876	p.pusic@web.de
Puškaric, fra Jozo	Franjevački samostan Tolisa Orašje		(BiH)	Tel.: 00387 32 738 755	jozo.puskaric@tel.net.ba

R

Radat, Niko	Prof. Messerschmitt 26	86159 Augsburg		
Radišić, Rajko	Batalaža 90	23275 Ugljan	(HR)	Tel.: 00385 23 288 323
Radman, Duro	Frateršćica 146	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 375 11 48
Radman, fra Vili	Aleja Bosne Srebrenе 111	71000 Sarajevo	(BiH)	Tel.: 00387 33 453 266
Rašić, Ivan	Otona Župančića 10	10410 Velika Gorica	(HR)	
Rašić, Marko	Ive Andrića 10	40000 Čakovec	(HR)	
Rubčić, Darko	Trg međunarodnog prijateljstva 5/VII	71000 Sarajevo	(BiH)	Tel.: 00387 33 455680

S

Selak, Marko	Europastr. 27	78549 Sapichingen	(D)	
Semić, Malik	Taukčići bb	71300 Visoko	(BiH)	Tel.: 00387 62 231 774

seman-dribler@hotmail.com

Semren, fra Marko	Kralja Petra I. 80	78000 Banja Luka		marko.semren@gmail.com
Semren, Jure	Bila	80205 Guber/Livno	(BiH) Tel.: 00387 34 243402	
Semren, Zoran	Bila	80205 Guber/Livno	(BiH)	zsemren@yahoo.com
Semunović, Anto	Savski gaj, XII. put/6	10000 Zagreb		
Sesar, Mirko.	Svetoklarska 5E	10020 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 655 51 95	mirko.sesar1@inet.hr
Sičaja, Drago	Hrvatskog proljeća 9	10370 Rugvica		
Slišković, Zdravko	Kirchenviertel 1	9500 Villach	(A)	slisko@aon.at
Slišković, Ivo	Rajterova 175	42240 Ivanec	(H) Tel.: 00385 42 781 041	
Soldo, Ivan	Watzmannstr. 65	84034 Landshut	(D)	
Stanić, Ivica	Ljudevit Gaja 27	35000 Slavonski Brod	(HR) Mob: 091 447 77 71	
Stipić, fra Jure	Ul. kralja P. Svačića 11	44410 Gvozd		
Stipić, Juro	Schallergasse 32/19	1120 Wien	(A)	e-mail: juro.stipic@chello.at
Stojak, Danijel	Brizjak 42	72250 Vitez	(BiH) Tel.: 00387 30 726 733	
Stojak, Marijo,	Saršoni 16	51216 Viškovo	Tel.: 00385 91 7623599	mario.stojak@skole.hr
Stojić, Ante	Donji Hamzići bb	Čitluk	(BiH) Mob.: 00387 61 204 847	
Suša, Stipe	Ljudevit Gaja 28	10290 Zaprešić	(HR) Tel.: 00385 1 3354006	

Š

Šagolj, Ivo	Kralja Zvonimira 18/2	88000 Mostar	(BiH) Tel.: 00387 36 324284	
Šapina, Danijel	S. Ahmedova 41	70230 Bugojno	(BiH) Mob.: 00387 61 996 429	danes@bih-net.ba
Šaravanja, Pavo	NES 1259 8530 Deutsch	Landsberg	(A)	
Šarčević, Ilija	Travanjska 21a	10360 Sesvete		
Šarčević, fra Ivan,	Aleja Bosne Srebrenе 111	71000 Sarajevo	(BiH) Tel.: 00387 33 453 266	ivansar@bih.net.ba
Šarčević, fra Luka	Lintforterstr. 83	47445 Moers	(D) Tel.: 0049 284 172013	hkm.moers@t-online.de
Šarčević, Mijo	D. Kodrmana 13	10290 Zaprešić	(HR) Tel.: 00385 1 331 11 71	
Šarić, Stipo	Majevička 19	10000 Zagreb	(HR)	
Ševo, Ivan	Franjevački samostan	88000 Mostar	(BiH)	
Šimunović, Ivan	Krijesnice 15	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 243 1306	
Šimunović, Ljupko	Planinska 26	10360 Sesvete	(HR) Tel.: 00385 1 200 76 89	ljupko.simunovic@fpz.hr
Širić, Ferdo	Našička 16	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 363 45 79	siric@tehnmont.net
Šokčević, Žarko	Blümlisalpstrasse 77A	3627 Heimberg	(CH) Tel.: 0041 33 2263639	zarko.sokcevic@spitalstsg.ch
Šoljić, Ante	Sustjepan 39	20236 Mokošica	(HR) Tel.: 00385 20 450 029	anter941@gmail.com
Špcionjak, Marko	St. Leonhard 4	83547 Bahensham	(D)	

T

Tadić, Ivo	Školska 22	10294 D. Pušća / Zaprešić	(HR)	
Tadić, Luka	Trpimirova 29 (stan Kovačević)	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 455 12 60	
Tadić, Petar	Poljana Zvonimira Dražića II	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 363 74 05	petartadic@xnet.hr
Tikvić, Ivo	Aberlestr. 11	81371 München	(D)	
Tikvić, Niko	Side Košutić 8	10090 Susedgrad	(HR) Tel.: 00385 1 346 23 23	niko.tikvic@xnet.hr
Tolnaj, Josip	Sv. Antuna 5	43000 Bjelovar	(HR) Tel.: 00385 43 242 696	
Tomas, Mato	A. Jakšića 4	10040 Zagreb	(HR)	
Tomas, Ivica	Prilaz V. Holjevca 6a	47000 Karlovac	(HR)	
Tomas, Mirko	Perlachweg 369	6073 Sistrans	(A) Tel.: 0043 512 379 822	
Tomić, Jozo	Trg kralja Tomislava 12	35214 Donji Andrijevci	(HR) Tel.: 00385 35 471 261	
Tomić, Marinko	Saborska 19	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 285 96 73	marinko@bitno.hr
Tomšić, Đuro	Pantovčak 24	10000 Zagreb	(HR) Tel.: 00385 1 482 12 37	

Topić, Franjo	Selčinska 1	10360 Sesvete	(HR)	Tel.: 00385 1 200 16 36
Topić, Ivo	Ul. blaženog kardinala Stepinca 72	35430 Okučani	(HR)	Tel.: 00385 91 7308057
Topić, Mato	Selčinska 20	10360 Sesvete	(HR)	Tel.: 00385 1 201 17 12
Tunjić, Bartol	Pfarrgartenstr. 4	71729 Erdmannhausen	(D)	Tel.: 0049 7144 38146

V

Valjan, Mato	Linden Str. 1	35457 Odenhansen	(D)	Tel.: 0049 6406 907 631	mato.valjan@slavistik.uni-giessen.de
Valjan, fra Velimir	Aleja Bosne Srebrenе 111	71000 Sarajevo	(BiH)	Tel.: 00387 33 456 266	velimir.valjan@gmail.com
Vidačković, Mirko	Mayennerstr. 28	71332 Waiblingen	(D)	Tel.: 0049 7151 58977; 172 436	mirko.vidackovic@web.de
Vidaković, Josip	Trnsko 3b /II	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 652 81 90	
Vidović, Hrvoje	Avenija Većeslava Holjevca 16	10000 Zagreb		Mob.: 00385 98 389 014	
Vidović, Mijo	A. Starčevića 6	22203 Rogoznica	(HR)		mijo.vidovic@windowslive.com
Visković, Ivica,	Schopenhauerstr. 47	80807 München	(D)	Tel.: 0049 89 300 94 45	viskovic@aol.com
Volić, Ladislav	Dravska 79	42202 Trnovec (Varaždin)	(HR)	Tel.: 00385 42 683 921	
Vrdoljak, Jozo	Herderstr. 4	44147 Dortmund	(D)	Tel.: 0231 82 46 3	
Vujica, fra Benedikt	Bregalnička 14	11000 Beograd	(SR)	Tel.: 00 381 11 240 4390	
Vujica, fra Pavo	Bosne Srebrenе 4	71300 Visoko	(BiH)	Tel.: 00387 32 738766	
Vujica, Robert	Hrasno	72260 Busovača		Tel.: 00387 30 713 6645	
Vukadin, Josip	Sterkraderstr. 141	46453 Dinslaken	(D)	Tel.: 0049 2064 97 187	Generalvikariat@bistum-essen.de
Vukadin, Mato	Plievier Park 5	81737 München	(D)	Tel.: 0049 89 67905079	matovukadin@hotmail.de

Z

Zeba, Ivan	Bože i Nikole Bionde 2	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 613 71 02	ivan.zeba@mvp.hr
Zelić, Tomislav	Teskere bb	88320 Ljubuški		Tel.: 00387 39 831 153	
Zeljko, Ivan	Leipzigerstr. 9	79 211 Denzhausen	(D)	Tel.: 0049 7666 39 48	
Zirdum, Ilija	Doljani 5	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 231 8779	
Zlopaša, Milan	Unska 2c	10000 Zagreb	(HR)		
Zloušić, Filip,	Van der Nuell-Gasse 9/2/5	1100 Wien	(A)		filip.zlousic@gmail.com
Znahor, Mladen	Kirchberg 12	89426 Modingen	(D)		
Zubak, Stipo	Ivanićgradska 73/III	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 245 26 29	

Ž

Žilić, Nikola	Pete Poljanice 5	10040 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 292 22 75
Živković, Ilija	Odranska 12	10000 Zagreb	(HR)	Tel.: 00385 1 619 62 20
Živković, Ivo	Marburger Str. 11	57072 Siegen	(D)	Tel.: 0049 271 314096

Web stranica Udruge www.udfkkg.hr na kojoj se objavljaju sve informacije i događanja u Udruzi.

